

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

TEOFIL PANČIĆ O
MULTIKULTURALIZMU

BROJ
636

Subotica, 19. lipnja 2015. Cijena 50 dinara

ŠARČEVIĆI DOMAČINI
RISARIMA U ŽEDNIKU

HRVATSKA LISTA - DSHV
NA IZBORIMA ZA MZ

SVEČANOSTI U
SIDU I PLAVNI

INTERVJU
BRANKO UVODIĆ

Financiranje kulture

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara
ONLINE

**Informativne novine
u Svaštari**

PLUS

POSLOVNI IMENIK

[Nacionalno](#)
[Preduzetni](#)
[Borbeni](#)
[Kontakt](#)
[Moj račun](#)
[O meni](#)

2741 Rezultata pronadjeno za Automobili - prodaja

Filtriraj rezultate

Cena

Kategorija

Marka

Godište

Država

Tip motora

Drugi podaci

Rezultati

Stranica 1 od 112

Alfa Romeo 33 boxer

VW Golf tek reg!

Ford Fiesta 1.4TDCi 2004god.

Opel Omega

Yugo Florida in 1.3

Golf 1 TAS

Renault Megane 1.6 15 V

Subaru Swift 1.3

Opel Astra Classic 2000 g. 1.4 plin

V.I.P.

**pristup
preko
6265**

V.I.P.

EUR 122.98

USD 100.87

CHF 122.87

GBP 100.35

AUD 87.02

CAD 88.06

JPY 0.9

RUB 1.62

HRK 19.82

KWD 330.95

HUF 0.38

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

PETROVAČKI KONCERT

21. VI. 2015. u 20 sati
VELIKA VIJEĆNICA
GRADSKJE KUĆE

Ulaznica 250 dinara
Karte u predprodaji na mobitel: 060 016 11 67

HRVATSKA
GLAZBENA
UDRUGA
FESTIVAL
BUNJEVAČKI
PISAMA

AKTUALNO

Velika Britanija izradila nacrt Rezolucije o Srebrenici
Genocid kao lekcija u udžbenicima..... 6

TEMA

Raspodjela sredstava u Subotici za 2015. godinu
Kakva se kultura financira novcem poreznih obveznika? 8

Serijal o multikulturalizmu, interkulturalizmu i etnicitetu (2.)

Konzervativan multikulturalizam cementira zatečeno stanje 14

INTERVJU

Branko Uvodić, autor serijala Lijepom našom
Čuvari tradicijske kulture 12

SUBOTICA

Izbori za Skupštine MZ
Formira se Hrvatska lista – DSHV 19

ŠIROM VOJVODINE

Proslava crkvenog goda i 5. obljetnice HKD-a Šid
Srijemu od srca 26

Pred početak ovogodišnje žetve pšenice
Nova žetva, stari problemi 28

KULTURA

Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića
U čast velikanima 32

SPORT

Amra Sopi, kapetanica ŽRK Sonta
Nevidljiva radilica 55

Novo čitanje Antunovića

Ovoga vikenda u tri dana i dva grada – Subotici i Kalači – bit će održani Dani Ivana Antunovića kojima će biti obilježena 200. obljetnica od rođenja začetnika i vođe (zakašnjelog) narodnoga preporoda među Hrvatima u ugarskom Podunavlju. Bogatim kulturnim programom i međunarodnim znanstvenim skupom bit će obilježena ova značajna obljetnica i proslavljen Dan hrvatske zajednice u Srbiji. Podsjetimo se stoga kratko na život i rad kalačkog kanonika i naslovnog biskupa bosonskog, publiciste i proznog pisca i pokretača preporoda među ugarskim Bunjevcima i Šokcima. Antunović je rođen u Kunbaji 1815. godine, a umro je u Kalači 1888. Školovao se u Aljmašu, Subotici, Kalači, Pečuhu i Segedinu. U Segedinu je počeo i studij teologije, a završio ga je u Kalači. Za svećenika je zaređen 1838., dekanom aljmaškog dekanata imenovan je 1851., a postao je kalačkim kanonikom 1859. godine. Bio je predsjednik županijske skupštine Bačke županije, a 1861. nakratko i dožupan. Poticao je osnivanje i podupirao rad različitih gospodarskih, dobrotvornih i kulturnih društava a zahvaljujući njegovoj financijskoj potpori školovalo se dvjestotinjak mladića iz siromašnijih obitelji. Kralj Franjo Josip ga je imenovao naslovnim biskupom bosonskim, te je postao velikašem i članom Gornjeg doma ugarskog parlamenta. Nakon što je u Ugarskoj 1868. donesen Zakon o narodnostima kojim je priznato pravo izdavanja tiskovina na jezicima narodnosnih manjina pokrenuo je 1870. godine preporodno glasilo karakteristično za to doba – »Bunjevačke i šokačke novine«. Novine su bile tiskane na onodobnome hrvatskome književnom jeziku uz korištenje ikavizama. Godine 1872. je zbog slabog interesa i raznih pritisaka prestao izdavati politički list i posvetio se izdavanju isključivo kulturnog lista »Bunjevačke i šokačke vile«, kojemu je bio urednik do 1875. godine. I »Vila« se ugasila 1876. Objavljivao je književna i nabožna djela, te je objavio »Razpravu o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih«.

O tekstovima i cjelokupnom djelovanju Ivana Antunovića do danas ne postoji suglasje. Dapače, često se interpretiraju na oprečne načine. Jedan od razloga tomu je što njegova djela nisu do sada temeljno proučena i vrednovana u povijesnom kontekstu u kojem su nastajala. Znanstveni skup koji će biti održan u subotu prigoda je da se o Antunovićevom djelu govori i raspravlja na temelju znanstveno utemeljenih argumenata. Za šire pak i detaljnije proučavanje njegovog publicističkog rada od velike koristi su i digitalizirana izdanja tjednika »Bunjevačke i šokačke novine« i izdanja »Bunjevačke i šokačke vile« koje je uradio župnik Josip Štefković iz Bača. A u kontekstu književnosti, koja je u Antunovićevu doba bila medij preko kojih su nacionalne ideje dopirale do širih slojeva društva, značajna je objava njegova romana »Posljednji Gizdarev« koji će biti predstavljen večeras u Gradskoj kući u Subotici.

J. D.

VELIKA BRITANIJA IZRADILA NACRT REZOLUCIJE O SREBRENICI

Genocid kao lekcija u udžbenicima

Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda trebalo bi 7. srpnja usvojiti Rezoluciju

U nacrtu Rezolucije, čije bi usvajanje trebalo uslijediti četiri dana prije obilježavanja 20. obljetnice od zločina u Srebrenici, članice UN se pozivaju da budućim generacijama »usade lekcije iz prošlosti«, odnosno njih se poziva da lekcije o ovakvim zločinima uđu u školske udžbenike. Tekst nacarta, koji ima 13 točaka, prenosimo u cijelosti:

1. Najoštrije se osuđuje genocid, sva kršenja ljudskih prava i zloporabe međunarodnog humanitarnog prava.

2. Najoštrije se osuđuje genocid u Srebrenici.

3. Osuđuje se svako poricanje ovog genocida.

4. Izražava suosjećanje za žrtve na svim stranama u sukobu u Bosni i Hercegovini, kao i za njihove obitelji, i poziva države članice da nastave osiguravati pravdu i dugoročnu potporu preživjelim, uključujući po potrebi one koji su bili žrtve seksualnog nasilja.

5. Poziva države da spriječe genocid i druge ozbiljne zločine i da se bore protiv njih i potvrđuje stavove završnog doku-

menta svjetskog samita iz 2005. godine i odgovornosti za zaštitu stanovništva od genocida, ratnih zločina, etničkog čišćenja i zločina protiv čovječnosti.

6. Poziva države koje još nisu ratificirale Konvenciju o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida ili su joj pristupile da im to bude pitanje visokog prioriteta. Gdje je to potrebno, trebaju usvojiti zakon u nacionalnoj skupštini kako bi ispunili svoje obveze iz te konvencije.

7. Pozdravlja napore na provedbi istrage i procesuiranju optuženih za genocid u Srebrenici, poziva sve države da surađuju s Haaškim tribunalom, Međunarodnim rezidualnim mehanizmom za kaznene tribunale i Sudom Bosne i Hercegovine i traži od tribunala da završi svoj rad što je brže moguće.

8. Naglašava suštinski značaj pomirenja koje je utemeljeno na dijalogu, prihvatanju djela iz prošlosti svih strana u sukobu i posvećenosti pravdi i potpori žrtvama, kao temelju za jačanje sigurnosti, strabilnosti i prosperiteta, kako u Bosni i

Hercegovini tako i u široj regiji. U tom cilju pozdravlja nedavni sporazum parlamenta i političkih lidera Bosne i Hercegovine o ambicioznom programu reformi, koji uključuje posvećenost mjerama da se ubrza proces pomirenja.

9. Poziva države članice da razviju obrazovne programe koji će budućim generacijama usaditi lekcije koje su izvučene iz prošlih genocida, ratnih zločina, etničkih čišćenja i zločina protiv čovječnosti u cilju sprječavanja da se ponove.

10. Potiče države članice da razmotre određivanje kontakt osoba koje bi se bavile prevencijom zločina i odgovorom na zločine, redovno se sastajale i koordinirale korake, dijeleći s drugim državama članicama i relevantnim regionalnim i subregionalnim mehanizmima najbolju praksu brzog odgovora i sprječavanja masovnih zločina.

11. Potvrđuje značaj lekcije o neuspjehu da se spriječi genocid u Srebrenici, kao što je navedeno u izvještaju generalnog tajnika u skladu s rezolucijom Generalne skupštine 53/35, i odlučuje da

rano i učinkovito djeluje kako bi se spriječilo ponavljanje takve tragedije i u tu svrhu iskoristi sva raspoloživa sredstva.

12. Prima k znanju da kršenja ljudskih prava ili zloporabe međunarodnog humanitarnog prava, uključujući i one koje se odnose na seksualno i rodno zasnovano nasilje, mogu biti rani pokazatelj mogućnosti genocida i u tom smislu pozdravlja napore UN da poboljša svoj kolektivni odgovor na buduća kršenja ljudskih prava i zloporabe međunarodnog humanitarnog prava.

13. Zahtijeva od generalnog tajnika da osigura veću suradnju između postojećih mehanizama za sprječavanje genocida i drugih teških međunarodnih zločina kroz rano upozoravanje, kako bi se pomoglo u otkrivanju, procjeni i reagiranju na izvore napetosti i točke rizika ili identifikaciji ranjivih populacija, i potiče generalnog tajnika da nastavi predočavati Vijeću sigurnosti informacije i analize za koje vjeruje da mogu pridonijeti sprječavanju genocida.

Prijavite se za mjesečni bilten

U cilju što boljeg informiranja hrvatskih zajednica, udruga i pojeđinaca koji žive i djeluju izvan Republike Hrvatske, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske pokrenuo je elektroničko izdanje mjesečnog biltena (newsletter). Prvi broj, za mjesec svibanj, poslan je prošloga petka 12. lipnja, na preko 1.800 adresa diljem svijeta. Državni ured moli sve zainteresirane koji žele primati mjesečni bilten da se jave na e-mail adresu: press@hrvatiizvanrh.hr

U Uredu vjeruju kako će mjesečni bilten pružiti još bolji uvid u događanja u Republici Hrvatskoj te donijeti zanimljive vijesti iz područja djelovanja Državnog ureda te ostalih tijela državne uprave Republike Hrvatske koji se tiču tematike Hrvata izvan Republike Hrvatske. Ured poziva korisnike da pošalju svoje mišljenje, konstruktivne prijedloge i primjedbe kako bi sadržaj biltena kontinuirano unapređivali.

Odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte

Temeljem provedenog javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2015., Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske donio je Odluku o dodjeli financijske potpore. Od ukupno 648.000 kuna za Hrvate u Srbiji je izdvojeno ukupno 65.000 kuna.

Sredstva su dobili: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice za znanstveni skup prigodom 200-te obljetnice rođenja Ivana Antunovića – dio troškova provedbe projekta (15.000 kuna) i Hrvatsko nacionalno vijeće za pomoć u ostvarivanju

BÁLINT PÁSZTOR: RADNA GRUPA KOJA RADI NA PROMJENI POLITIČKOG SUSTAVA SVOJ RAD TREBA POČETI MODIFICIRANJEM USTAVA

Trebaju nam sveobuhvatna rješenja

»**Ž**eljeli bismo da Ustav preciznije i detaljnije odredi status nacionalnih vijeća, odnosno da dio Ustava koji se odnosi na Vojvodinu bude precizniji kao i da Pokrajina raspolaže s više ovlasti **u tom cilju da u budućnosti nijedna parlamentarna većina ne može jednim potezom pera smanjiti ove nadležnosti**«, kaže **zastupnik Saveza vojvođanskih Mađara u Skupštini Srbije Bálint Pásztor u povodu formiranja pododbora parlamentarne akcijske radne grupe za promjenu političkog sustava u kom je predstavljen i SVM.**

On je objasnio da je pododbor jedna četveročlana grupa koja javnim slušanjima održava vezu s parlamentarnim frakcijama, sa zastupnicima koji nisu članovi nijedne frakcije, s izvanparlamentarnim partijama, s predstavnicima struke i znanosti, te s nevladinim organizacijama. Prijedloge i ideje koje budu iznošene na javnom slušanju pododbor će prosljediti akcijskoj radnoj grupi. Pododbor će odrediti i redoslijed po kojem će saslušani prijedlozi i ideje doći na dnevni red kod akcijske radne grupe.

»Tu se otvara mogućnost da probleme koji su važni za mađar-

sku zajednicu u većoj mjeri uvažava akcijska radna grupa, da na ovim sastancima iznesemo što bismo željeli modificirati u političkom sustavu. Po prvotnom planu pododbor je trebao imati tri člana, predstavnika najvećih parlamentarnih frakcija. Naš prijedlog izmjene je omogućio da predstavnik najveće manjinske frakcije može sudjelovati u radu. Javna slušanja počinju 17. lipnja, a SVM će po ustanovljenom redoslijedu 22. lipnja predstaviti svoja razmišljanja«, objašnjava Pásztor i dodaje:

»Mislimo da treba početi s modificiranjem postojećeg Ustava, odnosno da se preispitaju neki njegovi elementi. Ustav je u svakoj zemlji najvažniji pravni akt i svi zakoni trebaju biti usuglašeni s njim. Naravno, zbog stabilnosti nije dobro da se prečesto mijenja Ustav, ali ako uzmemo u obzir pod kojim okolnostima je usvojen Ustav 2006. godine, to se desilo preko noći, da prethodno nije bilo nikakve javne i stručne rasprave, i takve greške i proturječnosti su ušli u tekst Ustava da sve to treba preispitati, od člana do člana, i popraviti greške. Nedopustivo je da Ustav pomiješa pojam vlasništva i posjeda ili da istu oblast dva

članka Ustava regulira na sasvim različit način. Tako, po jednom članu, međunarodni ugovori trebaju biti usuglašeni s Ustavom, a drugi član kaže da ne mogu biti u suprotnosti s Ustavom. To ne znači isto.« Bálint Pásztor se osvrnuo i na inicijativu Srpske napredne stranke da se smanji broj zastupnika s 250 na 150.

»Pošto je Ustav odredio da broj broj parlamentarnih zastupnika bude 250, ako netko želi to **izmijeniti automatski se otvara** pitanje modificiranja Ustava. Mislimo da ima mnogo razloga za modificiranje Ustava, ne samo kada je riječ o smanjenju broja zastupnika. Ukoliko se otvori ova tema, u Ustavu ima još nekoliko članaka koji su tijesno vezani uz ovaj članak i onda i njih treba modificirati. Primjerice, takvi su propisi koji **se odnose na interpelaciju (zastupnik u parlamentu zahtijeva neko objašnjenje od ministra ili Vlade, prim. prev.), a koji je jedan od instrumenata Skupštine za kontrolu rada Vlade.** Po zakonu 50 zastupnika može podnijeti interpelaciju. Ukoliko se smanji broj zastupnika, i ovaj broj treba smanjiti. Ili kod Ustavnog suda 30 zastupnika može pokrenuti postupak za norma-kontrolu usvojenih,

ali još neproglašanih zakona. To znači da i ovaj broj treba smanjiti, jer jedno proizlazi iz drugog«, objašnjava Pásztor.

On je istaknuo da **ove modifikacije daju povoda za daljnje promjene, odnosno da bi i broj pokrajinskih i lokalnih (općinskih, gradskih) zastupnika trebalo smanjiti.** Dodao je kako bi, **»iako se ova tema čini popularnom«, u jednoj u svakom pogledu heterogenoj sredini kakva je Srbija, bila greška tako modificirati broj parlamentarnih zastupnika da pojedine važne društvene grupe, koje imaju parlamentarne predstavnike, ubuduće ne mogu imati svoje predstavnike. Tako se, kaže on, krnji i predstavnička uloga parlamenta, što sa stajališta vladavine prava može predstavljati problem.**

»Trenutačno su najveća razmimoilaženja u mišljenju između onih koji zastupaju tezu da treba modificirati samo zakone, a Ustav ne treba dirati. Po drugima modificiranje je potrebno početi samo **onda kada su sveobuhvatna rješenja već donesena i kada budu popravljene greške koje je učinila vlast 2006. godine, kada je ovaj Ustav i rođen**«, zaključuje Bálint Pásztor.

(Magyar Szó, 12. lipnja 2015.)

prava hrvatske manjine tijekom pristupa EU – dio troškova provedbe projekta (50.000 kuna).

Održana konstitutivna sjednica Odbora podružnice DSHV-a Sombor

USomboru je 10. lipnja održana konstitutivna sjednica Odbora Podružnice Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Sombor, priopćila je press služba te stranke.

»Odbor Podružnice u sastavu **Antun Borovac**, predsjednik, **Snežana Periškić**, zamjenica predsjednika; **Zoran Čota**, tajnik, te članovi **Adam Tubić, Goran Golik, Ivan Karan, Josip Laslo, Jela Štranger, Ivica Šimunov, Gojko Zeljko, Savo Tadić, Ivan Periškić i Josip Rudić** donio je nekoliko značajnih odluka, među kojima treba izdvojiti pokretanje inicijative ponovnog reaktiviranja Foruma žena DSHV-a, Mladeži DSHV-a, te davanja operativnih zadataka za omasovljenje članstva DSHV-a koji u nekoliko posljednjih mjeseci bilježi pozitivan trend«, navodi se u priopćenju.

Novo vodstvo Podružnice DSHV-a Sombor se nada da će u narednom razdoblju povećanom aktivnošću na terenu s članstvom dočekati najavljene izbore koncem godine za lokalne i zastupnike AP Vojvodine.

Kakva se kultura financira novcem poreznih obveznika

Napisala i ilustrala: Tatjana Ljubić

Kroz javni natječaj za financiranje ili sufinanciranje programa i projekata u kulturi u Subotici podijeljeno je 41.885.000 dinara, što je otprilike 350.000 eura. U današnje vrijeme to uopće nije mali novac. Recimo, narodna kuhinja Crvenog križa dobija upola manje novca iz proračuna Grada.

Petočlana komisija, sastavljena od predstavnika nacionalnih zajednica, donijela je prijedlog za raspodjelu sredstava za 148 projekata, 32 knjige i druge publikacije i za 7 manifestacija od posebnog značaja za Grad, a gradonačelnik rješenje o raspodjeli. Većina sredstava, više od tri četvrtine, podijeljeno je nacionalnim zajednicama: srpskoj, mađarskoj, hrvatskoj, bunjevačkoj i ostalim, manjim nacionalnim zajednicama. Ostatak, jedna četvrtina,

raspodijeljena je za projekte i programe koji nisu bili predloženi od nacionalnih zajednica i koji nisu od značaja za nacionalnu kulturu pojedine zajednice.

PITANJE KRITERIJA: NEMA TRANSPARENTNOG SUSTAVA ODREĐIVANJA KVALITETE PROJEKATA

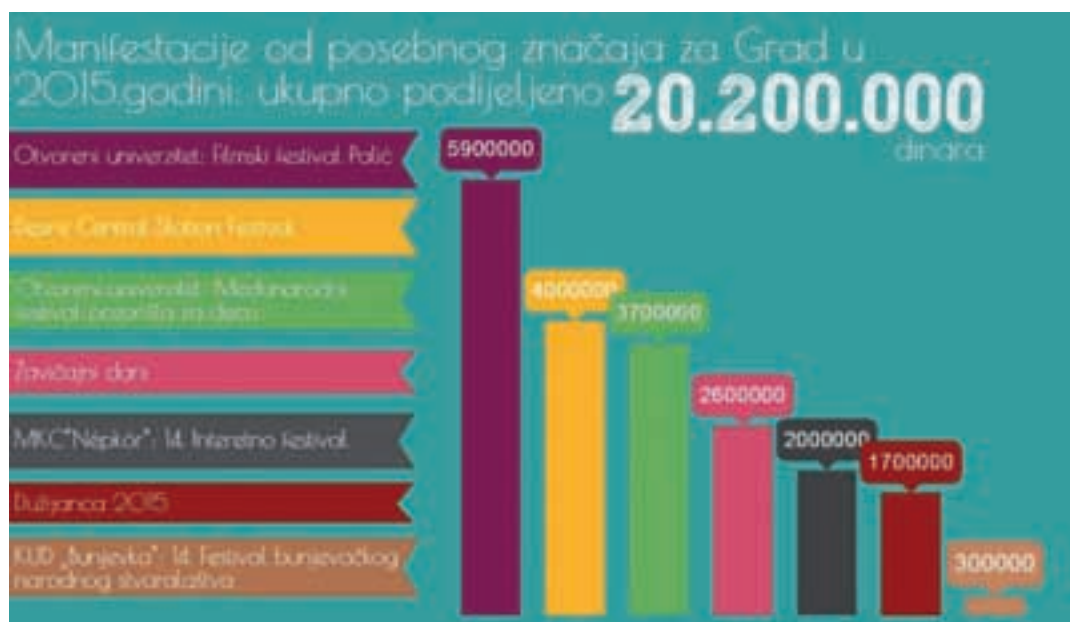
Nacionalna vijeća, prema zakonu i proceduri Pravilnika o načinu, kriterijima i mjerilima za izbor programa i projekata u kulturi koji se financiraju ili sufinanciraju iz proračuna Subotice imaju pravo davati prijedloge za raspodjelu ovog novca. No, s obzirom na to da količina podijeljenog novca nije mala, sasvim je legitimno pitanje koji su kriteriji u dodjeli novca; koliku ulogu ima kvaliteta projekata i na koji

način se odlučuje o financiranju projekata koji dobiju nacionalne zajednice, a kako se odlučuje o projektima koji ne predstavljaju niti jednu nacionalnu zajednicu? Prešutni dogovor u raspodjeli ovih sredstava je da se dijeli proporcionalno udjelu stanovništva. To znači da svaka nacionalna zajednica dobije otprilike onoliko novca koliko je proporcionalno zastupljena prema popisu stanovništva. Prema proceduri definiranoj Pravilnikom, nakon što prijave stignu na natječaj, dostavlja se popis podnijetih prijava nacionalnim vijećima manjina radi davanja prijedloga za raspodjelu sredstava. Drugim riječima, prijave se šalju nacionalnim vijećima na odlučivanje. Ne postoji nikakav sustav bodovanja i rangiranja projekata u samom Pravilniku ovog natječaja, iako postoje nave-

deni kriteriji i mjerila koje projekti trebaju zadovoljiti: 1. kvalitet, značaj i sadržajna inovativnost ponuđenog projekta, 2. poticanje raznolikosti kulturnih izraza, 3. održivost projekta, 4. osiguranje uvjeta za dostupnost kulturnih vrijednosti građanima i omogućavanje njihovog masovnog korišćenja. No, kako se odlučuje o tome je li projekt ispunio ove kriterije nije navedeno. Pitanje je, stoga, zasnovaju li se odluke na objektivnom i mjerljivom procjenjivanju kvalitete samih projekata i jasno postavljenim kriterijima, jer nacionalne zajednice dobiju samo liste s nazivom projekta i imenom aplikanta, bez detaljnih informacija o projektima.

»Fizički je nemoguće poslati, to je preko 200 projekata. Ne može se jednom nacionalnom vijeću poslati, a drugom ne. Ali nije to krucijalno pitanje, jer komisiji nije pristigla ni jedna primjedba«, kaže bivša predsjednica komisije za dodjelu sredstava i tajnica Tajništva za društvene djelatnosti **Jasmina Stevanović**.

Uloga samog petočlanog povjerenstva za natječaj, koju čine predsjednica Jasmina Stevanović, **Tomislav Žigmanov**, **Josipa Ivanković**, **Valéria Pribilla Ágoston** i **Jasna Radonjić** jeste da liste svih nacionalnih zajednica zapravo potvrdi, te podijeli novac projektima koji se nisu našli ni na jednoj listi. Opet, pitanje je po kojim kriterijima, odnosno kako se procjenjuje je li projekt ispunio kriterije?

PROGRAMA ILI PROJEKATA U KULTURI ZA 2015. GODINU

POLITIČKE STRUKTURE I ODLUKE O NOVCU

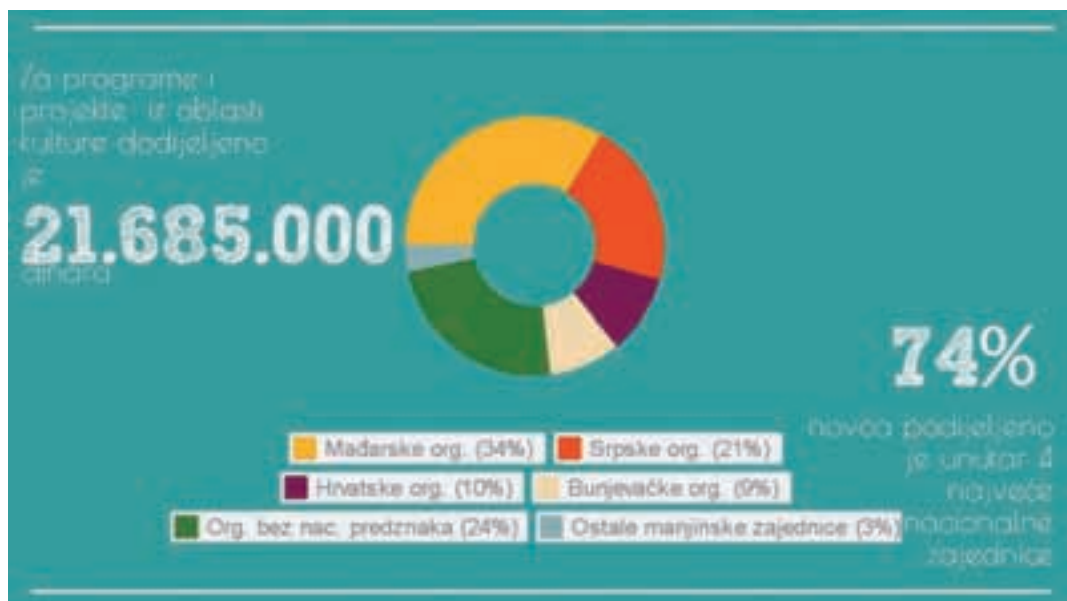
»Komisija na svom zasjedanju gleda prispjelu dokumentaciju i razmatra je. Usuglašeno je s nacionalnim vijećima da se njihovi prijedlozi ispoštuju i da se ispoštuju prijedlozi političkih struktura koje čine ovaj grad. Svi znamo da ni nacionalna vijeća nisu depolitizirana«, kaže Stevanović i nastavlja: »Na žalost, nema bodovanja. Kad jednog dana bude donesena odluka po kojoj će se to striktno znati, to će biti sreća tog predsjednika komisije.«

Trenutačno su »političke strukture koje čine ovaj grad« Savez vojvođanskih Mađara, Socijalistička partija Srbije, Srpska napredna stranka, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i Savez bačkih Bunjevaca. To znači da, osim nacionalnih vijeća, o raspodjeli novca odlučuju i stranke koje predstavljaju srpsku zajednicu.

»Hrvatska nacionalna zajednica ima svoje vijeće, mađarska također, srpska ima svoje legitime predstavnike u ovom gradu. Pa to nisu ljudi iz privrede nego iz politike«, kaže Stevanović.

Ipak, ako se misli na SNS i SPS, to su stranke koje su na vlasti u državi i trebaju predstavljati interese svih građana, a ne jedne nacije?

»Sad ste već tendenciozni. Ako tako promatramo, onda srpska nacionalna zajednica neće imati legitimo pravo da 30 posto stanovništva, koliko ovdje živi, također sudjeluje na ovom natječaju. Znači, ne možemo stavljati jednu nacionalnu zajednicu u podređeni položaj zato što nema svoje nacionalno vijeće, a većinski je narod. Rukovodili smo se da sve nacionalne zajednice, i srpski većinski narod i udruge građana koje su podnijele zahtjeve, dobiju od tog malog kolača koji se dijeli«, zaključila je Stevanović.

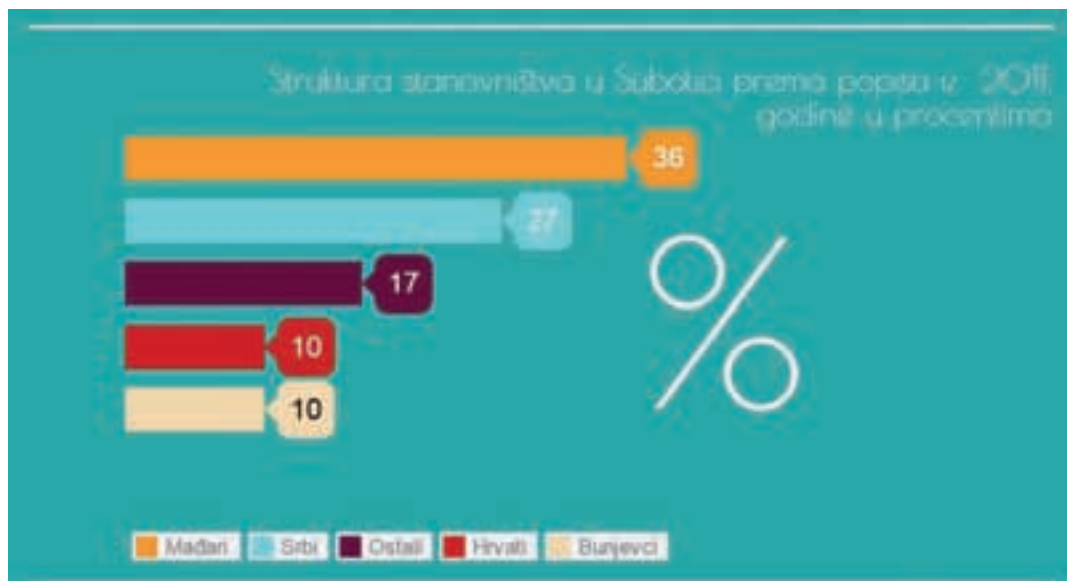
DVA PROJEKTA DOBILA VIŠE OD HRVATSKE ZAJEDNICE UKUPNO

Odsustvo jasnih kriterija, odnosno načina na koji se provode kriteriji iz Pravilnika rezultira time da dvije udruge koje spadaju pod srpski nacionalni interes dobiju više nego hrvatska

odnose na »književno-dramsku aktivnost«, »organiziranje programa centra« i njegovanje horske, duhovne i tradicijske muzike.

»Prešutni je dogovor bio i konstatacija da su se sredstva opredijelila proporcionalno udjelu stanovništva, pri čemu je naravno najveće pitanje što je 'građansko' a što je nacional-

festivalom? Postoji određena vrsta strukturalnih nejednakosti, nelogičnosti pa ako hoćete i kontradiktornosti. To je posljedica odusustva ozbiljne kulturne politike u gradu. Na koji način Međunarodni kazališni festival za djecu stoji u korelaciji s 'Dužijanom'? Ne kažem da je nešto vrednije od drugog, ali

zajednica sveukupno za projekte i izdavaštvo. Tako je crkveni hor *Sveti Roman Melod* dobio ukupno 1.340.000 (milijun i 340 tisuća) dinara za sudjelovanje na festivalima, Spasovdanskim svečanostima i put u Nicu (Francuska Azurna obala). Isti iznos, milijun i 340 tisuća dinara dobio je i Srpski kulturni centar *Sveti Sava*, kroz tri podržana projekta koja se

no manjinsko«, kaže Tomislav Žigmanov.

On smatra da postoje »strukturni problemi« oko odabira manifestacija od značaja za grad:

»Na koji način možete neku manifestaciju koju organizira nevladina udruga koja dolazi s područja npr. bunjevačke zajednice staviti u isti koš s nečim što se naziva paličkim Filmskim

u pitanju su manifestacije koje imaju različite svrhe, ciljeve, ciljne skupine«, kaže Žigmanov.

PITANJE ODRŽIVOSTI

Dodjela sredstava po sustavu »svakome po malo« može biti loše za one koji su ta sredstva i dobili, jer se postavlja pitanje može li se projekt koji staje

250.000 dinara izvesti ako mu se dodijeli samo 30.000? »Postoje projekti koji traže milijun dinara ili više. Obrazlože projekt ili program, ali Hrvatsko nacionalno vijeće (HNV) odobrava svega 10 do 20 posto traženih sredstava, a to je loša praksa. Postavlja se pitanje održivosti tih projekata. A HNV dobije samo naziv udruge i projekta, niti opis niti način financiranja i vrlo logično se postavlja pitanje, ukoliko netko traži milijun dinara, a dobije 50.000 je li taj projekt održiv. Mi smo imali u prošlosti da su udruge vraćala novac«, kaže Josipa Ivanković.

LJUDI U GRADU SU SE DOGOVORILI?

Natječajem se raspodijelio i novac za manifestacije od značaja za grad, pa su se na listi prvi put našli *Zavičajni dani* koji su dobili više i od *Dužijance* i od *Interetno festivala*.

»Bilo bi vrlo loša poruka građanima da se političke strukture u ovom gradu ne mogu dogovoriti koje su to manifestacije od posebnog značaja za grad. Oni su se dogovorili i proizvod

toga je ovo. Nema tu nikakve dvojbe. Ne vidim tu ništa loše. Loše je što nema novca za sve«, rekla je Stevanović.

»Na subotičkom primjeru natječaja se dosta jasno vidi ono što ovaj grad želi i iznosima kojima se opredijelio za određene projekte da osnaži nacionalnu kulturu ili kulturu određenih nacionalnih zajednica«, kaže direktorica moderne galerije *Likovni susret Nela Tonković*.

Jedna od najvećih kritika ovogodišnjeg natječaja jeste odluka da se džez festivalu *Jazzik* ne podijeli ni simboličnih 20, 30 ili makar 50 tisuća dinara od grada.

»Vodili smo računa i oko toga je li neki projekt dobio od Pokrajine ili Republike. Ja razumijem *Jazzik*. Dala bih im do posljednjeg dinara da ima sredstava«, kaže Stevanović.

Ipak, čini se da sredstava ima, ali je pitanje donošenja odluke (svih članova komisije, ali i »političkih struktura«) koje ovise o politici o tome tko će ih dobiti. Jednako tako se mogla donijeti odluka da se smanji novac za nekoliko projekata već navedenih koji su dobili

ogromna sredstva, kako bi se makar simbolički iznos dodijelio *Jazziku*. Ali nije.

MULTIKULTURALIZAM ILI INTERKULTURALIZAM?

U javnosti je bilo nekoliko reakcija na rezultate ovog natječaja: na portalu autonomija.info s člankom »Projektno uterivanje nacionalizma«, u dnevnom listu *Blic* »Muzičari šokirani: Narodnjacima milioni, džezerima ni dinar«. Reakcije su se odnose na način nacionalne podjele novca koje su jasno uočljive kroz ovaj natječaj. Demokratska stranka (DS) je u svom priopćenju napisala kako »raspodjelom sredstava iz proračuna... koalicija na vlasti nastavlja s podjelom grada po nacionalnim šavovima i s uništavanjem građanske multikulturalne Subotice«. A multikulturalno podrazumijeva upravo ovakav suživot: jedni pokraj drugih, bez puno miješanja. Za razliku od toga, interkulturalnost jeste pojam nastao kao kritika statičke naravi multikulturalnog pristupa koji definira dinamičke međudnose i uzajamne utje-

caje različitih kultura unutar jedne zajednice ili zemlje (prema **Sanjin Dragojević**, 2007.) Interkulturalizam, kao dinamički koncept, potiče interakciju između pojedinca i zajednica koje su kulturološki, etnički, religijski i nacionalno raznolike. Pri tome ne umanjuje značaj i potrebu za njegovanjem i očuvanjem vlastite kulturne i nacionalne tradicije.

Zapravo, ovaj je natječaj potvrdio multikulturalni i građanski karakter i taj karakter kvantificirao u omjerima. Podjela novca nacionalnim zajednicama nije nepotrebna. To je način opstanka kulture jedne zajednice i potreba financiranja toga jeste i zakonski prepoznata. Ali podjelom većine novca na nacionalne zajednice, napose prešutnim dogovorima, ostavlja vrlo malo mjesta razvitku projekata kulture koja nije ni s čijih nacionalnih lista i koja je namijenjena svim građanima Subotice. Multikulturalna sredina zahtijeva kompromise, ali otvara i pitanje razvoja kulture koja nije s nacionalnih lista, bilo manjinskih ili većinskih zajednica.

SOMBOR:

Bez posebnog natječaja za kulturu

»Sredstva iz proračunske stavke namijenjene kulturi dobivaju i kulturno-umjetnička društva i to ukupno četiri milijuna dinara. Za unapređenje amaterizma u selima (koreograf, redatelj...) planirano je dva milijuna dinara, za KUD-ove 1,5 milijuna, a za kud-ove koji njeguju nacionalni identitet milijun dinara. Upravo kod tih sredstava namijenjenih kulturno-umjetničkim društvima nacionalnih zajednica bilo je prošlih godina primjedbi, i to opravdanih, jer su se u praksi pokazale manjkavosti natječaja što je dovelo do toga da više od polovice novca dobije jedna udruga (UG *Bunjevačko kolo*). To je i razlog što su ove godine kriteriji promjenjeni.

»Kao gradski vijećnik primijetio sam da postojeći kriteriji ne prepoznaju specifičnosti manjinskih kud-ova. Zato sam organizirao nekoliko razgovora s predstavnicima tih uduga, ali i članovima nacionalnih vijeća kako bismo čuli njihove prijedloge. Na temelju toga izdvojili smo nekoliko problema i donijeli smo nove kriterije po kojima će biti raspoređena sredstva iz ovogodišnjeg proračuna«, kaže vijećnik zadužen za nacionalne zajednice **Csaba Szakács**.

Prethodnih godina Grad Sombor objavljivao je i natječaje za programe nevladinih organizacija i udruge građana, pa su i kroz

taj natječaj financirani određeni programi iz kulture. Ali, kako neslužbeno doznajemo, ovakvog natječaja najvjerojatnije ove godine neće biti.

Z. V.

ŠID:

80 posto novca za projekte nacionalnih manjina

»Ove godine je opredijeljeno 3 milijuna dinara za projekte iz oblasti kulture: kulturno-umjetnička društva s teritorija šidske općine i 600.000 dinara za projekte koji su vezani za pisanu riječ, za knjige i ostali tiskani materijala. I ove godine se na natječaj prijavio veliki broj kvalitetnih projekata, za koje smo mogli opredijeliti sredstva. Naravno da pri tome nismo vodili računa i nismo dijelili projekte po tome iz kojih društava i zajednica dolaze, nego smo nastojali da ih sve skupa ravnopravno gledamo, sagledavamo i ocjenjujemo kao i realiziranje projekata bez obzira na oblik, veličinu odnosno pripadnost nacionalnoj zajednici. Nama su svi projekti jednaki. Ono što je također bitno istaći i što je možda naš kuriozitet, jeste da je ove godine od ukupno predviđenih sredstava, gotovo 80 posto otišlo za kulturno-umjetnička društva i grupe koji dolaze iz redova nacionalnih manjina, što je i kvaliteta ove sredine. Ove godine, kao i prethodnih, gledali smo dati potporu projektima i društvima za koje se vide da rade, i na ovakav

KULTURNA STRATEGIJA SUBOTICE DO LISTOPADA OVE GODINE

Kulturna strategija Grada Subotica je dokument u izradi, a na njemu radi desetočlana komisija u sastavu: Valéria Ágoston Pribilla, članovi su **Gordana Prčić – Vujnović, Ljubica Ristovski, András Urbán, Dragan Rokvić, Olga Kovačev – Ninkov, Boško Krstić, Zoltán Siflis**, Tomislav Žigmanov i **Etela Jerinkić**. Komisija za izradu koncepcije i metodologije strategije kulture, kako se službeno i zove, nedavno je počela s radom, te su u prvoj fazi koja podrazumijeva analizu ključnih resursa u kulturi u Subotici (kao što su prostor, kadrovi i druge mogućnosti s kojima raspolažu akteri u kulturi). Drugim riječima, sada prikupljaju podatke o svim problemima u kulturi, kako bi se konkretni prijedlozi mogli formulirati.

»Na temelju toga ćemo moći detektirati koji su ključni problemi. Tek onda ćemo moći predložiti smjernice za njihovo prevladavanje. Mislimo da će se najviše pažnje morati posvetiti rješavanju prostornih problema. Recimo, Povijesni arhiv pati od nedostatka prostora. Zatim je važno pitanje i održavanje objekata u koje su smještene ustanove kulture. To su zgrade koje su stare stoljeće i više od toga. One prokišnjavaju i potrebno je održavanje kako bi se zadovoljili osnovni uvjeti za rad. Možemo već sada reći da će infrastukturalni i prostorni problemi biti prioritetni. Naravno, i da se završi zgrada Kazališta, odnosno onaj dio zgrade namijenjen funkcioniranju Kazališta« rekla je pomoćnica gradonačelnika za kulturu Etela Jerinkić.

U cijeli proces, kaže, bit će uključeni i građani. Osim što su anketirani tijekom manifestacije *Noć muzeja*, te je prikupljeno oko 1.500 odgovora, nacrt strategije bit će predmet i javne rasprave.

»Čim budemo imali prvi nacrt dokumenta, stavit ćemo ga na javnu raspravu. Tim koji je u komisiji za izradu strategije formiran je prije nekoliko mjeseci, 26. ožujka, a rok da završimo kulturnu strategiju grada je do kraja listopada. Jako smo u vremenskom tjesnac«, kaže Jerinkić.

Kulturna strategija bavit će se i natjecanjima u kulturi, no još je rano govoriti o konkretnim mjerama.

»Kada sam došla na ovu poziciju, predlagala sam da se vrednovanje što više objektivizira i da se doza subjektivnosti svede na što manju moguću mjeru, ali od tadašnjeg rukovodstva Tajništva za društvene djelatnosti koje je zaduženo za natječaj u kulturi sam odbijena. Rekli su da bodovanja u kulturi nema. Međutim, kulturne prakse pokazuju da bodovanja ima, kao i pri europskim fondovima. Postoje razni kriteriji koji se boduju, međutim to je nešto što nam tek predstoji da uvedemo i to ne zavisí od toga što ja želim nego mora postojati volja svih koji sudjeluju, te mora proći kroz Skupštinu. No, ja nisam u komisiji i nisam direktno sudionik dodjele sredstava i ne bih komentirala njihov rad«, zaključila je Jerinkić.

način ih podržimo u njihovim nastojanjima da razvijaju kulturu i tradiciju svoga naroda, tamo gdje nastaje, kao i da je čuvaju za pokoljenja koja dolaze«, istaknuo je predsjednik Komisije za raspodjelu sredstava iz oblasti kulture općine Šid **Tihomir Stamenković**.

S. D.

RUMA:

15.300.000 za projekte u kulturi

»U okviru Odluke o proračunu namjenski su predviđena sredstva za financiranje, odnosno sufinanciranje projekata u oblasti kulture u okviru programa *Razvoj kulture*, a čiji su korisnici nevladine organizacije. Ukupan iznos sredstava koji je iz proračuna općine Ruma planiran za ove namjene iznosi 15.300.000 dinara. Navedena sredstva su namjenjena pojedincima, udruženjima, kulturno-umjetničkim društvima, kako većinskim tako i manjinskim zajednicama koje su aktivne na teritoriju općine Ruma. Raspodjela planiranih sredstava se obavlja putem javnih natječaja kao što su natječaj za raspodjelu sredstava za nevladine organizacije u oblasti kulture, za udruge, djelovanje vjerskih zajednica. Svaka od navedenih procedura natječaja, kao i kriteriji za raspodjelu sredstava regulirani su odgovarajućim pravilnicima, usvojenim od strane Općinskog vijeća općine Ruma, a koji su službeno objavljeni i dostupni svim zainteresiranim licima«,

navodi se u dopisu načelnika odjela za društvene djelatnosti općine Ruma **Svetislava Damjančaka**.

S. D.

SRIJEMSKA MITROVICA:

u Gradu postoji politika raspodjele sredstava i prema manjinskim zajednicama

»Na ovom mjestu želimo Vam ukazati i na činjenicu da u Srijemskoj Mitrovici postoji Ured za praćenje ostvarivanja prava nacionalnih manjina, ravnopravnost spolova i dijasporu (koja se financira iz lokalnog proračuna), da su sve naše ustanove kulture (koje se financiraju iz lokalnog proračuna), proglašene da su od posebnog značaja od nacionalnog vijeća Vaše nacionalne zajednice i da se proračunska sredstva za oblast kulture raspodjeljuju i kao dotacije raznim udrugama građana (naravno, i udrugama nacionalnih manjina), putem natječaja koji se u Srijemskoj Mitrovici raspisuje svake godine. 220.000 dinara opredijeljeno je za redovno funkcioniranje nacionalnih zajednica. 21.000.000 dinara planirano je za dotacije nevladinim organizacijama – vjerskim zajednicama, udrugama građana i ostalim neprofitnim institucijama. Ova sredstva se dodjeljuju po natječaju. Sličan iznos se izdvaja za nacionalne zajednice kao i prethodne godine«, navodi se u dopisu Gradske uprave za kulturu, sport i omladinu Grada Srijemska Mitrovice u čijem potpisu je načelnik za društvene djelatnosti **Ilija Nedić**.

S. D.

INTERVJU: BRANKO UVODIĆ, NOVINAR, AUTOR I VODITELJ SERIJALA LIJEPOM NAŠOM HRT-A

Čuvari tradicijske kulture

Emisije radimo u Hrvatskoj, u zemljama u okruženju, obišli smo i veliki dio Europe, bili smo u Kanadi i Australiji. Tamo smo gdje god Hrvati žive i gdje god nas pozovu da pokažu i podiče se onim što su uradili, unatoč poteškoćama koje prate iseljenike

Razgovor vodila: Zlata Vasiljević

Hrvatska radiotelevizija početkom lipnja snimala je u Somboru emisiju *Mostovi kultura* iz serijala *Lijepim našom*. Bio je to povod za susret i razgovor s **Brankom Uvodićem**, autorom i voditeljem ove prepoznatljive emisije, koju rado prate i Hrvati u Vojvodini.

HR: Prva emisija iz serijala *Lijepom našom* snimljena je 1998. godine. Trajete 17 godina i ovo je najdugovječniji serijal ovakvog tipa na Hrvatskoj radioteleviziji. S kojom idejom ste pokrenuli emisiju i je li ona poslije svih ovih godina ispunila svoju misiju?

Moram Vas ispraviti. Prva emisija snimljena je 1995. godine, ne pod nazivom *Lijepom našom*, ali bila je to jedna prigodna emisija za Dan državnosti.

Mijenjali smo naziv emisije, pa je tako bila *Domovnica*, *Hit do hita*, ali konceptijski emisija je bila ista. Vjerojatno da smo pogodili u žicu našim gledateljima i ona je, čini mi se, najdugovječnija emisija ovakvog karaktera, ne samo u Hrvatskoj već i u okruženju.

Odlaskom urednika redakcije tradicijske kulture **Bože Potočnika** u mirovinu otvorila se jedna velika praznina kada je u pitanju tradicijska kultura. Ja sam tada bio u angažiran u zabavnom programu HRT-a i tako je krenulo. Prvu emisiju snimali smo u Zagrebu, a tada smo krenuli na teren jer smo vidjeli da postoji interes gledatelja da u emisijama vide i dio atmosfere, duha i života iz raznih krajeva Hrvatske.

HR: *Lijepom našom* postala je emisija koja prikazuje tradi-

cijsku kulturu, ne samo u Domovini već i izvan granica Hrvatske. Vojvodina, Bosna i Hercegovina...

Tradicijska kultura najbolja je poveznica među ljudima. Prošlo je 25 godina od tragičnih događaja na ovim prostorima. Tko je kriv neka odgovara, ali ne mogu 15 milijuna ljudi biti taoci politike dvije tisuće ljudi i mislim da je upravo ovaj serijal jedan početak normaliziranja odnosa. Ali ne samo zemlje u okruženju, već smo obišli i veliki dio Europe. Tamo smo gdje god Hrvati žive i gdje god nas pozovu da pokažu i podiče se onim što su uradili, unatoč poteškoćama koje prate iseljenike. Bili smo u Kanadi, Australiji, imamo pozive hrvatske zajednice iz Amerike. No, teško je nama tako daleko produkciji realizirati emisiju, jer

treba tamo biti 14 dana na terenu, pronaći tamo tehniku. Ali, kažem da postoji interes gledatelja, što mi je posebno drago, jer smo pogodili što gledatelji žele vidjeti, saznati o zemlji iz koje su otišli, ali i pokazati što rade na tome da se ne zaboravi tko su i što su.

HR: Koliko ljudi u Hrvatskoj znaju o Hrvatima koji žive izvan njenih granica, i ovdje u Vojvodini, koja je blizu, ali i u dalekim zemljama koje ste spomenuli?

Mislim premalo, što znači da bi na tome trebale poraditi razne institucije. Mislim da bi više trebalo učiniti i samo Ministarstvo kulture, ali jednako tako i Matica hrvatskih iseljenika. Sada također imamo i ured Vlade za iseljene Hrvate. Čini mi se da se najviše radi na politici, a ne na

kulturi i tradiciji. Primjerice ne znam kada sam kod nas posljednji put pročitao informaciju o hrvatskom kazalištu u Pečuhu. I da ne nabrajam mnoge druge stvari koje sam saznao upravo radeći na ovoj emisiji. Mogu reći da je kulturni život Hrvata izvan Domovine bogat. Mislim da su se Hrvati jako lijepo uklopili u sredine gdje žive, da u monogim tim sredinama i dominiraju i što mi je posebno drago, a što sam vidio i u Somboru, da su naši folkloraši, tamburaši i drugi umjetnici rame uz rame s većinskim stanovništvom.

HR: Malo ću obrnuti prethodno pitanje i upitat ću Vas koliko je s druge strane ljudima izvan Domovine značajno da im se na ovakav način, kroz emisiju *Lijepom našom* daje pozornost iz Domovine?

Mnogi čuvari naše tradicijske kulture sudjeluju na Smotri folkloru u Đakovu, na Vinkivačkim jesenima, na Maratonu lađa u Metkoviću, ali ono kada mi dođemo kod njih da bi pokazali kako oni žive, čime se bave, što rade, ono je što njima daje dodatni motiv. Sjećam se našeg boravka u Bosni, u Kiseljaku. Pokazali su mi tada izvorište mineralne vode *Kiseljak*. Moja primjedba je bila da bi taj izvor trebao biti uređen, da ne izgleda neugledno, već onako kako dolikuje izvorištu jedne od najkvalitetnijih mineralnih voda. Kada smo se vratili radi snimanja emisije, vidim izvorište u granitu. Očito da ljudima dajemo motiv da se pokažu u najboljem svjetlu. Što je meni najdraže na javna snimanja naših emisija mahom dolaze starije osobe, za koje više nema odgovarajućeg programa, kako kod nas tako i u okruženju.

HR: Nema kraja Hrvatske u kome ekipa serijala *Lijepom našom* nije radila emisiju. Gostovali ste u okruženju među Hrvatima u delekim zemljama. Možete li izdvojiti nešto što je za sve ove godine na Vas ostavilo poseban dojam?

Mogu reći da sam bio fasciniran hrvatskom zajednicom u Kanadi. Snimali smo tamo emisiju, a ja sam na poziv Zajednice kulturno-umjetničkih društava Hrvata vodio njihovu smotru. Ugodno sam se iznenadio. Vjerujte mi, mnogi od njih ne znaju niti govoriti hrvatski, ali pjevaju pjesme na hrvatskom i plešu. Fascinantno je vidjeti s koliko ljubavi oni rade, a kako njihovi djedovi, bake, očevi i majke uživaju u tome. Ti ljudi i stotinak kilometara voze djecu samo da bi došli na probu folkloru.

HR: Ono što gleda-konačni je produkt višednevnog rada ekipe od pedesetak ljudi. Mi koji smo pratili snimanje u Somboru vidjeli smo koliko je to zahtjevan projekt, koliko angažira ljudi i opreme. Kako se pravi emisija *Lijepom našom*?

Branko Uvodić djelatnik je HRT-a od 1974. godine. U matičnoj kući prošao je put od najavljiivača, spikera, urednika, direktora marketinga HRT-a do pomoćnika glavnog ravnatelja; radio je u informativnom i zabavnom programu. Posljednjih dvadesetak godina svog rada posvetio je njegovanju i očuvanju tradicijske kulture.

Kada radimo emisiju u Hrvatskoj, moramo gledati da obilazimo sve županije. Isto tako moramo voditi računa da snimamo u različitim dijelovima kako emisije ne bi bile monotone. Recimo snimamo u Slavoniji, pa idemo u Dubrovnik, poslije u Istru... Pokušavamo onda naš dolazak povezati s nekim značajnim datumom za tu sredinu, jer je tada posebna atmosfera i to treba prenijeti i drugima, da vide i uživaju u tome. Pismo o namjerama šaljem Županiji, odnosno gradu ili općini i kreću prvi pregovori. U tom pismu namjere odmah definiramo koje su obveze domaćina, a što HRT preuzima na sebe. Kada dobijemo pozitivan odgovor i trenin za kada nam mogu osigurati

dvoranu, i to jedino veliko što oni trebaju učiniti, počinju pripreme. Naš prvi dolazak je u funkciji sagledavanja tehničkih mogućnosti dvorane. Potom prikupljamo prijedloge za sudionike programa. Popis koji dobijemo još jednom provjeravamo kako bi zaista u programu sudjelovali najkvalitetniji amateri. Kada posložimo listu sudionika, onda od domaćina tražimo da kažu koje bi od poznatih imena domaće glazbe rado vidjeli u svom gradu. Na teren dolazimo četiri dana ranije jer treba montirati opremu, probati s kulturno-umjetničkim društvima, uraditi tonsko snimanje, pa generalnu probu i konačno snimanje. U ekipi je 55 ljudi, što scenografa, rasvjetljiivača, kamermana, rekvizitera, šminkera.

HR: Ima i onih koji će reći da emisiji nedostaje izvornosti. Što biste im Vi odgovorili?

Stalno govorim da smo mi jedan šou program, a ne smotra folkloru. Ali kada u emisiji gostuju popularni pjevači, oni moraju nastupati uz pratnju tamburaša. Hoću da i te svoje popularne pjesme naprave u tamburaškoj obradi koje onda imaju jedan drugi zvuk. Čak neki od pjevača kažu: »da sam znao da tako lijepo zvuči i original bih snimio uz tamburaše«. **Željko Bebek**, klasičan roker, poslije nastupa s tamburašima u ovoj emisiji snimio je i album uz pratnju tamburaša.

HR: Neposredno prije dolaska u Sombor dobili ste nagradu za životno djelo *Ivan Šibl*. Našalili ste se na snimanju u Somboru da se nagrade za životno djelo dodjeljuju ljudima na kraju karijere,

a Vi imate još mnogo toga da uradite. Koliko Vam je draga ta nagrada s obzirom na to da je to nagrada Vaših kolega?

Nagrada *Ivan Šibl* nosi ime po prvom direktor Hrvatske radio-televizije, a u komisiji su djelatnici iz svih sektora proizvodnje u Hrvatskoj radio-televiziji. U toj sam kući prošao sam sve stepenice i kada stigne ovakva nagrada vidiš da više od 40 godina nije potrošeno uludo. Zapravo, jako mi je drago, jer sve ono što sam na neki način izgubio, jer sam puno radio, na neki drugi način sam nadoknadio. Očito je taj moj autorski dio sigurno bio, ako ne glavni, a onda odlučujući, da mi se dodijeli ova nagrada.

HR: Za kraj: tko je Branko Uvodić kada se ugase kamare?

Mnogih stvari sam se odrekao zbog posla, jer posao na televiziji angažira cijelog čovjeka. Vidjeli ste koliko za tri sata snimanja treba koncentracije, za svakoga imati lijepu riječ. Ali, ja uvijek kažem: »nemojte raditi taj posao ako ga ne volite.« Kada dođem u mjesto gdje snimamo, volim sjesti i razgovarati s ljudima. Rekao bih da se ne ponašam kao političari, koji razgovaraju samo sa svojim istomišljenicima. Evo jedne priče iz Amerike, gdje smo odmah poslije rata radili jedan humanitarni koncert. Prilazi mi čovjek i kaže: »Imam milijun dolara i to bih investirao u Hrvatsku.« Rekao sam mu: »Ne još, ostat ćete bez svega toga.« Ako me ljudi pitaju, ako ih nešto zanima kažem im pravu situaciju bez šminkanja i uljepšavanja. I izvan Televizije pozivaju me da vodim razne manifestacije, što mi također oduzima slobodno vrijeme. Rekao bih da sam najbogatiji čovjek na svijetu, jer poznajem mnogo ljudi, a mnogi od njih su mi i prijatelji. Sada jedva čekam da odem na more, na otok Krk gdje imamo jedan mali apartman. Kada me pitaju što najviše volim, kažem: »jednostavno samo ležati na terasi i gledati more.« To me odmara.

SERIJAL O MULTIKULTURALIZMU, INTERKULTURALIZMU I ETNICITETU (2.)

Konzervativan multikulturalizam cementira zatečeno stanje

*Multikulturalizam je veoma konzervativan, izrazito desničarska doktrina. Kod nas je problem što mnogi ljudi, uključujući i intelektualce, nisu mnogo o tome čitali, imamo problem s terminom, jer mnogi pod tim terminom podrazumijevaju etničku različitost, onakvu, kakva karakterizira Vojvodinu, pa misle: to je to * Kada se kaže multikulturalizam, većina danas pomisli samo na multinacionalno stanje * Zalažem za ono što se zove interkulturalizam, dakle, za život koji nije tek paralelni život*

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Serijal o postojanju paralelnih kultura, etničkim distancama, pitanjima identiteta, o praksama uzajamnog »podnošenja« etničkih manjina i etničke većine u Srbiji, te o radu nacionalnih vijeća i ostvarivanju manjinskih prava, kao i o mogućnostima integrativne politike – ovdje i sada, nastavljamo razgovorom s novinarom **Teofilom Pančićem**.

Poznat je Vaš stav, koji ste iznijeli u javnosti, kako je u Vojvodini, umjesto stvarnog multikulturalizma, na djelu »multikulturalizam nacionalista«, zbog čega su, kako ste to rekli, određene vrijednosti ove pokrajine dovedene u pitanje. Što bi za Vas značio multikulturalizam bez, a prema Vašoj odrednici – nacionalista, kada sam pojam multikulturalizma postaje besmislen bez sadržaja različitih nacionalnih identiteta?

Multikulturalizam u svojoj osnovi ima nacionalističku, tj.

multinacionalističku odrednicu i zato se ja ne zalažem za multikulturalizam. A da ne bi došlo do nesporazuma u ovom razgovoru, ja se zalažem za ono što se zove interkulturalizam, dakle, za život koji nije tek paralelni život – gdje ljudi različitih etničkih ili religijskih podrijetla ili uvjerenja žive jedni pored drugih, nego onaj, u kojem ljudi žive jedni s drugima i međusobno komuniciraju na ravnopravnoj osnovi – to je interkulturalizam. O multikulturalizmu se mnogo pisalo u svijetu, postoje jako dobre knjige koje su kod nas prevedene, a koje se bave tom tematikom. Temeljni problem multikulturalizma je u tome što etnički, religijski i jezični identitet uzdiže u najvažniju čovjekovu osobinu i sve mjeri prema njoj. Mnogo je toga urađeno u posljednje vrijeme u Vojvodini što zapravo odgovara tom istom mehanizmu. Ja se protiv toga zalažem, jer smatram da takvo što razara biće svakog

društva, a u ovom konkretnom slučaju i Vojvodine.

Što bi za Vas u praksi manjinskih političkih, medijskih, intelektualnih, umjetničkih, amaterskih scena, ali tako i onih većinskog naroda, značilo interakciju?

Znate što, značilo bi recimo da komuniciramo međusobno. Primjerice, imamo činjenicu, konkretan primjer na site-u novina *Magyar Szó*, gdje se objavljuju i probrani tekstovi, u prijevodu, na srpskom jeziku. Na taj način se problematika koja interesira Mađare širi i na one koji ne govore mađarski jezik, dakle, i oni mogu nešto saznati o tome. Tu je i primjer kazališta *Ujvidéki Színház*, koje titljuje svoje predstave, a na njihovim predstavama ima više nemađarske publike nego one mađarske. Radi se o tome da se ni jedna, bilo većinska ili manjinska nacija ne trebaju zatvarati u svoje okvire i da se bave samo svojim tzv.

temama i da komuniciraju isključivo unutar sebe, nego trebaju živjeti u jednoj zajedničkoj građanskoj zajednici, jer je mnogo više problema koji su nam zajednički, nego onih koji su specifični za bilo koju etničku grupu, bila ona većinska ili manjinska. To je ono što smatram bitnim u praksi, jer onoga trenutka kada apsolutizam prodre u etničke identitete, kao onoga što je temelj našeg života, mi smo tog trenutka zapravo na putu u pakao. To smo 90-ih dobro vidjeli kada je većinska etnička nacija u Srbiji imala apoteozu tog svog nacionalističkog zanosa i to nikako nije bilo dobro.

A što se u Srbiji promijenilo, glede apsolutizma, koji spominjete u kontekstu 90-ih, i nacionalističkog zanosa, nakon listopadskih promjena 2000. godine?

Nakon pada Miloševićevog režima imali smo neku vrstu otklona od toga, ali smo onda

krenuli u jednu vrstu mrvljenja, usitnjavanja nacionalizama, jer se mislilo kako je to lijek od jednog velikog nacionalizma, tako da pustimo sve nacionalizme da se svaki izživljava za sebe, a na taj način samo dobivamo atomizaciju istoga. Ono što je za mene mnogo primjerenije za ovo vojvođansko podneblje je upravo inzistiranje na onome što nam je zajedničko, a zajedničko nam je u suštini zapravo sve, osim što nekima od nas nije zajednički jezik. U ovoj vojvođanskoj sredini nema iole ozbiljne razlike među kulturama. Razlike među kulturama postoje u društvima poput Velike Britanije ili SAD-a, gdje dolaze ljudi iz različitih krajeva svijeta, koji donose fundamentalno različita vjerovanja, opisa shvaćanja svijeta, različite odnose prema religiji ili ishrani, odnosu prema pravima žena, dok se ovdje razlike svode na folklor, pa se jedni prekrize s dva, a drugi s tri prsta. To su smiješne, provincijalne razlike, a inzistirati na takvim razlikama zapravo otkriva provincijalnost osoba koje na taj način razmišljaju. Ja ne mogu pristati na takav provincijalan način razmišljanja.

Ako govorimo o ovdašnjem postojanju koegzistencije identitetskih različitosti, krije li se onda iza emacipatorske retorike multikulturalizma njegova konzervativna struktura? Zasluži li multikulturalizam emancipatorski oreol?

Multikulturalizam je veoma konzervativan, izrazito desničarska doktrina. Kod nas je problem što mnogi ljudi, uključujući i intelektualce, nisu mnogo o tome čitali. Imamo problem s terminom, jer mnogi pod njim podrazumijevaju etničku različitost, onakvu, kakva karakterizira Vojvodinu, pa misle: to je to. Ali! To je tek multinacionalnost. Ona jest prirodna i poželjna, ali multikulturalizam nije to, nego je određena ideološka doktrina, a ja sam protiv te ideološke doktrine, jer ona zapravo cementira zatečeno stanje i proglašava ga jedino mogućim. Nekada su se u Vojvodini u školama učili jezici

sredine, a onoga trenutka kada je to prestalo, kada današnje generacije više ne govore te razne jezike, tog trenutka multikulturalizam postaje zapravo smetnja razvoja društva. Kada se kaže multikulturalizam, većina danas pomisli samo na multinacionalno stanje.

Trebaju li postojati autonomije manjinskih nacionalnih vijeća? Kako bi se u suprotnom slučaju osiguravala manjinska prava?

Postojanje nacionalnih vijeća, kao dijela državnog sustava, nema utemeljenja ni u Ustavu Republike Srbije, niti u bilo kom međunarodnom zakonu. Po meni je to suvišno i u liberalnom, građanskom shvatanju demokracije nikakva etnička odrednica ne može biti sama po sebi temelj da netko bude biran na određenu dužnost ili da bude član Upravnog odbora ili direktor. Po meni su to potpuno suvišni mehanizmi. Pitajte me i kako bi se onda osiguravala određena manjinska prava, a ja ću postaviti kontrapitanje – kako su ta prava osiguravana u APV za vrijeme socijalizma? Je li tada bilo nacionalnih vijeća? Pa ipak je jako dobro funkcioniralo informiranje na manjinskim jezicima i sve drugo, mnogo bolje nego danas. Što je primjerice bio *Magyar Szó* u vrijeme socijalizma? Je li on bio definiran kao list Mađara u APV ili kao list svih građanki i građana Vojvodine koji izlazi na mađarskom jeziku? Ono drugo. E sada, s ovim sustavom nacionalnih vijeća mi se svi teramo u feude. Primjerice, spomenuti *Magyar Szó* nije list svih građanki i građana Vojvodine koji mogu čitati na mađarskom jeziku, nego je to list etničkih Mađara. To sam uzeo samo kao primjer. Dakle, taj način definiranja, gdje sve pripadnike određenog etnosa tretiramo kao nekakvo zasebno pleme, pa onda oni unutar tog plemena trebaju izabrati nekakve plemenske vođe i vračeve, a koji će im onda čitavu piramidu kulture, informiranja, ustrojiti po nekakvoj svojoj unutrašnjoj mjeri, to je način na koji se u

ovom društvu ne bi trebalo raditi, jer to podrazumijeva da smo mi primarno određeni svojom etničkom pripadnošću, a onda tek, sekundarno, sa svim ostalim. Taj sustav polazi od jedne veoma fašističke pretpostavke. Pretpostavka da je etničko primarno, u svom je korišćenju fašistodino.

Kako gledate na hrvatsku manjinsku priču u Srbiji?

Pa gledam isto kao i na srpsku manjinsku priču u Hrvatskoj. Srbi, Hrvati, Bošnjaci i Crnogorci su četiri etničke nacije koje govore jedan zajednički jezik, a koji različito nazivaju i koji ima svoje varijantne razlike, kao što postoje razlike njemačkog jezika u Njemačkoj ili u Austriji, kao što postoje razlike između britanskog i američkog engleskog jezika i tako dalje. Čitava priča koja pokušava uspostaviti nekakvu razliku, s primjerice, Mađarima ili Slovancima, da se trebaju uspostaviti zasebna jezična prava za Hrvate, Srbe, Bošnjake i Crnogorce je nakazna i ja sam apsolutno protiv nje. Ne postoje nikakva jezična manjinska prava koje bih ikada tražio ni za Srbe u Hrvatskoj, niti za Hrvate u Srbiji. Morate imati drugi jezik da biste imali pravo na njega. Dakle, ideja da se djeca trebaju segregacijski odvajati u školama po etničkoj pripadnosti proizvodi samo nacionalizam i perpetuirati najgoru podjele. Ne vidim što je svrha i smisao toga. Ne mogu shvatiti ideju da se različitim dijalektima, samo zbog potrebe nečije nacionalističke opsesije, proglašavaju razlike u jeziku. Nema različitih jezika tamo gdje se govori bez prevoditelja. To je elementarna lingvistička činjenica.

Ako govorimo o integrativnom multikulturalizmu, je li on moguć bez poticaja od strane većinskog naroda? Ima li u Srbiji većinski narod političke i intelektualne volje za takav poticaj?

Ja ne govorim o volji većinskog naroda, govorio bih o većinskoj volji građana i građanki Srbije. Ta većinska volja ispoljava se na izborima. Ako imamo nacionalističke politike na vlasti, onda to znači da je većinska volja protiv te vrste integracije, a ako imamo neke demokratske inkluzivne stranke na vlasti, onda to znači da ta volja postoji. U 90-ima nikakve integracije nije moglo biti, to je bila većinska volja u Srbiji, a nakon listopadskih promjena stanje se popravilo. Razumije se da većina svojom brojnošću stvari određuje, ali ja to ne bih postavio po toj terminologiji – ne znam kako jedan narod može imati jedinstvenu odluku. Ja sam pripadnik tog većinskog naroda, ali zar je moja volja isto što i volja nekog čovjeka koji misli posve različito od mene?

Je li u Srbiji pitanje identiteta presudno po mnogo čemu? Ako niste pripadnik većine, jesu li mnoga vrata zatvorena za Vas, zatvorena za mnoga istaknuta mjesta u društvu?

Ako ste pripadnik političke većine, svako mjesto je u ovome društvu otvoreno za vas. Ako ste pripadnik političke manjine, onda ni jedno nije. To vam je slično kao u vrijeme Miloševićevog režima kada je svako mjesto bilo otvoreno za bracku *Kertésza*, zato što se on identificirao kao pripadnik političke većine, iako se stalno pozivao na svoje mađarsko prezime, a što je bila jedna vrste igre. U vrijeme ovdašnjeg socijalizma 2 milijuna stanovnika su bili članovi Saveza komunista i oni su jedini imali pravo na rukovodeća mjesta, bez obzira na nacionalnu pripadnost, a onih 20 milijuna stanovnika, koji nisu bili članovi Saveza komunista, nisu imali pravo na bilo koje rukovodeće mjesto. Slično tome je i danas, samo što partija nije jedna, nego ih ima mnogo.

U nastavku serijala, u sljedećem broju našeg tjednika, donosimo razgovor o ovoj temi s novinarom, urednikom i esejistom **Mirkom Sebićem**.

Planirate li i gdje ići na ljetovanje?

MARINKO AĐIN,
ugostitelj, Sonta

Dunav je moje more

O ljetovanju u smislu odlaska daleko od Sonte niti ne razmišljam. Nije da ne bih mogao priuštiti sebi i svojima ljetovanje, uostalom, moj brat **Ivan** s obitelji živi u Biogradu na Moru, izdaju i apartmane. Supruga, snaha i unučad odu kod njih, takva ljetovanja su im nezaboravna. Za mene, opet, nema ljepšega doživljaja, nego otići na Dunav. Dunav je i moje more i moja planina, moj punjač akumulatora, moj drugi dom. Imamo vikend kućicu u kampu sončanskoga Udruženja građana vikendaša *Dunav – Staklara*. Svoj dosadašnji radni vijek proveo sam u ugostiteljstvu, vlasnik sam kavane *Boss*, objekta sa starinskim šmekom. Tu se vrlo često kuhaju paprikaši, poglavito riblji, a poneke goste, koji dolaze izdaleka po nekoliko puta godišnje, odvedem u vikend naselje i tamo ih ugostim. Strastveni sam ribič od malih nogu do današnjih dana. Imam čamac i kvalitetnu opremu pa sam često na vodi, kad krene riba i svakodnevno. Kako već svi moji gosti znaju, u kolovozu, poslije sončanskoga kirbaja, kavanu zatvaram na nekoliko tjedana, tada mi konobari iskoriste godišnje odmore, a ja se, doslovno, preselim na Dunav. To je za mene istinsko ljetovanje, cijelo vrijeme ostajem u vikend naselju. Tamo su druženja fantastična, česte su tamburaške svirke uživo, pjeva i tko zna i tko ne zna. Za ova druženja nije ni bitno imati glas, nego dušu. Za mene je blagdan i kad se na Staklari organizira Šokadijina likovna kolonija. Na kolonijama sam upoznao i puno zanimljivih ljudi, pravih boema. Kad zbrojim sve navedeno, dovoljno mi je pa i ne razmišljam niti o moru, niti o planinama.

I. A.

SONJA PERIŠKIĆ,
studentica, Monoštor

Seminar u Zadru

Ove godine nisam planirala klasičan odlazak na ljetovanje, ali se dogodilo da ću ipak ići na more. Naime, od 30. srpnja do osmog kolovoza u Zadru se održava seminar folklor na kome ću sudjelovati zahvaljujući Hrvatskom nacionalnom vijeću, pa ću tako otići do mora. Ne nadam se odmoru, jer su prije podne predavanja, a popodne ples, ali vremena za kupanje će biti, tako da ću ipak ove godine stići do mora, ali to neće biti ono klasično ljetovanje i odmaranje. No, poklopilo se da ću spojiti korisno i lijepo – pohađati školu folklor i biti na moru.

Što se tiče odlaska na seminar moj trošak će biti samo džeparac tako da me to neće skupo koštati, a opet ću biti na Jadranu.

Danas je odlazak na more veliki izdatak. Prošle godine bila sam u Grčkoj, koja je što se tiče cijene za nas najjeftinija, pa se zato, bez obzira na to što je dug put ljudi uglavnom odlučuju da tamo ljetuju. Mene je to ljetovanje koštalo oko 300 eura, što i nije tako skupo. Nažalost, hrvatsko primorje je mnogo skuplje i za mnoge zato nedostižno.

Osim seminara u okolici Zadra, planiram dio ljeta provesti kod prijateljice u Novom Sadu uz nezaobilazno kupanje na Štradnu. Naravno, i to zahtjeva kupovinu ulaznice, neki sladoled ili osvježavajuće piće, a tu su večernji izlasci. Nije Štrand more, ali svaki odmor, kupanje i dobro društvo dobro dođu. Može se ljeto ugodno provesti i bez ljetovanja na moru i visokih troškova. Treba ga samo znati iskoristiti na pravi način.

Z. V.

ALEKSANDAR BALIĆ,
radnik, Šid

Šator, pecaljke i kotlić

Nažalost, nisam u mogućnosti planirati ljetovanje ove godine. Na godišnjem odmoru s obitelji nisam bio već sedam godina. Jedno vrijeme nisam radio, pa sam se prije dvije godine zaposlio, ali i pored toga što trenutačno i supruga i ja radimo, ne možemo odvojiti svotu novca kako bi otišli na ljetovanje. Školujem dvoje djece, jednu studenticu, a druga kćer ide u srednju školu. Naravno da su mi one uvijek na prvom mjestu i da najprije kada dobijem plaću moram pokriti sve troškove njihovog školovanja, a zatim račune, tako da mi novca preostane tek toliko da mogu preživjeti mjesec. Daleko od toga da nemam želju otići negdje s obitelji, pa bilo to makar i na samo nekoliko dana. Ali za sada o tome mogu samo samo maštati. Da bi se uštedjelo za ljetovanje, trebalo bi po mojoj nekoj procjeni da imam primanja duplo veća nego što ih sada imam. Zato ću se ove godine zadovoljiti odlaskom na obližnje rijeke i jezera u šidskoj općini, kojih na svu sreću ima. A tako je bilo i prethodnih godina kada sam skupa s obitelji kampirao na Sotskom jezeru. Šator, pecaljke, kotlić, roštilj i još neke sitnice i eto ti odmora. I to mi je puno značilo s obzirom da radim u tri smijene, a nekada je radno vrijeme i duže od planiranog, pa mi svaka vrsta odmora dobro dođe. Tako će vjerojatno biti i ove godine. Ove godine ću odabrati neku drugu obližnju destinaciju u prirodi vjerojatno na rijeci Bosut, gdje ću povesti svoju obitelj. More će morati sačekati neka bolja vremena, ako ih ikada bude.

S. D.

**RAZGOVOR POVODOM DANA
IVANA ANTUNOVIĆA:**

**IVICA IVANKOVIĆ RADAK,
TAJNIK KATOLIČKOG DRUŠTVA IVAN ANTUNOVIĆ**

Antunovićevo djelo aktualno i danas

Ako se želi objektivno i argumentirano govoriti, treba ostaviti po strani bilo kakve površne rasprave koje se vode o Antunoviću

Dani Ivana Antunovića počinju danas (petak, 19. lipnja). Tim povodom smo razgovarali s vlč. **Ivicom Ivankovićem Radakom**, tajnikom Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice, koje je i jedan od suorganizatora ove trodnevne manifestacije.

»Program obilježavanja 200. obljetnice rođenja **Ivana Antunovića**, koncipiran je s ciljem da se liku i djelu Ivana Antunovića, pristupi s više strana, tj.: s duhovne, liturgijske proslavom; s kulturne, priređivanjem izložbe *Život da mi bude Krist* iz fundusa Kalačke nadbiskupske riznice; te sa znanstvene točke gledišta, održavanjem znanstvenog skupa pod nazivom *Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj*. Takav program čini ujedno prihvatljivim i pristupačnim obilježavanje spomenute obljetnice veoma širokoj publici, različitih stajališta i profesija«, kaže naš sugovornik.

Kako promatrati Antunovićevo djelo u suvremenom kontekstu? Koliko su njegove poruke aktualne danas?

Zanimljivo je da postoje sličnosti, kada se povuče paralela Antunovićeve doba i danas, iako je riječ o vremenskom razma-

ku od gotovo dva stoljeća. Upravo je to razlog više da se bavimo Antunovićevim radom i djelom, jer mislim da možemo puno naučiti. Naime, kada se vidi koji su bili problemi i prioriteti njegova doba, kako ih je nastojao rješavati te što je predviđao za budući period, mislim da se može doći do vrlo interesantnih stvari. Napose iz razloga, jer dva stoljeća jeste dovoljno dug period na temelju kojeg se mogu izvlačiti zaključci. Druga stvar, Antunović je svoje djelovanje smještio u kontekst hrvatskog narodnog preporoda, i kao takvo to treba promatrati. Njegovi kontakti s **Jurajem Dobrilom**, **Strossmayerem**, **Franjom Račkim**, **Ilijom Okrugićem**, **Ivanom Kukuljevićem Sakcinskim**, **Ivanom Mažuranićem** i dr., dovoljno govore u tom pravcu.

Konačno, sve su to vrlo zanimljive stvari kojima se valja pozabaviti. Pri tome, osobito ističem, ako se želi objektivno i argumentirano govoriti, treba ostaviti po strani bilo kakve površne rasprave koje se vode o Antunoviću. Smatram, da se jedino znanstvenim argumentima može nešto validno reći. Mogu postojati različita stajališta, koja su dapače vrlo zanimljiva i korisna ukoliko su utemeljena znanstvenom logikom, i u takvim raspravama se može puno naučiti. Uvjeran sam da je 200. obljetnica rođenja izvrsna prigoda za takav pristup, a znan-

stveni skup koji će biti održan idealno mjesto za utemeljenu raspravu. Antunovićevo djelo je obimno i zaslužuje takav pristup.

Posljednji dan manifestacije (nedjelja) održava se u Kalači, uz organizirani odlazak u to mjesto u Mađarskoj. Koliko su ovdasnji bački Hrvati povezani sa svojim sunarodnjacima u mađarskom dijelu Bačke? Koliko je Antunovićeva ostavština živa među tamošnjim Hrvatima?

Na tu ideju se došlo već u početnim razgovorima oko pripreme cijelog programa, što su predložili naši sunarodnjaci iz Kalače. Na taj način su se vrlo dobro povezala mjesta održavanja. Osim toga, puno značajnije je da je sve to bio prostor na kojem je sam Antunović djelovao. Kako u njegovo vrijeme, tako i danas, još uvijek na tom prostoru žive bački Hrvati za koje se on osobito zalagao. Ukratko, i ova obljetnica je prilika da se uzajamno povežemo, oživimo suradnju a time i očuvamo Antunovićevu ostavštinu.

U povodu jubileja, Katoličko društvo je u suradnji s Bunjevačkom maticom, udrugom Bunjevaca koji se ne smatraju Hrvatima, objavila reizdanje Antunovićeve molitvenika Čovik s bogom u svojim molba i prošnja. Zašto se Društvo odlučilo na suradnju s udrugom koja ima različita stajališta kada je u pitanju nacionalni identitet?

Vrlo kratko i jednostavno. Riječ je o reizdanju, tj. sunakladništvu Antunovićeve molitvenika kojega je do danas ostalo u malom broju primjeraka, a 200. obljetnica rođenja biskupa Antunovića, prigoda je za tako nešto. Sam molitvenik danas nije više toliko za službenu ili duhovnu uporabu vjernika, nego je više riječ o značajnom Antunovićevom djelu, kojega je zanimljivo imati u rukama. Biskup Antunović je često isticao potrebu za zajedništvom, slogom, pomirenjem, a područje sunakladništva se može promatrati u tom pravcu, unatoč tome što različita stajališta i dalje ostaju. Toliko o tome, a svaki daljnji komentar, pitanje ili nekakvo razmišljanje i zaključivanje, smatram da nema smisla i čini mi se suvišnim.

Savez bačkih Bunjevaca je izdao priopćenje u kojem se izražava žaljenje što Bunjevačka matica ovaj projekt realizira s jednom hrvatskom udrugom. Kako Društvo komentira ovo priopćenje?

Kako rekoh maloprije, suviše nije bilo što više nadodavati, osim što mogu ponoviti odgovor na prethodno pitanje. Svaka daljnja interpretacija, neovisno, odakle i od koga dolazila, neosnovana je, i čini se, vodi politiziranju cijeloga pitanja. Takvo što ni u kom slučaju nije nakana i Društvo u tome ne želi sudjelovati.

D. B. P.

DONACIJA ZA ŽUPU ISUSA RADNIKA

Zvona iz Austrije za subotičku crkvu

Tri velika zvona dopremljena su u svibnju iz austrijskog grada Feldbach

Stara zvona crkve iz austrijskog grada Feldbach (u blizini Graza) u svibnju su dopremljena u Suboticu, kao donacija župi *Isusa Radnika*. Njihov zvuk za sada Subotičani još nisu čuli, niti će ove godine, jer je neophodno obaviti još niz graditeljskih radnji kao uvjet za korištenje darovanih zvona. Riječ je o tri stara i velika zvona, iz 1922. godine, od kojih je najmanje teško 500 kilograma, drugo teže od tone, a treće preko dvije tone. Usporedbe radi, iz tornja crkve *Isusa Radnika*,

koja se nalazi u Kertvarošu, još od 1933. razliježe se zvuk tada postavljenog zvona od 250 kilograma, kojima su 2011., u obnovi i uređenju unutrašnjosti objekta, dodana još dva mala iz crkve u Doroslovu, težine 50 i 100 kilograma.

U usporedbi s navedenima, sada korištenim, stigla su mnogo veća zvona za koje se planira izgraditi i odgovarajući zvonik.

»Kada je na području Kertvaroša planirana izgradnja crkve 1931. godine, podignuta je prvo župna zgrada u kojoj

su iste godine počeli održavati mise, privremeno, do izgradnje već projektirane crkve. Uslijedila je ekonomska kriza, a potom i Drugi svjetski rat. Izgradnja planirane crkve nikada nije realizirana i objekt župnog doma nastavio je narednih desetljeća služiti ovoj svrsi. Kako je bilo izvjesno prolongiranje gradnje crkve, na župnom domu je ubrzo podignut mali toranj i potom kupljeno zvono iz Slovenije. Blagoslovili su ga 1933. godine. Sve do 2011. godine korišteno je samo ovo jedno«, kaže župnik preč. József Szakály.

Mali toranj na crkvi *Isusa Radnika* neće moći nositi teška zvona prenijeta iz Austrije, niti mu je takva uloga namijenjena u vrijeme nastajanja na župnom objektu, a u međuvremenu ga je »nagrizlo« i osam desetljeća. Iz tog razloga – navodi preč. Szakály – razmatraju se mogućnosti izgradnje zvonika.

»U tijeku su dogovori o uvjetima i mogućnostima podizanja velikog zvonika koji bi bio smješten pokraj crkve, poput crkvi u Dalmaciji. Ako dobijemo obećanu donaciju, temelji bi mogli biti položeni ove godine... Zvona su pravi glazbeni instrumenti i bilo bi izuzetno lijepo kada bismo ih mogli postaviti i prikazati u svojoj harmoniji i melodičnosti.«

Donacija zvona iz Austrije u Suboticu je, inače, stigla »preko« Sente, odakle je Szakály rodnom, vezan za to područje i danas mnogim interesima i prijateljstvima. Predsjednik je kuratorija senčanske Fondacije *Cor Jesu*. Senčanska crkva *Srce Isusovo* surađuje sa župom Feldbacha iz Austrije, odakle su dobili orgulje, a proširujući suradnju ove godine je sa subotičkom župom *Isusa Radnika* potpisao ugovor o donaciji zvona.

K. K.

Fotografije: Attila Szalai

preč. József Szakály

IZBORI ZA NOVE ČLANOVE SKUPŠTINA MZ U SUBOTICI

Formira se *Hrvatska lista – DSHV*

Planiramo izaći na birališta u 17 mjesnih zajednica, 19. srpnja, a naziv naše liste je Hrvatska lista – DSHV, kaže predsjednik subotičke podružnice DSHV-a Martin Bačić * Predsjednik DSHV-a Petar Kuntić naglašava kako je bitno da birači izađu na ove izbore, jer veliki dio odluka koji je bitan za život građana započinje u mjesnim zajednicama

Izbori za nove članove skupština mjesnih zajednica na teritoriju Grada Subotice bit će održani 19. srpnja. Na ovim izborima sudjelovat će i *Hrvatska lista – DSHV*.

U planu je da prilikom izborne utrke ova lista istakne kandidate u 17 mjesnih zajednica, od ukupno 37 postojećih.

Sastanak subotičke podružnice Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u okviru priprema i aktivnosti za predstojeće izbore održan je 16. lipnja u Domu ove stranke.

AKTIVNOSTI PREMA PLANIRANOM

»Na sastanku su bili nazočni naši aktivisti iz mjesnih zajednica u kojima planiramo izaći na izbore. Prije tjedan dana dogovo-

lista – DSHV. Nadamo se da će ubrzo ovaj naziv biti i službeno potvrđen od strane Izbornog povjerenstva«, kaže predsjednik subotičke podružnice DSHV-a **Martin Bačić** i kao manji problem glede ovih izbora navodi što *Hrvatska lista – DSHV* neće biti među prvim listama na izbornim listićima.

»Nismo ni 'blizu vatre', tako da nismo mogli imati unaprijed potrebne materijale i prikupljene podatke za izbore, tako da smo aktivnosti oko ovih izbora počeli provoditi tek kada smo doznali za održavanje izbora, a za koje smo smatrali da neće biti sada raspisani, jer se gotovo prije nekoliko dana govorilo kako će se izbori za mjesne zajednice održati onda kada i lokalni i pokrajinski, dakle koncem ove ili početkom sljedeće godine.«

jeku sezone godišnjih odmora i velikih poljoprivrednih poslova.

SLIJEDI KAMPANJA

Predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić** kaže da je i njega, kao i

snim zajednicama za potporu našim kandidatima.«

Petar Kuntić naglašava kako je bitno da birači izađu na ove izbore, jer veliki dio odluka, koji je bitan za život građana, započinje u mjesnim zajednicama:

Petar Kuntić, Martin Bačić i Vesna Prčić

brojne građane, iznenadila vijest da će ovi izbori biti održani 19. srpnja:

»Naša stranka je odlučila izaći na ove izbore. Nismo

»Veliki dio našeg naroda živi u ruralnim područjima grada i bitno je, primjerice, koje će se ulice asfaltirati ili putovi do određenih salaša, a prijedlozi za to

rili smo raspodjelu o tome tko će što činiti i raditi i, evo, danas se moglo čuti da dobro napredujemo. Materijali će biti kompletni i bit će na vrijeme dostavljeni Izbornom povjerenstvu Grada Subotice. Planiramo izaći na birališta u 17 mjesnih zajednica, a naziv liste je *Hrvatska*

Na pitanje kakav odziv birača očekuje, Martin Bačić, uz poziv biračima da izađu na izbore, kaže i kako je godinama unazad na izborima za članove skupština mjesnih zajednica odziv birača bio minimalan i da ni sada ne očekuje veliki odziv, napose stoga što se izbori održavaju u

»*Hrvatska lista – DSHV* je otvorila vrata svim kandidatima koji žele sudjelovati na ovim izborima na toj listi i pomoći hrvatskom narodu i drugim građanima u rješavanju problema u mjesnim zajednicama, dakle, i onima, koji nisu članovi DSHV-a«, kaže Petar Kuntić.

mogli prihvatiti kasnije pozive nekih političkih opcija da se na izbore ne izađe, jer mi nismo toliko moćna politička stranka da jednog momenta našim aktivistima kažemo – idemo na izbore, počnite raditi na tome, a da drugog momenta, tim istim našim aktivistima kažemo kako ipak ne idemo. Uključili smo u ove izbore veliki broj naših aktivista i vjerujem da ćemo do kraja sljedećeg tjedna predati većinu potrebnog izbornog materijala, a onda slijedi i kampanja po mje-

idu iz mjesnih zajednica. Ovi izbori su bitni i zbog toga što su pokazatelji jednog od presjeka potpore našoj stranci. Termin ovih izbora sigurno ne valja, počela je žetva strnih žita, tako da će brojni naši aktivisti, koji su poljoprivredni proizvođači, tek navečer, poslije završenih radova, moći raditi na prikupljanju potpisa za izbore, no, što je – tu je. Vjerujem u potporu naših birača, koja je bila izražavana i na prethodnim izborima.«

Zvonko Sarić

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 19. do 25. lipnja

19. LIPNJA 1944.

U toku deportacije subotičkih Židova u njemačke koncentracione logore, u vlaku je izvršio samoubojstvo **Károly Havas**, književnik i urednik renomiranog političkog dnevnika *Bácsmegyei Napló*.

19. LIPNJA 1992.

Za iskopavanja na prostoru između Palića i Ludaša, na lokalitetu Kameni majdan – Stara Torina, otkriveni su ostaci iz brončanog doba, do oko dvije tisućite godine prije nove ere, kao i artefakti nove ere iz XIV. stoljeća. Među njima je i pravo otkrivenje – višestanična zemunica s vertikalnim ulazom.

20. LIPNJA 1895.

Između slobodnog kraljevskog grada Subotice i njemačkog financijera **Ernesta Lindheima** iz Beča, sklopljen je prvi definitivni ugovor o izgradnji električne željeznice (tramvaja) i pogonskog izvora (elektrane). Drugi ugovor je sklopljen 25. listopada, koji se odnosi na uvođenje električne rasvjete.

20. LIPNJA 1986.

U Tavankutu je utemeljena i počela s radom Prva likovna kolonija u tehnici slame (slamarki). Za počasnog predsjednika izabran je slikar i umjetnik **Milan Konjović**.

21. LIPNJA 1909.

Postavljanjem velikog oltara u franjevačkoj crkvi svetog Mihovila Arhandela, teškog petnaest tona, kojeg je iz kararskog mramora isklesao talijanski kipar **Karlo Sporeni**, prema nacrtima

peštanskog arhitekta **Aleksandra Eignera**, okončan su dvogodišnji radovi na proširenju crkve i podizanju drugog, lijevog tornja na njoj.

21. LIPNJA 1921.

U Subotičkoj Državnoj muškoj gimnaziji održani su prvi ispitni zrelosti na srpsko-hrvatskom jeziku. Prvi svršeni maturanti bili su: **Franjo Dulić, Stipan Gabrić, Marcela Jagić, Marko Kuntić, Pejo Neorčić, Pavao Stepinac, Velika Šećerov i Pajo Vuković**. Ravnatelj gimnazije bio je u tom razdoblju **Ivan Vojnić Tunić**.

22. LIPNJA 1984.

Umro je **Pavao Bačić**, pjesnik, prozaist, dramski pisac, esejist, skladatelj, glazbenik i glazbeni pedagog. Naobrazbu stječe u Subotici i Zagrebu, gdje je završio Hrvatski državni konzervatorij. Pisao je poeziju, lirski intoniranu prozu i satiru, igrokaze za djecu i komedije, a skladao je od 1948. Glazbene priloge, prikaze i kritiku objavljuje u Subotičkim novinama (1957. – 1964., 1967.) i časopisima *Savremeni akordi* (1961.), *Zvuk* (1963., 1965.), *Pro musica* (1967., 1969. – 1977.). Prozu objavljuje u *Hrvatskoj riječi* (1954. – 1955.), *Rukoveti* (1955. – 1956.), *Subotičkim novinama* (1957. – 1959., 1962. – 1963.). Komedija u tri čina *Salašari silom varošani*, praizvedena u subotičkom kazalištu 27. 11. 1965., trideset dva puta reprizirana. Izvedeno mu je i više dječjih igrokaza u kazalištima u Subotici, Senti, Novom Sadu, Varaždinu, Podgorici i Zadru. Rođen je u Subotici, 1. 8. 1921. Djela: – *Mozaik, pjesme* (s **B. Bedeom, J. Kopilovićem i M. Molcerom**), Subotica 1967.; –

Stihovana satira 1968.; – *Oštro pero od gume*, Subotica 1969.; – *Pere Tumbas Hajo, umjetnik tamburice*, monografija, Subotica 1969.; – *Smrti usprkos*, novele i pripovijetke, Subotica 1970.; Igrokazi za djecu uz koje sklada i glazbu: – *San male Vesne*, Subotica 1957.; – *Brzi vlak je stao*, Subotica 1963.; – *Miki i družina*, Subotica 1963.; – *Novogodišnja noć*, Subotica 1966.; – *Uzbuna u Zoo vrtu*, Subotica 1966. Komedija u tri čina *Salašari silom varošani*, Subotica 1965. Glazbena djela: – *Duet za dva klarineta*, Subotica 1948.; – *Ti odlaziš*, Subotica 1967.; – *Pisma o kosi*, Subotica 1970.; – *Prelo*, Subotica 1970.; – *Pozdrav*, Subotica 1971.; – *Kompozicija za solo gitaru*, album, Subotica 1974.; – *Sonata za gitaru*, Subotica 1975.; – *Sonatina za violinu i gitaru*, Subotica 1976.

23. LIPNJA 1828.

Tek poslije osam godina Kraljevsko namjesništvo Ugarske dopustilo je izbor čelnika i časničkog zbora u Subotici. Za glavnog suca izabran je **Josip Antunović**. Gradonačelnik je **Šime Mukić**, kapetan **Đuro Vojnić**, a predsjednik Vanjskog vijeća (Tribunus plebis) **Jovan Milosavljević**. Glavni bilježnik je **Bolto Josić**.

23. LIPNJA 1988.

Na V. Kongresu povjesničara umjetnosti u Zagrebu, troje Subotičana, povjesničari umjetnosti **Bela Duranci** i **Kata Martinović-Cvijin** te magistar arhitekture **Ante Rudinski**, podnijeli su priopćenja o nekim aspektima i značajkama subotičke arhitekture, osobito glede secesije.

23. LIPNJA 1994.

Na Paliću je održan Prvi međunarodni festival kazališta za djecu.

24. LIPNJA 1506.

Na zasjedanju fehérvárskog Krstaškog konventa (Skupštine), upravitelj dobara **Jánosa Korvina** i beogradski ban **Imre Török** iz Eninnga, uveden je u posjed utvrde Szabadka (Subotica) te okolnih mjesta Madaraša, Šebešića, Tavankuta i Verušića.

24. LIPNJA 1959.

Rođen je **Robert G. Tilly**, pjesnik, prozaik, glazbenik, likovni umjetnik i književni prevoditelj, jedna od najznačajnijih osoba subotičke multimedijalne scene. Objavio je dvadesetak knjiga pjesama, proze, prijevoda s engleskog, mađarskog i drugih jezika, kraj ostalog i *Enciklopediju roka*. Snimio je, također, više ploča, kazeta, kompakt diskova i drugih nosača zvuka.

24. LIPNJA 1995.

Točno na 90. rođendan, umro je **László Halász**, poznati javni djelatnik i sportaš, koji je gotovo cijeli svoj vijek posvetio šahu i njegovoj popularizaciji.

25. LIPNJA 1954.

Na kraju sezone 1953./54. rasformirani su Operni i Baletni ansambl subotičkog Narodnog kazališta. Za nepune četiri godine postojanja subotička je Opera izvela 21 premijeru. U matičnoj kući izvedeno je 299 predstava i 10 na gostovanjima. Predstavama je u prosjeku pratilo 398 posjetitelja, ili za 60-70 gledatelja više no na izvedbama dramskog ansambla.

Tamo gdje je tržnica...

Teško nam je danas zamisliti prazan *Trg Jakaba i Komora*, a upravo takav prizor bilježi razglednica iz zbirke Povijesnog arhiva iz vremena između Prvog i Drugog svjetskog rata. Tadašnji *Zrinjski trg* bez današnje tržnice u potpunosti pokazuje izgled zgrada koje i danas postoje, a drvodred je, vidi se, mlad.

No, kažu kako je i u to davno vrijeme, između ratova, na početku lokacije današnje Mliječne tržnice uvijek bilo manje ili više tezgi, a napose ih je mnogo posljednjih desetljeća. Fotografija iz ovog vremena nije mogla nastati baš »iz istog kuta«, jer bi u tom slučaju prikazivala samo tezge. Na današnjoj Mliječnoj tržnici, koja se vremenom proširila i »Zelenom« i »Zanatskom«, rade prodavači koji je znaju puni radni vijek, jer su za tezgom gotovo četiri desetljeća. I ljudi u poznim životnim godinama ovu lokaciju vezuju samo za pijačnu djelatnost.

Romantična razglednica je iz vremena kada je trg bio prazan i »otvoren«, i trasa za šetnju ka Dudovoj šumi iz središta grada, jer *Radijalca* tada još nije bilo. U objektu današnje Osnovne škole *Jovan Jovanović Zmaj* prije Drugog svjetskog rata nalazio se samostan časnih sestara *Naše Gospe* sa Ženskom građanskom školom, osnovanom još 1874. godine. Prema podacima iz 1928. godine, škola ima 200 učenika. Samostan ima internat za 45 učenika.

NEKAD
i
SAD

K. K.

DUŽIJANCA 2015: STIPAN ŠARČEVIĆ, POLJOPRIVREDNIK IZ ŽEDNIKA

Domaćin risarima

Generacije moje obitelji žive i rade na salašu 336
Stipan Šarčević će skupa sa svojom obitelji biti
domaćin ovogodišnjeg Takmičenja risara *
Natjecanje najboljih risara i risaruša bit će
organizirano na njivi koja se nalazi na ulazu u Žednik*

Serijal tekstova o predstojećoj *Dužijanci 2015* započet ćemo na salašu 336, čiji će vlasnik **Stipan Šarčević** skupa sa svojom obitelji biti domaćin ovogodišnjeg *Takmičenja risara*, tradicionalne etno manifestacije koja će se ovoga puta održati na njivi koju je naš domaćin uzeo u najam od obitelji također **Stipana Šarčevića**. U ponedjeljak smo sjeli u automobil, zaputili se prema salašu ove domaćinske obitelji i na licu mjesta porazgovarali o životnoj svakodnevnici ljudi koji su odlučili živjeti na zemlji i od zemlje.

»Od svog rođenja živim na ovom našem obiteljskom salašu, poput mog oca, ali i moga sina koji skupa sa svojim sinovima ovdje također živi i radi. U biti tradicija života naše obitelji na ovom prostoru datira još unatrag nekih 120 godina kada je moj pradjed skupa sa svoja dva sina podigao stari salaš, koji se nalazi u blizini ovog našeg salaša podignutog 1924. godine u koji je prvo uselio moj djed, pa otac i na koncu mi svi, koliko nas danas ima na našem salašu 336«, s ponosom nas je upoznao s poviješću bitisanja njegove obitelji na ovom lijepom i nadasve uređenom salašu, njegov vlasnik i domaćin Stipan Šarčević.

POLJOPRIVREDA, PERADARSTVO I STOČARSTVO

»Već u dvanaestoj godini sam prvi puta sjeo u traktor i evo već pune 42 godine sam

aktivno angažiran u svim poslovima vezanim uz zemljoradnju, a tako je i sa svim ostalim ukucanima na ovom imanju. Nikad nitko nije bio drugdje uposlen izuzev u poslovima vezanim za obradu zemlje, ali i uzgoj pilića, svinja i stoke. Moram priznati kako je ta moja odluka u ono vrijeme bila dosta teška iako nisam imao dvojbu, jer su se svi moji školski drugovi odlučili dalje obrazovati, a ja sam se odlučio posvetiti zemljoradnji. Što je vrijeme dalje odmicalo pokazalo se kako sam bio apsolutno u pravu i da nisam nimalo pogriješio u svojoj životnoj odluci. Na koncu, uspjeli smo dosta toga stvoriti; osigurao sam egzistenciju i svom sinu, a samim tim i njegovoj obitelji i svi skupa radimo na ovom našem imanju. Osim poljoprivrede, bavimo se i stočarstvom, a imamo i svoje silose za 130 vagona stočne hrane, našu mješavinu i sami pripremamo cijeli proces prehrane naše stoke. Supruga i ja imamo živinarsku farmu, bavimo se proizvodnjom jaja i 18 nedjeljnih kokoši, dok sin drži tovne krmače i prasad, a usput imamo i ovaca, jer to je svojevrsna tradicija ovoga salaša, prije svega zbog njegovog dvorišta a i ovce pojedu sve ostatke od proizvodnog procesa hrane«, nastavlja sugovornik.

KONSTANTNO USAVRŠAVANJE

Stipan Šarčević i njegova supruga nedavno su se vratili sa studentskog putovanja u Nizozemsku, gdje su skupa s drugim poljoprivrednicima iz Srbije imali priliku upoznati se s načinom rada svojih kolega iz zemlje tulipana.

»Bili smo na farmama, pričali s ljudima i upoznali se s njihovim iskustvima u radu i odnosu države prema njihovom radu. Mi ni u čemu ne zaostajemo za njima, niti u mehanizaciji niti u bilo čemu, a zemlja i klima su nam mnogo bolje i kvalitetnije, no njihova organiziranost i odnos države prema njima je daleko iznad naših prilika. Nažalost tako

je, ali mi moramo i dalje raditi i truditi se biti što bolji u našem poslu i stalno se usavršavati. Svojevremeno sam u sličnim studentskim posjetima bio u Danskoj i Njemačkoj, a stečena iskustva sam nastojao primijeniti u praksi«, ističe Šarčević.

VRIJEME ŽETVE

Na naše pitanje kakva su očekivanja glede predstojeće žetve, naš domaćin nije siguran kakav će biti konačan prinos, a konačne prognoze su uvijek nezahvalne.

»Ovih desetak posljednjih dana kako sunce prži zasigurno će imati utjecaja na konačni prinos i smanjit će ga znatno. Mi smo u proteklih nekoliko godina navikli na prinos od najmanje 7 tona i više po hektaru, ali nekako mislim kako će ove godine ipak biti manje«, kaže sugovornik.

DUŽIJANCA 2015

Natjecanje najboljih risara i risaruša bit će organizirano na njivi Stipana Šarčevića koju je naš domaćin uzeo u najam, a koja se nalazi na ulazu u Žednik kod table s natpisom mjesta s lijeve strane.

»Nažalost, ovdje na našem salašu nismo imali mogućnosti organizirati ovu veliku manifestaciju, njivu imamo ali nemamo mogućnost parkinga za 500 vozila i kvalitetnu organizaciju pratećih tehnikalija. Postojala je velika želja da se sve to organizira ovdje, ali smo u konačnici ipak došli do zaključka kako je ipak najbolje i najpraktičnije cijelu manifestaciju organizirati na tom prostoru«, pojasnio nam je naš domaćin i na koncu nam kazao što za njega znači *Dužijanca* i sudjelovanje njegove obitelji u njoj.

»Volimo *Dužijancu*, ona je dio nas i mi smo neraskidivi dio nje. To je naša tradicija i mi ćemo je čuvati i njegovati dokle nas bude. Kao što ćemo ostati vjerni našem salašu, zemlji i radu i životu na njoj«, zaključio je na koncu Stipan Šarčević, domaćin predstojećeg risarskog natjecanja.

Dražen Prčić

Stipan sa unucima

Stipan sa suprugom Blaženkom

CRKVA SVETOG PETRA I PAVLA U MONOŠTORU

Na ponos selu

*Crkva je spomenik kulture a 70-ih godina prošlog stoljeća Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture zaštitio je nekoliko oltara u crkvi * Monoštorska crkva dio je turističke ponude sela * Festival Marijanskog pučkog pivanja, ono je što turisti mogu čuti u crkvi*

Crkva svetog Petra i Pavla u Monoštoru nalazi se među 2.178 spomenika kulture evidentiranih u Republičkom zavodu za zaštitu spomenika kulture. To, ali i zanimljive priče vezane za monoštorsku crkvu razlog su našeg posjeta i razgovora sa župnikom **Goranom Vilovim**. Kada govori o samoj povijesti crkve, župnik Vilov se poziva na *Subotičku Danicu* iz 1935. godine gdje je o ovoj crkvi pisao **Josip Pašić**. Mi ovoga puta nećemo ići u onu daljnju prošlost već u one godine kada su se na područje današnjeg Monoštora naselili šokački Hrvati. Kako piše Pašić, Monoštor je 1699. godine imao 36 gazda, 1770. godine 262 gazde i 13 sluga, dok prema popisu iz 1910. godine Monoštor ima 5.806 duša u 990. kuća. Župa je osnovana 1722. godine, ali su se matične knjige počele voditi ranije – 1718. godine. Sve do polovice XVIII. stoljeća župu su vodili franjevci. Prva crkva bila je od pruća i zemlje i koristila se sve dok 1752. godine nije izgrađena sadašnja crkva Svetog

Petra i Pavla. Crkva je proširena i obnovljena 1806. godine, a oličena i ponovno obnovljena 1887. godine. Duga je 54, a široka 24 metra. Daljnju priču nastavljamo sa župnikom koji je u Monoštoru deset godina.

U SLAVU BOGA I LJUBAVI

Krećemo od same veličine crkve čije dimenzije prije odgovaraju nekoj varoši, pa i gradu kao što je Sombor nego li selu kao što je Monoštor. Objašnjenje za to je veoma zanimljivo.

»Rekao bih da je to uređeno od strane Božje koji je dao poticaj da se izgradi velika crkva, jer je znao da će uvijek biti prepuna ljudi. Kako čujem tako je bilo do prije četrdesetak godina. A opet, kako sam čuo, arhitekt je imao nekoliko projekata i njegova odluka bila je da se veća crkva gradi u Monoštoru, a manja u Apatinu. A na to se odlučio, priča kaže, jer se zaljubio u jednu Šokicu u selu, i kako bi njih dvoje bili što duže povezani, on odlučuje graditi veliku crkvu u Monoštoru. Na njihovu radost,

gradnja je trajala nekoliko godina«, priča velečasni Vilov.

Već smo spomenuli da je crkva spomenik kulture, a župnik pojašnjava da je 70-ih godina prošlog stoljeća Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture zaštitio nekoliko oltara u crkvi.

»To je velika oltarna slika svetog Petra i Pavla, zatim dva pokrajna oltara – oltar Fatimske Gospe, oltar Isusovog raspeća, propovjedaonica rađena od rezbarenog drveta i još dva pokrajna oltara sa slikama sveti Nikola biskup i sveti Antun Padovanski s malim Isusom i s Gospom koji mu se ukazuju. Prošle godine **Zsuzsanna Papp Korhecz** restaurirala je sliku svetog Petra i Pavla čiji je autor **Mathias Hanisch**. Primijećeno je tada da je ta slika već bila restaurirana, ali ne na stručan način«, priča monoštorski župnik i dodaje da je crkva oličena i strop oslikan 60-tih godina prošlog stoljeća.

Vanjska obnova rađena je 2008. godine i od tada se Monoštorci mogu pohvaliti lijepom i sređenom crkvom.

Pomogli su župljani, Američka biskupska konferencija, Pokrajina, grad Sombor, pa i Mjesna zajednica, jedna udruga građana i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini.

ZAVITNI DAN

Već smo spomenuli da je crkva nekada bila puna vjernika. Točno se znalo gdje tko sjedi u crkvi. U prvim redovima bile su mlade djevojke – četarice. Vjernika je bilo toliko da su stajali i na tavanima (balkonima) u nekoliko redova.

ŽUPA

U monoštorskoj župi ima oko 2.500 vjernika, ali je vjernika u crkvi mnogo manje. Nedjeljom na dvije mise oko 300-400. Godišnje u crkvi budu tri-četiri vjenčanja, umre četrdesetak ljudi, a krštenja je oko 25, s tim što je 2013. bila iznimka kada je bilo samo 14 krštenja.

Između dva popisa Monoštor je izgubio 500 stanovnika. Ukoliko se tako nastavi, za jedno stoljeće mjesto će nestati.

»Mlade bračne parove na ženidbenom tečaju savjetujem da imaju veći broj djece, ali mladi uvijek spomenu težak život, na što ih ja upitam – a kako su naši stari? Cijenili su život prije svega i na njih se trebamo ugledati«, kaže župnik Vilov.

Za monoštorsku župsku zajednicu posebice je važan 13. listopada koji se slavi kao *Zavitni dan*.

»U desetom mjesecu 1944. godine njemačka vojska povlačila se preko ovih krajeva pred ruskom vojskom i partizanima. I kako piše u arhivu župe, rusko-partizansko topništvo donijelo je odluku da se sravnji ovo selo. Mještani bi bili evakuirani po bezdanskim salašima, ali bi njihova imanja bila uništena kao i stoka koju ne bi mogli povesti sa sobom. Plašili su se i u dogovoru sa župnikom **Matijom Zvekanovićem**, ili na njegov poticaj, čitavu noć proveli su u molitvi u crkvi. Bilo je tada zabranjeno paliti svjetlo i bila su zabranjena okupljanja. Oni su zbog toga na prozore stavili šokačke ponjave da se ne vidi svjetlost svijetla. Nakon molitve koja je trajala cijelu noć, ujutro su doznali da je pismena odluka povučena i da selo neće biti uništeno. U znak zahvale vjernici su se zavjetovali da će svake godine Bogu i Gospi 13. listopada slaviti svetu misu. Taj zavjet Monoštorci su održali do danas. Na taj dan u Monoštor je nekada dolazio veliki broj hodočasnika, a sveta misa bila je u dvorištu«, priča velečasni Vilov.

Po odazivu vjernika to je najveće slavlje, najsvetčanije je i tada ima najviše vjernika u crkvi. Kao i 1944. godine i danas se stavljaju šokačke ponjave, ali sada ne na prozore već se njima ukrašavaju balkoni.

TURISTI

Monoštorska crkva dio je turističke ponude sela. A kako turisti često obilaze ove krajeve često posjete i crkvu Svetog Petra i Pavla. A tom prigodom župnik će im ispričati da je u crkvi nekada bilo toliko vjernika da su stajali i na tavanu (balkonu) u nekoliko redova. A ono što nasmiće je priča o momcima koji su s tavana gledali cure i dovitljivim curama koje su našle načina da ih krišom promatraju, a da ne dižu glavu gore. Trudili su se momci pratiti svetu misu i pored ljepote šokačkih cura, ali su im ipak pogledi lutali k djevojkama. No, ni one im nisu ostale dužne. Oko vrata su nosile medaljon gdje je s jedne strane bila sveta slika, a s druge zrcalo i one bi samo okrenule zrcalo i gledale simpatije koje su bile iznad njih.

Sve gore spomenuto, uz *Festival marijanskog pučkog pivanja*, ono je što turisti mogu čuti u crkvi Svetog Petra i Pavla u Monošturu. Čini se da je ono što turistima ispriča župnik Vilov dovoljno da zadovolji njihovu znatiželju. Tek po neko od turista upita koje nacije žive u selu. Ako ima Nijemaca u grupi, pitanja su što je bilo s Nijemcima ako su živjeli u selu, ima li ih danas. I obvezno se posjet crkvi ovjekovjeći fotografijom.

Zlata Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

Matura

Kao i nekoliko stotina roditelja osmaka koje čeka prvi iskorak u životu i ja sam ovaj tjedan provela u panici i nervozu zbog maturalnog testa. Jeste da test nisam pisala ja već moja kći, ali čini se da sam se ja mnogo više nervirala nego ona. Ili sam možda to samo više pokazivala? Po ko zna koji put, uz njeno kolutanje očima, ponovila sam – čitaj pažljivo pitanja, uradi prvo lakše zadatke, kod zadataka sa zaokruživanjem eliminiraj prvo ono u što si sigurna da nisu točni odgovori, ostani do kraja testa i još bezbroj korisnih savjeta, od kojih je polovicu ona odmah zaboravila.

Što je uradila vidjet ćemo već danas kada se očekuju preliminarne rezultati. Spremala se jeste. Na repeticije išla nije, jer moje je mišljenje da je to čisto pomodarstvo i rasipanje novca. U izbor željene škole miješala se nisam, iskrena da budem, jer su se njene želje poklopile s mojim. A i što ih savjetovati glede izbora škole? Mislim da su pred tim pitanjem zanijemjeli mnogi današnji roditelji. Gdje usmjeriti svoju djecu, koja im to naobrazba osigurava pristojan posao i plaću od koje će moći živjeti, putovati, stvarati obitelj?

Sjeti me sve ovo na vrijeme kada sam ja bila pred istom takvom dilemom – što odabrati? S koliko želja i nadanja smo ja i cijela moja generacija zakoračili naprijed, tako mladi i naivni, nesvjesni što nam se to sprema samo za koju godinu. Kako smo naivno mislili da fakultetska diploma u džepu osigurava dobar posao, dobu plaću i sve ono što omogućava ta dobra plaća. Ali tako nečega tih 90-tih nije bilo. Pa ni desetljećima kasnije. Uvijek se sjetim vrtićkih dana moje kćeri i nas koji smo je godinama dovozili uvijek istima autom i sjetim se jednog somborskog dilera koji je za to vrijeme promijenio nekoliko automobila, naravno svaki naredni je bio bolji. Njemu je njegov posao tako nešto omogućavao, meni moj nije.

I čemu onda danas savjetovati djecu? Da uče? Naravno. Da budu dobri i poštene ljudi? Naravno, ali mislim da je uza sve to potrebno i malo snalažljivosti i sreće. Negdje u sebi drago mi je što tu crtu snalažljivosti i adaptivnosti moja kći ima. Trebat će joj, ostala ovdje ili otišla nekamo.

Ovo jest moja osobna priča, ali je isto tako i priča onih pomenutih nekoliko stotina roditelja s početka teksta. Svi smo mi s istim pitanjima, dilemama i strahovima, jer malo je vjerojatno da će za četiri ili osam godina ovdje biti nešto drugačije, bolje. A svaka godina iznjedri nove generacije mladih koji ne traže ništa drugo već da imaju budućnost. Mnogo li je?

Z. Vasiljević

PROSLAVA CRKVENOG GODA ŽUPE PRESVETOG SRCA ISUSOVA I PETE OBLJETNICE HKD-A ŠID

Srijemu od srca

U petak, 12. lipnja, svečano je obilježen crkveni god župe Presvetog srca Isusova u Šidu, kao i peta obljetnica postojanja Hrvatskog kulturnog društva Šid. Svečanost je počela misnim slavljem u crkvi Presvetog srca Isusova koje je predvodio župnik u Beški vlč. **Božidar Lusavec** uz koncelebraciju župnika u Šidu i Sotu vlč. **Nikice Bošnjakovića** župnika u Beočinu i Čereviću vlč. **Zdravka Čabrajca**, dekana i župnika grkokatoličke crkve u Šidu vlč. **Mihajla Režaka**, župnika u Hrtkovcima i Nikincima vlč. **Ivice Živkovića**, župnika u Petrovaradinu i upravitelju svećišta Majke Božje tekijske vlč. **Stjepana Barišića** i vlč. **Marka Loša**.

BOG JE LJUBAV

Kako je tijekom propovijedi istaknuo vlč Lusavec, postoji uvjerenje da iskrena ljubav među ljudima dolazi iz srca, a uvjerenja su također da mogu postojati iskre ljubavi između ljudskog i božanskog srca prvenstveno zato što nas je Bog stvorio na

svoju sliku. U svojoj propovijedi govorio je o povijesti blagdana Presvetog srca Isusova.

»Povijest ovog blagdana započela je još u 12. stoljeću kada se pojavljuju prvi pisani tragovi o pobožnosti srca Isusova. Pisani tragovi potječu iz 13. stoljeća a veliki doprinos Srcu Isusovu dali su redovnici srednjega vijeka. Jedan od njih je sveti Antun Padovanski. Vrhovna crkva strpljivo je i odmjereno gledala na tu pobožnost, molbe i poticaje pojedinih biskupa, svećenika, kraljeva i kraljevića, pojedinih redovnika, redovnica i pobožnoga naroda, pa je tek papa **Ivan IX.** 1856. godine proglasio blagdan Srca Isusova za čitavu crkvu«, istaknuo je vlč. Lusavec.

ŠARENILO RAZLIČITOSTI

Svečanost je nastavljena u dvorištu župne kuće bogatim i šarolikim kulturno-umjetničkim programom. Osim domaćina, HKD-a Šid, koji su se predstavili koreografijama starije i mlađe folklorne skupine, tamburaškim orkestrom, pjevačkom skupinom i vokalnim solistima, mnogo-

brojnoj publici predstavila su se i kulturno-umjetnička društva: HKD *Ljuba*, SKUD *Sveti Sava* Šid, KUD *Ivan Kotljarevski* Bikić Do, SKUD *Jednota* Šid, Udruga građana *Urbani Šokci* iz Bača, a dijelom svoje predstave *Cigani* predstavilo se i Amatersko pozorište *Branislav Nušić* Šid. Na samom početku programa sve prisutne pozdravio je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić**, koji je tom prilikom izrazio zadovoljstvo što je ponovno u Šidu.

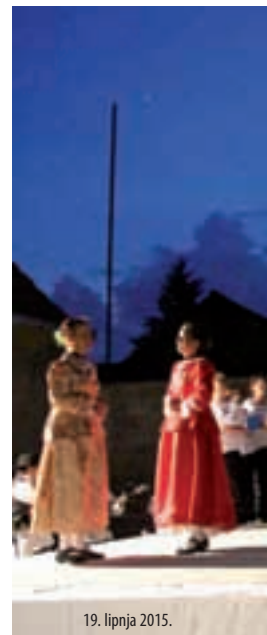
»Sjećam se te godine kada je osnovana hrvatska udruga u Šidu i kada je ovdje bio i tadašnji predsjednik Hrvatske **Ivo Josipović**. Mislim da je to bio jedan dodatni impuls da se Hrvati ovdje organiziraju. Rad svih udruga u Srijemu tijesno je vezan za Crkvu, ali ono što mislim jeste da rad ovog društva pokazuje da najviša stvar ovisi upravo od nas samih. Koliko ćemo dati, koliko ćemo se ohrabriti i ostvarivati svoja prava u ovom slučaju kulturna prava, upravo ovisi od nas samih. Isto tako mislim da smo više svjesni toga da su devedesete godine za nama i da se takve

stvari više neće dešavati. Ovo što se desilo u Šidu bio je izuzetno lijep pionirski posao i uspjelo se u tome da se Društvo podigne na veliku razinu. Poželio bih im da se ponovno vidimo i na desetoj obljetnici«, rekao je Bačić.

POSTIGNUTI DOBRI REZULTATI

Zahvalnicu i dar na svečanosti zbog velike potpore i pomoći, kako prigodom osnutka tako i rada Društva, vlč. Nikici Bošnjakoviću uručio je predsjednik HKD-a Šid **Josip Pavlović**. Kako je istaknuo, veliko je zadovoljstvo proslavljati petu obljetnicu rada zbog same činjenice da je Društvo za to vrijeme postiglo solidne rezultate.

»Prvih godina bilo je poteškoća s obzirom na činjenicu da ovdje nikada nije postojalo hrvatsko društvo. Ali, uspjeli smo doći do određenog nivoa. Sada u našem društvu uspješno rade, osim mlađe i starije folklorne skupine, tamburaška sekcija, sekcija zlatoveza, likovna i literarna sekcija. Plan nam je povećati broj članova kojih

19. lipnja 2015.

danas imamo oko 200. Želja nam je animirati mlade pripadnike hrvatske zajednice iz Morovića i Vašice, jer je za sada uključen najveći broj mladih iz Šida, Sota i Batrovaca. Među našim članovima imamo i pripadnike drugih nacionalnosti. Princip multietničnosti i multikulturalnosti se potvrđuje upravo kroz strukturu članova u našem društvu i to je jedna posebna vrijednost. Svakako da nam je važno da Hrvati ovdje imaju svoju udrugu iz više razloga. Posebno kulturološkog i svakog drugog, u smislu okupljanja i podizanja nivoa kulturnog kvaliteta života posebice za mladu djecu», istaknuo je Josip Pavlović.

Jedan od inicijatora osnutka Društva i prvi predsjednik HKD-a *Šid* **Josip Hodak** govorio nam je o tome kako je bilo osnovati hrvatsku udrugu prije pet godina.

»Drago mi je što danas vidim da je pred Društvom svijetla budućnost i nastojat ćemo da tako bude i ubuduće. Kada smo kretali, prvih dana bili smo puni optimizma, a onda je u jednom momentu sav taj entuzijazam nestao, jer smo vidjeli da odziv nije kakav smo očekivali. Morali smo se više potruditi i krenuti agresivnije i mislim da smo uspjeli okupiti veliki broj ljudi i djece, koji danas vrijedno i kvalitetno rade u nekoliko sekcija. Nadam se da će tako i ostati«, rekao je Hodak.

PRIJATELJI DRUŠTVA

Na svečanosti su se predstavili i prijatelji hrvatske udruge iz Šida s kojima oni ostvaruju od samog osnut-

ka izuzetno dobru suradnju. Među njima je i SKUD *Jednota*, koja je pružila potporu i pomoć od samog početka rada društva.

»Slovačko kulturno-umjetničko društvo *Jednota* ima izuzetno lijepu suradnju sa svim kulturno-umjetničkim društvima u Šidu, pa tako i sa HKD-om *Šid* od trenutka njihovog osnutka. Mislim da je jako važno da svaka zajednica njeguje svoju kulturu, tradiciju i običaje. Na samom početku hrvatskoj udruzi smo pomogli tako što smo im posuđivali instrumente, sve dok se Društvo nije razvilo i osamostalilo. Nastojat ćemo i ubuduće pomagati jedni drugima«, rekla je predsjednica *Jednote* **Blaženka Đerčan**.

A svake godine redovito se odazovu na proslavi obljetnice i KUD *Ivan Kotljarevski* iz Bikić Dola: »Suradujemo s HKUD-om *Šid* od samog početka njihovog rada. Rado se odazovemo na njihove manifestacije, a i oni su nama dragi gosti. Imamo dobru suradnju i drago mi je što Hrvati ovdje njeguju svoje običaje i tradiciju, baš kao što i mi to radimo u Bikiću s rusinskom tradicijom«, rekao je predsjednik KUD-a *Ivan Kotljarevski* **Dejan Bobalj**.

U nadi da će i u sljedećem razdoblju hrvatska udruga nailaziti na potporu i odobravanje kulturnih institucija i udruga kao i različitih razina vlasti, članovi HKD-a *Šid* obećali su da će i dalje nastaviti vrijedno raditi i njegovati hrvatsku tradiciju i kulturu s ovog prostora Srijema.

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Nesavjesni građani

Dugogodišnji problem većine lokalnih samouprava u Srijemu, a vjerujem i u mnogim gradovima diljem Srbije, jesu divlje deponije. Divlje deponije možete ugledati neposredno pored glavnih cesta pa čak i prije samog ulaska u mjesto, što priznat ćete ne predstavlja reprezentativnu sliku pogotovo mještana koji žive u njima. A takav problem je posebice izražen u većini srijemskih mjesta: Šidu, Jameni, Ilincima, na teritoriji Grada Srijemska Mitrovica u mjestima Čalmi, Divošu, Lačarku. Tko je za to kriv, »lopte se prebacuju« s jednih na druge. Vodeći ljudi mjesnih zajednica uglavnom tvrde da su krivi nesavjesni i nemarni građani koji smeće, pa čak i uginule životinje, bacaju na neprikladnim mjestima, a ponekad čak i u neposrednoj blizini naseljenih kuća. I kada dođe do situacije da se nagomila velika količina smeća, bager dođe i očisti ali to ne potraje dugo jer se poslije izvjesnog vremena situacija ponovi. Naravno, i u ovom slučaju problem su financijska sredstva, jer da bi se problem barem donekle riješio deponije bi se trebale ograditi za što, kako navode čelni ljudi, treba izdvojiti izvjesnu sumu novca kojega uglavnom za te namjene nema.

Situacija je više nego dramatična jer svjesni smo da su deponije neposredni izvor zaraze pogotovo one koje se nalaze u blizini stambenih objekata. A takvih je nažalost u Srijemu, dosta. U nekim mjestima, kao na primjer u Divošu, smeće je došlo sve do asfaltiranog dijela puta, a mještani smatraju da je za to odgovorna mjesna zajednica kao i nekolicina ljudi koji ne žele plaćati odnošenje smeća, nego ga bacaju gdje stignu. Elem, za takve nesavjesne građane zadužena je komunalna policija koja ima nadležnosti po tom pitanju, kao i inspeksijske službe. Njihova je obveza da jedanput mjesečno obilaze divlje deponije, pogotovo u seoskim sredinama gdje je taj problem veći, jer ljudi u manjim mjestima nemaju naviku da na takav način to i čine. Naravno za »počinitelje« su predviđene određene kazne, a sada čak i prekršajni nalozi. Nekada je i to teško jer nedostaju informacije i građani rijetko kada žele otkriti tko su počinitelji. Za sada se jedino rješenje vidi u postavljanju video nadzora na onim mjestima gdje su ti problemi učestali kako bi se procesuirali građani koji nesavjesno odlažu otpad. Zaključak sigurno jeste da postoji veći broj ljudi koji ne mare za okoliš, a očito niti za svoje zdravlje. Sigurno je da mnogima nedostaje kultura, a potrebno je da se samo malo potruže kako bi nam svima bilo bolje, kako iz estetskih tako i iz higijenskih razloga.

S. Darabašić

19. lipnja 2015.

PRED POČETAK OVOGODIŠNJE ŽETVE PŠENICE

Nova žetva, stari problemi

»Za poljoprivrednike s dodanim PDV-om cijena pšenice će biti između 17 i 18 dinara. To je maksimum koji se može očekivati u ovom trenutku«, kaže Vukosav Saković

Krajem lipnja kombajni će u njive i početi još jedna žetva pšenice. Prinosi će ove godine biti na nivou višegodišnjih prosjeka, što znači nešto iznad četiri tone po hektaru. Sve ostalo manje-više moglo bi se prepisati iz lanišnjih vijesti. A to ostalo je zapravo i ono najvažnije – cijena. I pred početak ove žetve govori se o viškovima pšenice, a o cijeni šuti. Znaju već poljoprivrednici dobro taj scenarij, koji je priprava za ono što ih čeka pred sam početak žetve – cijena koje ne pokriva ni osnovna ulaganja u proizvodnju. Tako će, sva je prilika, biti i ovog ljeta, jer žitomlinske organizacije još nisu izašle s okvirnom cijenom, ali zato jesu sa zahtjevom za kreditiranje otkupa ovogodišnjeg roda, jer nemaju novca, ali i s informacijom da je lani izvezeno manje pšenice, pa se u novu žetvu ulazi sa znatnim zalihama. Indirektna je to poruka ratarima da se, na proizvodnji žita, zaradi ne nadaju niti ove godine.

ROD PROSJEČAN

Prema ocjeni stručnjaka žetva pšenice, koja je krajem prošlog tjedna bila u završnoj fazi naliivanja zrna, početak će u trećoj dekadi lipnja.

»O očekivanim prinosima s više sigurnosti moći ćemo govoriti kada se završi naliivanje zrna. Važno je pomenuti nekoliko momenata koji su pratili ovogodišnju proizvodnju i koji će utjecati na konačan prinos. Prvo, sjetva je jesenas obavljena u nepovoljnim uvjetima i bez dobre mehanizacije tako da ju je bilo skoro nemoguće obaviti kvalitetno. Efekt te loše sjetve i kasnih rokova pratio nas je tijekom cijele vegetacije. Generalno, pšenica dosta dobro izgleda, ali nedostaje broj klasova i to može utjecati na to da prinos ne bude onakav kakav smo imali posljednje dvije godine. Naravno, ima proizvođača koji su uspjeli i u optimalnom roku i kvalitetno pripremiti zemljište i na tim parcelama bit će i rekordnih prinosa, ali takvih će

proizvođača biti malo. U ukupnoj ovogodišnjoj proizvodnji očekuju se višegodišnji prosjeci, što je na razini Srbije 4,1 tona, a za Vojvodinu 4,5 tona po hektaru«, kazao je na Danu polja strnih žita u Somboru stručnjak za strna žita Instituta za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu dr. **Novica Mladenov**.

Za razliku od prošle, ove godine nije bilo problema s bolestima, napose žutom hrđom koja je lani mučila ratare. Prof. dr. **Stevan Maširević** s novosadskog Poljoprivrednog fakulteta kaže da su proizvođači »naučili lekciju« i

da su ove godine uložili u zaštitu, ne samo pšenice već i drugih kultura.

Direktor Žita Srbije **Vukosav Saković** u izjavi danoj našem listu početkom ovog tjedna kaže da su posljednje kiše pogodovale pšenici. Žetva će početi ove godine nešto ranije i prvo na sjeveru Vojvodine.

»Prinos na nivou cijele Srbije neće biti ispod četiri tone po hektaru, a koliko će biti iznad toga ovisit će o vremenskim uvjetima do žetve. Imajući u vidu da je posijano oko 600.000 hektara, s prinosom od četiri tone ukupna

U VOJVODINI 300.000 HEKTARA

Prema podacima Gospodarske komore Vojvodine pšenicom je jesenas u Vojvodini posijano skoro 300.000 hektara, što je više nego u prethodnoj proizvodnoj godini. Zbog kašnjenja u berbi kukuruza oko 100.000 hektara zasijano je poslije optimalnih rokova. Troškovi sjetve bili su oko 25.000 dinara po hektaru. Pozitivnoj kalkulaciji s prosječnim prinosom mogu se nadati oni koji su sijali na vlastitoj zemlji. Oni koji imaju zemlju u najmu, neće zaraditi na proizvodnji pšenice.

Vukosav Saković

ovogodišnja proizvodnja bit će 2,4 milijuna tona. Uz to imamo prelazne zalihe od 350.000 tona», kaže Saković.

UPITNA KVALITETA

Nesporno, pšenice će ove godine biti i za izvoz, ali koliko ćemo izvesti i po kojoj cijeni je priča za sebe.

»Problem je što pšenicu ne odvajamo po kvalitativnim grupama, već svu skladištimo zajedno. To znači da na međunarodnom tržištu za izmiješanu pšenicu dobijamo nižu cijenu. Sve dok to ne budemo riješili imat ćemo problem s prodajom naše pšenice, napose kada je rod u svijetu ili regiji dobar, a konkurencija na tržištu velika, kao što je to bio slučaj u godini koja je iza nas. Zato imamo i zalihe od 350.000 tona. Za domaće potrebe treba 1,5 milijuna tona, što znači da će oko 1,2 milijuna tona biti višak koji će trebati nekome prodati«, kaže Saković.

Jedno od tržišta na koje se izvozi pšenica iz Srbije su zemlje u okruženju kojima se proda oko 350.000 tona pšenice i oko 250.000 tona brašna. Sve drugo mora se prodati drugim kupcima. No, za razliku od prodaje zemljama u okruženju, koja ima neku svoju stalnost, prodaja na svjetskom tržištu ide mnogo teže.

»Kada prodajemo pšenicu, pitaju nas koja je i kakve kvalitete, a mi kao zemlja nemamo izgrađenu robnu marku. Zato nam prodaja i ne ide lako, što je pokazala i godina iza nas. Da bi se tu nešto promijenilo, za početak treba sve sorte pšenice, a u ovoj državi ih je oko 50, podijeliti u kvalitativne grupe. Tako bi poljoprivrednici još u vrijeme kupovine sjemena znali što mogu očekivati od te proizvodnje. To bi pomoglo i proizvođačima i skladištarima, jer bi prema zasijanoj sorti već mogli obavljati pripremne radnje za skladištenje pšenice prema kvalitetu. Ovako su proizvođači prepušteni sami sebi, a svatko svoju sortu najviše hvali i nema nijednog proizvođača, domaćeg ili stranog sjemena, koji ne trrdi da su njihove sorte izvanredne. Pod utjecajem i pristiskom reklame i propagande ratari se opredjeljuju za sorte koje kasnije na međunarodnom tržištu ne mogu proći kao dobre krušne sorte. Zato je naša pšenica jeftinija od, recimo, Mađarske, koja

je uspjela izvršiti podjelu pšenice prema kvalitativnim grupama. I Hrvati su otišli korak ispred nas. Oni nemaju službene podjele, ali imaju napravljene klase sorti pšenice kojih se prema kodeksu pridržavaju«, kaže Saković i dodaje da, ukoliko želi izvesti više od milijun tona pšenice, to mora uraditi i Srbija.

To znači da bi se pšenica bolje kvalitete i bolje plaćala. Svaki postotak proteina ima svoju cijenu, što znači da danas proizvođači koji proizvode dobru pšenicu, zbog odsustva podjele po klasama, gube od 10 do 30 eura po toni.

VIŠKOVI OBARAJU CIJENU

I sada dolazimo do onog ključnog pitanja – cijene.

»Rodit će manje nego lani, a sve je to posljedica suše. Ponadali smo se efektima ove posljednje kiše, ali onda je naglo zatopilo, što opet nije dobro. Žita imam oko 80 jutara, očekujem rod od oko pet tona po hektaru. A cijena? Pa, kakva bude. Mi o tome ne odlučujemo. Prodat ću ono što moram, a nešto ću ostaviti za kupovinu gnojiva i kemije. Za nas bi prihvatljiva bila cijena oko 24-25 dinara za kilogram«, kaže poljoprivrednik **Franjo Parčetić**.

No, tu će cijenu ratari samo priželjkivati, jer ono što se nesluž-

beno pominje ovih dana tek je 17 dinara po kilogramu.

TOPLINSKI UDAR

Toplinski udar prošlog vikenda, kada su temperature prelazile 30 stupnjeva, negativno je utjecao na usjeve pšenice, jer je došlo do prekida vegetacije i brzog gubljenja zelene mase. To će utjecati na smanjenje prinosa.

Govoriti ovog trenutka o cijeni pšenice nije zahvalno, jer je riječ o burzanskoj robu, a u narednih desetak dana mogu se desiti promjene na svjetskom tržištu.

»Uzeo bih sebi slobodu da kažem da će se domaća cijena za pravna lica formirati na nivou od 16 do 16,50 dinara po kilogramu. Za poljoprivrednike s dodanim PDV-om ta cijena će biti između 17 i 18 dinara. To je maksimum koji se može očekivati u ovom trenutku. Naprosto tako je kada imate višak koji je polovica ostvarene proizvodnje i kada taj višak niste prodali unaprijed. Postoji opasnost ukoliko nam izvoz ne bude išao nekim zamišljenim tempom da se cijena još dodatno obori«, smatra Saković.

Zlata Vasiljević

Gradska uprava Grada Subotica temeljem članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04, 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelj projekta D.O.O. *Jovanović & Sinovi* – Master Food Bačka Topola, Maksima Gorkog br. 7, podnio je ovom tijelu Zahtjev za davanje suglasnosti na studij o procjeni utjecaja projekta: *Proizvodnja stočne hrane s pratećim sadržajem* na katastarskoj parceli br. 3974/1 ko Žednik.

Nakon sprovedenog postupka Gradska uprava, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je dana 15. 6. 2015. donio rješenje br. IV-08-501-0178/2015 kojim je data saglasnost na Studij o procjeni utjecaja na životni okoliš.

OŠ JOVAN JOVANOVIĆ ZMAJ
FUNKCIONALNO OSNOVNO OBRAZOVANJE ODRASLIH
SUBOTICA

Otvoreni univerzitet, Trg cara Jovana Nenada 15

VRŠI UPIS POLAZNIKA

Upis se vrši u sve razrede osnovne škole na srpskom i mađarskom nastavnom jeziku.

Prijavljivanje za upis vršit će se od 1. lipnja 2015. godine

Potrebna dokumentacija za upis:

1. Svjedočanstvo o posljednjem pozitivno završenom razredu
2. Izvadak iz matice rođenih ili vjenčanih
3. Đačka knjižica

Školovanje je besplatno.

Sve informacije se mogu dobiti radnim danima od 8 do 15 sati na II. polukatu Otvorenog univerziteta, soba broj 310, ili na tel: 554-600 lokal 115.

Lela Orčić, koordinatorica škole

Konavle na fotografijama

SOMBOR – Udruga građana *Urbani Šokci* priredila je izložbu fotografija *More, stijene... i uspomene*. Izložene su fotografije Konavala koje je snimio **Martin Šeremešić**, zaljubljenik u ovaj dio hrvatskog Jadrana. Osim fotografija izložena je i njegova kolekcija školjki. Izložbu, koja je postavljena u galeriji Doma učenika srednjih škola u Somboru otvorila je predsjednica UG *Urbani Šokci* **Marija Šeremešić**. U pratećem programu sudjelovala je ženska pjevačka skupina *Kraljice Bodroga* iz Monoštoru koja je za tu prigodu izvela nekoliko dalmatinskih pjesama.

Z. V.

Osječki muzealci u Subotici

SUBOTICA – U povodu obilježavanja Svjetskog dana secesije, prošle je srijede u Subotici organiziran dvodnevni program koji je podrazumijevao izložbe, predavanja, radionice, edukativnu šetnju pod nazivom *Raichleovim stopama...* U okviru programa, povjesničar umjetnosti **Grgur Marko Ivanković** iz Muzeja Slavonije u Osijeku je u Gradskom muzeju održao predavanje *Secesijska arhitektura Osijeka s posebnim osvrtom na motive iz prirode*, a organizirano je i stručno vođenje kroz izložbu *Zbirka stakla Muzeja Slavonije u Osijeku 19.–20. stoljeće* uz predavanje autorice izložbe **Radmile Biondić**.

Likovna kolonija u Beregu

BEREG – U Beregu je prošlog petka održana likovna kolonija. Koloniju, 18. po redu, organizirao je HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* u okviru Međunarodne smotre tamburaša *Mikini dani*. U radu kolonije sudjelovali su slikari Likovne grupe 76 iz Sombora. Umjetnike na koloniji posjetili su mladi članovi HKPD-a *Kranjčević* odjeveni u narodnu nošnju. Oni su istog dana u povodu završetka školske godine imali nastup u bereškoj školi. Inače, starija grupa folklorasa HKPD-a *Kranjčević* nastupila je protekloga vikenda na X. *Ivanjskom sijelu* u Vladislavcima (Hrvatska).

Z. V.

Mrđan Bajić izlaže u Zagrebu

ZAGREB – Beogradski umjetnik **Mrđan Bajić** gostuje u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu nakon 26 godina, a predstavlja se instalacijom *Radnička klasa ide u raj* koja je, prema najavama, 17. lipnja postavljena na južnom platou muzejske zgrade. Kustos izložbe je **Tihomir Milovac**.

Atelje 212 u Zagrebu

ZAGREB – Beogradsko kazalište *Atelje 212* gostuje u Zagrebu s dvije predstave. Glazbena komedija *Slavna Florence* izvedena je

jučer (četvrtak, 18. lipnja) na sceni Satiričkog kazališta *Kerempuh*, u okviru 39. Dana satire *Fadila Hadžića*. S predstavom *Strujesek*, beogradsko kazalište će se predstaviti večeras (petak, 19. lipnja) u okviru Ljetnjih noći Teatra EXIT u Muzeju za umjetnost i obrt.

Priskakanje Ivanjske vatre u Tavankutu

TAVANKUT – HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta sutra (subota, 20. lipnja) organizira *Priskakanje Ivanjske vatre* u tom mjestu. Stari, obnovljeni običaj preskakanja vatre bit će uprizoren ispred Etnosalaša *Balažević*. Početak je u 19 sati.

I. D.

Mikini dani u Beregu

BEREG – HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega organizira tradicionalnu, 18. po redu, smotru tamburaša *Mikini dani*. Manifestacija će biti održana u nedjelju, 21. lipnja, na ljetnoj pozornici kod *Mike*, s početkom u 18 sati. Nastupaju starija i mlađa grupa folkloraca *Kranjčević* i tamburaški sastavi iz Republike Hrvatske i Vojvodine. U slučaju lošeg vremena, smotra će biti održana u Domu kulture u Beregu.

Prije nastupa folkloraca bit će održano natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša. Prijave na broj telefona 025 809-226.

Šokadija u Valpovštini

SONTA – Folklorna sekcija i TS KPZH *Šokadija* sudjelovat će na IX. Smotri folkloru Bocanjevci 2015. Organizator ove trodnevne manifestacije je KUD *Šokadija* Bocanjevci, a glavni program zakazan je za nedjelju, 21. lipnja.

I. A.

ZKM-ov Hamlet na Infantu

NOVI SAD – Internacionalni festival alternativnog i novog teatra *Infant* bit će održan na više lokacija u Novom Sadu od 25. do 30. lip-

nja. U okviru festivala, u idući petak, 26. lipnja, gostuje Zagrebačko kazalište mladih s predstavom *Hamlet* u režiji **Olivera Frlića**. Prestava će biti igrana na sceni *Jovan Đorđević* Srpskog narodnog pozorišta, s početkom u 20 sati.

U POVODU 200. OBLJETNICE ROĐENJA HRVATSKOG PREPORODITELJA U BAČKOJ

Objavljen roman *Posljednji Gizdarev* Ivana Antunovića

U povodu 200. obljetnice rođenja hrvatskog preporoditelja u Bačkoj **Ivana Antunovića**, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj zajednički su objavili roman *Posljednji Gizdarev, Pripoviest, osnovana po Ivanu Antunovich bivšem uredniku »Bunjevačkih i šokačkih novinā*«, objavio je portal zkvh.org.rs. Pristupivši mu više kao složenu kulturnopovijesnomu spomeniku nego kao dovršenom romanu, rukopis teksta je za tisak priredio izv. prof. dr. sc. **Petar Vuković**, a knjigu je uredio **Tomislav Žigmanov**. Roman je izašao u biblioteci Prinosi za istraživanje književne baštine, knj. 3, u nakladi od 500 primjeraka.

Osim samog romana na kraju knjige nalazi se *Rječnik te Pogovor i Životopis* što je također djelo priređivača dr. sc. Petra Vukovića.

Posljednji Gizdarev jedan je od tri Antunovićeva romana a dosad nije objavljen. Bavi se poročnim životom bunjevačkih plemića u Ugarskoj u prvoj polovini XIX. stoljeća te njihovom postupnom mađarizacijom. Rukopis ovog, kao i njemu srodnog romana *Bariša Kitković*, koji su nastali najvjerojatnije u drugoj polovini 1870-ih, danas se čuvaju u arhivi Katoličkoga društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* u Subotici. Kao i velik broj drugih Antunovićevih tekstova, i njegovi su romani pisani hrvatskim književnim jezikom druge polovine XIX. stoljeća, tj. varijetatom koji se u kroatistici naziva jezikom Zagrebačke filološke škole.

Kako navodi **Matija Evetović** u *Životu i radu biskupa Ivana Antunovića, narodnog preporoditelja* (Subotica, 1935.), »sačuvani rukopis romana *Posljednji Gizdarev* prepisao je **Andrija Frank**, učitelj iz Badljevine u Slavoniji; štoviše, u rukopisu su na tri mjesta sačuvani i njegovi komentari potpisani inicijalima Fr. i F. Frankov prijepis, koji je paginiran tako da je brojem označena svaka četvrta stranica, Antunović je naknadno osobno pregledao te je u njega vlastoručno unio izmjene: na nekim je mjestima dijelove prvotnoga teksta precrtao, dok je na drugima dodao nove tekstovne segmente.« U želji da se vjerno prikaže višeslojnost ovoga rukopisa, priređivač se potrudio donijeti tekst sa svim izmjenama i rekonstruirati rukopisni predložak u ovom, prvom tiskanom izdanju. Kao poseban dodatak romanu objavljuje se i osam stranica koje je Antunović naknadno izbacio iz prvotnoga teksta. One su uvezane na kraju sveska koji sadržava rukopis romana pa su zahvaljujući tomu i sačuvane.

Autor naslovnice i grafičkog oblikovanja unutarnjih stranica knjige je **Darko Vuković**. Tiskanje knjige pomoglo je Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu.

Priredio: D. B. P.

Brendiranje

U nedjelju službeno počinje ljeto, iako se po prošlotjednoj kanikuli moglo reći da je već stiglo. No, osim visokih temperatura, ovo godišnje doba sa sobom donosi, barem kada je riječ o kulturi, sezonu manifestacija pod vedrim nebom među kojima prednjače raznorazni festivali. Ove kulturne manifestacije su, ili bi, kako trendovi u upravljanju kulturom nalažu, trebale biti u uskoj vezi s turizmom, gospodarskom granom koja također tijekom ljeta postiže svoje maksimume.

U kontekstu priče o kulturnom turizmu, nedavno je u Subotici održan seminar pod nazivom *Uzbudljivi gradovi* kojega realizira Udruga *Kreativna Srbija*. Seminar je sudionicima ponudio predavanja i radionice koncipirane tako da potaknu formuliranje ideja i razvoj projekata koje povezuju kulturu, turizam i lokalni razvoj, kao i uspostavljanje mreža suradnje između predstavnika lokalnih vlasti, kulturnih i turističkih organizacija, pojedinaca i inicijativa. U sklopu seminara predstavljene su i dvije knjige *Uzbudljivi gradovi* i *Destinacija kao brend* koje pokazuju na koji način su pojedini gradovi u svijetu, zahvaljujući manifestacijama, izgradili prepoznatljiv imidž i postali poznata odredišta turista.

A prostora za razvitak kulturnog turizma ima i među vojvođanskim Hrvatima. U seoskim sredinama, osim u Tavankutu, gdje se u ovoj priči, zahvaljujući projektima tamošnjeg HKPD-a *Matija Gubec*, otišlo najdalje, turistički potencijal kulturne baštine prepoznale su i udruge u Sonti, Baču i Monoštoru. Nedavno je, podsjetimo, upravo u Tavankutu održan sastanak hrvatskih udruga koje se bave turizmom i koje bi objedinjavanjem ponude u »jedinstvenu hrvatsku turističku mapu u Vojvodini« pokušale privući veći broj gostiju. Svakako da u ovoj priči ne smijemo zaboraviti najveću i najpoznatiju (najbrendiraniju) manifestaciju u ovdašnjih Hrvata, subotičku *Dužijancu*, čiji se programi, osim u gradu odvijaju i u okolnim selima.

Svijet u svojoj povijesti nikada nije bio manji, a suvremeni se turist sve manje zadržava na jednom mjestu. U tom smislu, gotovo svima koji imaju što ponuditi u području koje spaja turizam i kulturu – pruža se prilika. Ipak, treba imati na umu kako ozbiljne kultur-turističko brendiranje, osim dobre volje, zahtijeva financijska sredstva i stručno osposobljene osobe. I tu priča zapravo tek počinje.

D. B. P.

U PLAVNI ODRŽANI VII. DANI A. G. MATOŠA I DR. JOSIPA ANDRIĆA

U čast velikanima

Nevena Mlinko

Manifestacija VII. *Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića* održana je u Plavni u subotu i nedjelju, 13. i 14. lipnja, u organizaciji HKUPD-a *Matoš* i uz logističku potporu Zavoda za kulturu voJVodanskih Hrvata. I ovoga puta publici je omogućen doživljaj gotovo svih područja umjetno-

sti, a u čast trojice velikana: **A. G. Matoša**, dr. **Josipa Andrića** i biskupa **Ivana Antunovića**. Ovom manifestacijom *Matoš* je obilježio i 200. obljetnicu rođenja biskupa Ivana Antunovića, kako je kazala predsjednica *Matoša* **Kata Pelajić**.

Otvorenje manifestacije upriličeno je u dvorištu

Vatrogasnog doma dolaskom troje slikara Hrvatske likovne udruge *Cro Art* iz Subotice. Ove godine slikare je predvodila tajnica *Cro Arta* **Jelena Lipozenčić**, a u radu kolonije sudjelovali su slikari **Cilika Dulić** – **Kasiba**, **Kata Saramos** i **Mišo Boroš**. Tajnica je u ime udruge darivala *Matošu* sliku, a slikari su ostavili

svoja djela nastala na koloniji.

U večernjim satima ravnatelj NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice **Ivan Karan** predstavio je izdanja te ustanove i tom prigodom darivao *Matoševu* knjižnicu kompletom knjiga.

Drugog dana manifestacije publika je imala prigodu upoznati **Katarinu Čeliković** iz

Tavankućanke na III. slamarskom sajamu u

Treći slamarski sajam u mjestu Domžale (Slovenija), održan je 13. lipnja, u organizaciji općine Domžale i Muzeja slamnatih šešira iz Domžalea. Članice slamarske sekcije HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, **Jozefina Skenderović** i **Marija Dulić** na sajmu su predstavile aktivnosti ove sekcije, prezentirale način rada bunjevačkih slamarki te predstavile kolekciju suvenira i drugih predmeta od slame koji se izrađuju u Tavankutu. Poziv za sudjelovanjem na ovome sajmu uslijedio je nakon gostovanja Muzeja slamnatih šešira iz Domžalea na Svjetskom kongresu slame u Tavankutu, odr-

žanom u srpnju prošle godine.

Mjesto Domžale poznato je po vještini izrade slamnatih šešira, gdje je početkom dvadesetog stoljeća radilo nekoliko tvornica koje su se bavile proizvodnjom ovih predmeta. Najveći razvoj ove privredne grane odvijao se do tridesetih godina prošloga stoljeća, kada veliki broj mještana napušta Domžale i odlazi u Ameriku, nakon čega se tvornice postupno zatvaraju. Posljednja tvornica za izradu slamnatih šešira zatvorena je sedamdesetih godina prošloga stoljeća. No i danas u mjestu postoje žene koje izrađuju šešire od slame. Kao memorijsko mjesto ove vještine i obrta prije

Subotice kao spisateljicu. Tom prigodom ona je djeci i odraslima predstavila svoju knjigu za djecu *Izgubljeno srce*. Pripovijetke su pisane hrvatskim standardnim jezikom što se može smatrati djelom značaj-

na sebi svojstven način govorili su o svojoj temi posvećenoj zaslužnim velikanima hrvatske zajednice. Tako smo, recimo, čuli poruku **Josipa Andrića** da bi selo bez knjige bilo trula grana na stablu čovječanstva, »a znamo

Urbani Šokci iz Sombora, KUDH *Bodrog* iz Bačkog Monoštra, HGU *Festival bunjevački pisama* iz Subotice i HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta. Osobit dojam i ugodno raspoloženje publika je doživjela izvedbama

u Subotici, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, **Željko Pakledinac** u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća, predsjednici hrvatskih udruga iz Vajske, Bača, Berega, Monoštra, Sombora i

Mladi folklorci

Kata Pelajić i Ivan Karan

nim za mlađu čitateljsku publiku.

U sklopu akademije *U čast velikanima* o biskupu Ivanu Antunoviću govorio je vlč. **Josip Štefković**, o dr. Josipu Andriću **Zvonimir Pelajić**, a prof. **Nevena Mlinko** govorila je o Antunu Gustavu Matošu. Svi izlagači,

da se trula grana sa svakog drveta kida ili sama otpadne«.

U kulturnom programu su sudjelovali, osim domaćina – dječjeg folklornog odjela, gosti: dječja folklorna skupina HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega, Ženska pjevačka skupina UG *Tragovi Šokaca* iz Bača, UG

Magdalene Temunović na bas primu uz pratnju prof. **Vojislava Temunovića** i **Augustina Žigmanova** na gajdama, koje su se u Plavni posljednji puta čule prije više od pola stoljeća.

Manifestaciji su prisustvovali i v. d. konzul **Neven Marčić** iz Generalnog konzulata Hrvatske

lokalnih udruga.

Manifestaciju su pomogli Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Državni ured za Hrvate izvan Hrvatske i Mjesna zajednica Plavna.

Z. Pelajić

u Domžaleu

tri godine je utemeljen Muzej slamnatih šešira u Domžaleu.

Pored organizatora Muzeja slame iz Domžalea, na sajmu su učestvovali i drugi koji se bave izradom predmeta od slame: Slovenci iz Prekomurja, koji se bave izradom raznih posuda i predmeta od slame, slamari iz Nizozemke, slamari iz Koprivnice koji kombiniraju slamu sa komušunom i dr. Sajam se održava jedan dan, u okviru kojeg se odvijaju različiti programi. Jozefina Skenderović napominje kako je jako dobro sudjelovati na ovakvim sajmovima i skupovima, jer se stječe uvid u mogućnosti oblikovanja slamom, a sudionici sajma mogu razmijeniti svoja iskustva.

I. D.

19. lipnja 2015.

ZAVOD ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA

Šesti broj *Godišnjaka* za znanstvena istraživanja

Šesti broj *Godišnjaka za znanstvena istraživanja* Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata tiskan je koncem svibnja 2015. godine, objavio je portal www.zkvh.org.rs. Na 354 stranice, *Godišnjak* donosi 12 znanstvenih i stručnih radnji, koje za glavnu temu imaju neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini, bilo u povijesti bilo u sadašnjosti. U ZKVH-u posebno ističu činjenicu da se sve radnje po prvi puta objavljuju u šestom broju *Godišnjaka*.

Sadržaj *Godišnjaka* podijeljen je u četiri tematske cjeli-

ne, pri čemu su kriteriji podjele bili znanstvene discipline, to jest područja znanosti. Kako je već naglašeno, riječ je o onim društvenim i humanističkim znanostima koje su od značaja za očuvanje i razvoj nacionalne svijesti i identiteta nacionalnih zajednica. I ove godine, Uredništvo je svjesno nastojalo radovima ravnomjerno *pokriti* i subetničku raznolikost Hrvata u Vojvodini i teritorijalnu raspodijeljenost, kako bi se izbjegla dominacija pojedinih subetničkih skupina ili teritorijalnih cjelina.

D. B. P.

LIKOVNA KOLONIJA PANON, SUBOTICA 2015.

Panonski prizori i secesijski motivi

Likovne kolonije zajedničkog imena *Panon* nekoliko godina unatrag okupljaju amaterske slikare iz triju susjednih država – Srbije, Hrvatske i Mađarske, odnosno njihovih dijelova koji se nalaze na teritoriju Panonske nizije. Ovdašnji partner u ovom projektu je Hrvatska likovna udruga *Cro Art*, koja je prošloga vikenda organizirala četvrti po redu saziv kolonije *Panon*, Subotica 2015.

Na koloniji su sudjelovati slikari iz Gyule (Mađarska): **Iren Patkas** i **Edit Balogh Metykone**, Belišća (Hrvatska): **Ivan Vajda**, **Vesna Vajda**, **Jadranka Berak** i **Antun Sabo**, te iz udruge domaćina: **Cilika Dulić** – **Kasiba**, **Anđelka Dulić**, **Sándor Kerekes**, **Marta Peštalić**, **János Nagypásztor**, **Snežana Buljovčić**, **Kata Šetrov**, **Ružica Miković** – **Žigmanov**, **Slobodan Zovko**, **Tomislav Marjanović** i **Nela Horvat**.

Susret panonskih slikara ima jednu stalnu temu, a to je putem likovnog stvaralaštva prikazati predjele i život ljudi Panonske nizije. Uz ovu temu, slikari koji su sudjelovali na subotičkoj koloniji izrađivali su djela inspirirana motivima

Subotice i ovdašnjeg secesijskog graditeljstva.

»U dva dana rada na koloniji je sudjelovalo 18 slikara koji su ostavili 25 radova kao svjedočanstvo svoga talenta i inspiracije. Radilo se u više tehnika: ulje na platnu, pastel, akvarel, a najzastupljenija tehnika je bila akril na platnu«, kazao je, zatvarajući koloniju, predsjednik HLU *Cro Art* **Josip Horvat**.

Likovna udruga *Bel art* iz Belišća surađuje sa subotičkim slikarima koji su danas okupljeni oko udruge *Cro Art* već sedam godina.

»Tu smo četvrti puta, rado se odazivamo pozivima, volimo doći u Suboticu na ovu koloniju«, kaže predsjednik udruge *Bel Art* **Ivan Vajda** koji se i sam amaterski bavi slikarstvom.

»Nastojimo ostaviti dobra likovna djela. Svaki od nas četvero

slikara koji smo došli ove godine u Suboticu je specifičan za sebe, svi radimo različite tehnike. Radili smo slike s ovdašnjim panonskim motivima, prezentirajući naš likovni doživljaj sredine u koju smo došli. Kad dođu kod nas gostujući slikari će prikazati kako oni vide naš krajolik, ljude, detalje... Motivi su u biti slični, ali postoje nijanse«, kaže Vajda.

Tijekom boravka u Subotici, za slikare je organiziran posjet Tavankutu, uz obilazak Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame, Etnosalaša *Balažević* i stalnog postava radova u tehnici slame u župnom domu. Domaćin slikarima u Tavankutu bio je **Mladen Petreš**, predsjednik Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, koja je pružila logističku potporu ovoj likovnoj mani-

festaciji.

Iren Patkas i Edit Balogh Metykone članice su Kružoka ljubitelja umjetnosti iz Gyule i prvi su puta sudjelovale na ovoj koloniji. Oduševljene su Suboticom, posebice Palićem i djelima slamarki iz Tavankuta.

»Inspirirane ovim gradom nastale su dvije naše slike – na jednoj se našla Gradska kuća a na drugoj Palača *Ferencza Raichlea*«, kaže Iren Patkas.

Kolonija *Panon* Subotica 2015. je kao i ranijih godina održana u dvorištu Doma DSHV-a, u čijim prostorijama *Cro Art* ima i svoje sjedište. Sljedeće okupljanje slikara u okviru projekta *Panon* bit će u rujnu ove godine u Belišću, gdje će im domaćini biti udruga *Bel Art* i Uprava grada Belišća.

D. B. P.

OSMEROBROJ SUBOTIČKOG KNJIŽEVNOG ČASOPISA U POVODU 60. OBLJETNICE POSTOJANJA

Rukovet – Rukoveti 1955. – 2014.

Rukovet – Rukoveti 1955. – 2014. Naziv je tematskog, nedavno objavljenog osmerobroja (9-12, 2014. – 1-4 2015.) subotičkog časopisa za književnost, umjetnost i kulturu *Rukovet*. Ovaj svezak, sačinjen povodom 60. obljetnice *Rukoveti*, ujedno je i najobimniji broj časopisa u povijesti. Urednik časopisa **Boško Krstić** u uvodnom tekstu navodi kako je u pitanju »jedan mogući izbor tekstova« iz šezdeset godišta *Rukoveti*. Ovaj je broj, kako dodaje, za jedne podsjetnik, a za druge prilika saznati što se sve događalo na stranicama jednog časopisa. A izbor tekstova

»ma koliko bio manjkav, otkrit će bar sjene književnosti i kulture u proteklih šezdeset godina, u ovom gradu, zemlji i zemljama«.

Svezak donosi i popis a dobrim dijelom i neke od tekstova češćih suradnika časopisa od pokretanja do danas, među kojima su i brojni autori iz književnog i kulturnog prostora Hrvata u Subotici, odnosno Vojvodini: **Lazar Merковиć** i **Milovan Miković** (koji su bili i urednici ovoga časopisa), **Pavao Bačić**, **Josip Buljovčić**, **Bela Duranci**, **Lazar Francisković**, **Geza Kikić**, **Tomislav Ketig**, **Mirko Kopunović**, **Jakov**

Kopilović, **Stevan Mačković**, **Jasna Melvinger**, **Ivan Pančić**, **Matija Poljaković**, **Ivo Prčić stariji**, **Ivo Prčić mlađi**, **Milivoj Prčić**, **Zvonko Sarić**, **Vojislav Sekelj**, **Petar Šarčević**, **Petko Vojnić Purčar**, **Blaško Vojnić Hajduk**, **Balint Vujkov**, **Ante Vukov**, **Ante Zolnaić**. Također, na popisu su se našli i hrvatski autori koji nisu iz Vojvodine kao što su – **Ivan Raos**, **Dragutin Tadijanović** i **Hinko Zlomislić**.

Ovaj se svezak *Rukoveti* može kupiti u subotičkoj knjižari *Danilo Kiš*, po cijeni od 500 dinara.

D. B. P.

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

»Sve po zakonu«

Piše: dr. Zsombor Szabó

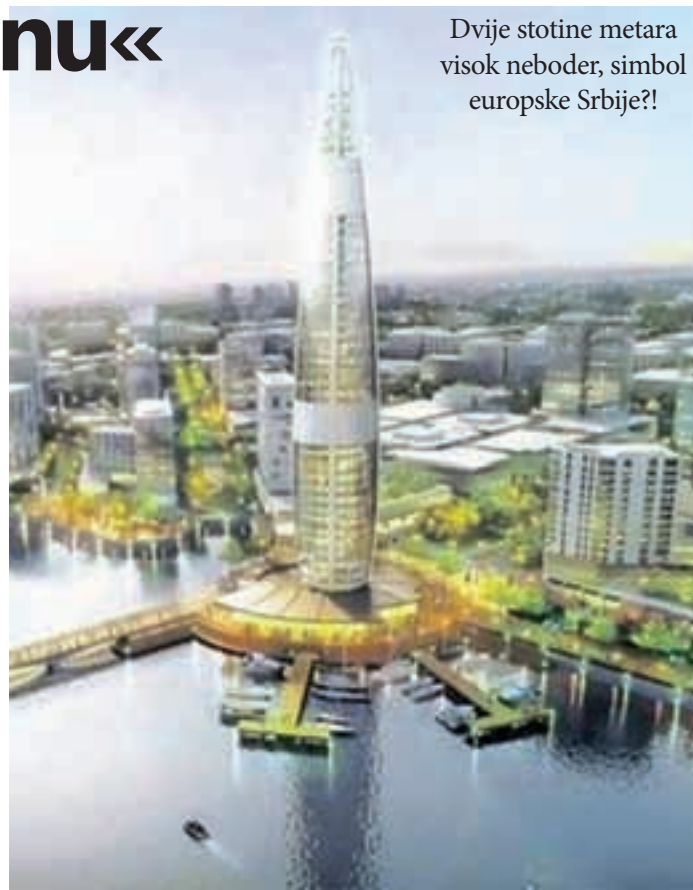
Glave pokrajina Ustav iz 2006. godine, osim što pokrajine nisu više »u skladu s posebnim nacionalnim, historijskim, kulturnim i drugim svojstvima njihovih područja«, ima i neke interesantne »novine« u odnosu na prethodni Ustav. Uzmimo, primjerice, članak 182, stavak 3: »Nove autonomne pokrajine mogu se osnivati, a već osnovane ukidati ili spajati po postupku predviđenom za promjenu Ustava. Prijedlog za osnivanje novih ili ukidanje, odnosno spajanje postojećih autonomnih pokrajina utvrđuju građani na referendumu, u skladu sa zakonom. Teritorij autonomnih pokrajina i uvjeti pod kojima se mogu promijeniti granice između autonomnih pokrajina određuju se zakonom. Teritorij autonomnih pokrajina ne može se mijenjati bez suglasnosti njenih građana izražene na referendumu, u skladu sa zakonom« (Sve po zakonu, kao, primjerice, plaćanje odvodnjavanja s poplavljenih njiva). Ako razmišljamo laički, pošto su po Ustavu postojale dvije pokrajine, teoretski moglo se predložiti da se, primjerice, ujedine pokrajine Vojvodina i Kosovo ili pak da se obje ukinu. Naravno, sve u skladu sa zakonom!

FINANCIJSKA AUTONOMIJA?

Najinteresantnije je sljedeće poglavlje pod imenom *Financijska autonomija autonomnih pokrajina*. U članku 184 stoji: »Autonomna pokrajina ima izvorne prihode kojima financira svoje nadležnosti. Vrste i visina izvornih prihoda autonomnih pokrajina određuju se zakonom« (koji još nije donijet, prim. a.). Zakonom se određuje

sudjelovanje autonomnih pokrajina u dijelu prihoda Republike Srbije (nema ni ovog zakona). Proračun APV iznosi najmanje 7 posto u odnosu na proračun Republike Srbije, s tim što se 3 posto od ovih 7 posto koristi za financiranje kapitalnih rashoda«.

Ovaj član kaže sve što je »zakonodavac« mislio o »financijskoj autonomiji«, a to je mišljenje u stilu izreke »može da bidne, ali ne mora da znači«, ili »evo tebi ništa, drži ga čvrsto«. S ovim članom se do današnjeg dana manipulira, neovisno od toga koja je partija na vlasti, jer je u javnosti ovo tumačeno da iz proračuna Republike Srbije treba izdvojiti »najmanje 7 posto« za Vojvodinu, što naprosto nije istina, jer da je namjera »zakonodavca« bila jasna, u Ustavu bi trebalo stajati ovako: »Iz proračuna Republike Srbije obavezno se izdvaja najmanje 7 posto« (može i više, naravno ako se to propiše zakonom). Ako AP Vojvodina ima »financijsku samostalnost«, onda zašto »zakonodavac određuje« kako će pokrajine rasporediti svoja sredstva? Primjerice, za financiranje kapitalnih investicija može se koristiti manje ili više od 3 posto, po potrebi pokrajine(a). Da je donijet zakon koliko AP treba uplaćivati u proračun RS, moglo bi se desiti da nakon uplate pokrajini ostaje za vlastiti proračun više sredstava od 7 posto! Znači, može biti i 10 posto u odnosu na republički. Hoće li to republička Vlada tolerirati ili će se morati uplatiti više u republički proračun itd. Do sada ni DS, kao niti koalicija SNS i SPS ovu očiglednu nelogičnost nisu uklonili (a imali su/imaju parlamentarnu većinu). Možemo se zapitati »zašto« (zapravo, možda svim partijama to tako odgovara).

Dvije stotine metara visok neboder, simbol europske Srbije?!

»POKRAJINA« BEOGRAD

Aktualni Ustav ne kaže, ali u Republici Srbiji postoji još jedna »pokrajina«, a to je Beograd.

Članak 189, stavak 5: »Položaj grada Beograda, glavnog grada Republike Srbije, uređuje se zakonom o glavnom gradu i statutom grada Beograda. Grad Beograd ima nadležnosti koje su Ustavom i zakonom povjerene općini i gradu, a zakonom o glavnom gradu mu se mogu povjeriti i druge nadležnosti«.

Kao što vidite, proračun glavnog grada nije precizno određen u odnosu na republički, znači može biti »koliko je potrebno«. Duboko sam uvjeren da »pokrajina« Beograd ne može sama financirati megaprojekt *Beograd na vodi*. Hoće li mu pokrajina Vojvodina priskočiti u pomoć (kao Srbima u Hrvatskoj preko *Tesla banke*)? Indirektno sigurno da, jer ono što je nesporno je da će republička Vlada financirati »projekt u interesu za cijelu

republiku« a u taj proračun svi mi uplaćujemo.

Aktualni Ustav je svakako manjkav, jer dio »građanki i građana« otvoreno diskriminira. Naime, dio stanovništva je obuhvaćeno raznim autonomijama, ali što je s populacijom ostatka RS? Oni nemaju svoju samoupravu (izabranu skupštinu), nemaju posebnim zakonom im dodijeljene vlastite izvorne prihode (osim one u općinama ili što im Vlada dodijeli), nije im određeno da 3 posto moraju ulagati u kapitalne investicije recimo u »obranu od bujičnih poplava« itd. Osobno se ne čudim što ovakav »nečešljan« tekst Ustava nije pušten na javnu raspravu. Uzgred, u Vojvodini nije ni prošao na referendumu. Svidalo se to nama ili ne, zasad je ovaj Ustav važeći, ali ne trebamo gubiti nadu. Upravo smo dobili vijest da je »Akcijska grupa za pisanje novog ustava i reformu političkog sustava« održala svoj prvi sastanak. Proces je započet.

IZLOŽBA PORTRETA FRANJEVAČKIH SVETACA U FRANJEVAČKOM SAMOSTANU U SUBOTICI

Nadahnuće za lijepo i dobro

O braćajući se gostima na otvorenju izložbe portreta franjevačkih svetaca, postavljenoj u prostoru subotičkog franjevačkog samostana, gvardijan **Zdenko Gruber** je istaknuo veliko zadovoljstvo zbog realizacije ovog lijepog i nadasve vrijednog kulturnog događaja.

»Meni je jako drago da možemo ponuditi nešto lijepo ljudima našega grada i svim posjetiteljima naše izložbe, lijepa izložba u prikladnom ambijentu našega samostana. To može biti nadahnuće za sadašnjost, da se nadahnuća za lijepo i dobro i na ovaj način prepoznaju te budu dostupni svima zainteresiranima

koji bi željeli vidjeti ove vrijedne portrete franjevačkih svetaca.«

Svojom nazočnošću, njegova ekselencija papski nuncij u Republici Srbiji, Dr. **Orlando Antonini**, uvećao je otvorenje izložbe koju je potom biranim riječima svečano i otvorio.

»Izuzetno sam zadovoljan što je učinjena ova inicijativa od strane subotičkih Franjevaca da se ova vrijedna djela restauriraju i na ovakav način prezentiraju javnosti. Puno ljudi koji su došli na ovu izložbu samo potvrđuju činjenicu vrijednosti ove kulturne akcije te osjećaj i potrebu za lijepim, na što nas dragi Gospod uvijek nadahnjuje. Ova događaj ima veliko značenje i za Crkvu i za

Franjevce, a osobito za Franjevce jer zorno prikazuje njihovu prisutnost u ovoj regiji tijekom svih proteklih stoljeća postojanja ovoga samostana u Subotici.

Izložba je otvorena svakoga dana u prijedpodnevnom (do 12 sati) i poslijepodnevnom terminu (do 18 sati). Ulaz je slobodan.

D. P.

Dan sela i proštenje u Tavankutu

Mjesna zajednica Tavankut je u petak, 12. lipnja, na blagdan Presvetog Srca Isusovog svetom misom započela obilježavanje Dana sela. Euharistijsko slavlje na sam dan blagdana predvodio je tajnik subotičke biskupije **Mirko Štefković**, uz koncelebraciju nekoliko svećenika iz subotičkih župa. Proslava dana sela nastavljena je sutradan svečanom skupštinom kojoj su nazočili, pored vjećnika i savjeta mjesne zajednice i predstavnici lokalne samouprave te predstavnici udruženja iz Tavankuta. U popodnevним satima, u okviru sportskog dijela programa, a u organizaciji NK *Tavankut* održano je nogometno natjecanje za tu prigodu formiranih ekipa iz Tavankuta i okolice. Natjecali su se ekipe omladinaca iz Tavankuta, nogometaši s Kelebije *MGkomerc*, voćari iz Tavankuta, obiteljsko gospodarstvo Benčik iz Gornjeg Tavankuta te skupina pod nazivom *Amateri Tavankuta*. Pobjednici u ovom sportskom i prijateljskom natjecanju su bili gosti iz Kelebije *MGkomerc*. Subotnji dan proslave dan sela je završen s kulturnim programom, kada su nastupila folklorne skupine iz Tavankutu, a iz HKPD *Matija Gubec* te Bunjevačkog kulturnog centra, potom djeca OŠ *Matija Gubec* kao i vrtičke skupine iz vrtića *Petar Pan* iz Tavankuta.

Trećeg dana proslave, u nedjelju, održano je proštenje. Svetu misu je služio velečasni **Josip Vugrinec**, uz koncelebraciju mjesnog župnika Franje Ivankovića.

I. D.

Duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije

Duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije održana je 15. lipnja u Petrovaradinu. Duhovnu obnovu vodio je vlč. **Dragan**

Muharem, a tema je bila *Pohvala dokolici – o smislenosti beskorisnoga za život*.

Vlč. Muharem je spomenuo da u Psalmu 46,11, prema prijevođu **Septuaginte** stoji misao: »U dokolici spoznajte da sam ja Bog.« Napomenuo je da je želio ovom temom ponovno udahnuti život toj zamrloj riječi dokolica, zamrloj stvarnosti. »Kroz teologiju dokolice kani se zapravo progovoriti o smislenosti beskorisnoga za život. Rad je blagoslov za kršćane, ali rad nije sve, blagoslov je i u poćinku«, rekao je vlč. Muharem.

Voditelj je zaključio da će ćovjek biti slobodan od prokletstva rada i rad će postati ljudskiji ako se naući dokolici. A dokolicu će naućiti živjeti ako se naući obrednome slavlju.

Duhovna obnova je nastavljena prigodom za svetu ispovijed i klanjanjem u crkvi svetog Jurja, mućenika u Petrovaradinu.

T. Mađarević

Blagdan Svetog Antuna u Lemešu

Na blagdan Svetog Antuna, 13. lipnja, u Lemešu je prikazana sveta misa kojoj je prethodio polusatni koncert u izvedbi domaćeg vokalnog ansambla *Musica Viva*.

Euharistijsko dvojezično slavlje u 10 sati predvodio je somborski kapelan vlč. **Gabor Drobina** uz vlč. **Árpáda Pásztor**a župnika iz Telečke, vlč. **Davora Kovačevića** župnika iz Brega koji je propovjedaao na hrvatskom jeziku, vlč. **Károlya Szungyi** iz Subotice, propovjednika na mađarskom jeziku te mjesnog župnika vlč. **Antala Egedi**. Misnom slavlju nazočio je i pravoslavni svećenik iz Stanišića, **Slavoljub Lugonjić**, a pozivu zajedničkog proslavljanja čudotvorca iz Padove s lokalnim vjernicima odazvala se i Riđička te Stanišićka rimokatolička zajednica u lijepom broju.

Ž. Z.

Prva pričest u Stanišiću

Unedjelju, 7. lipnja, petoro vjeroučenika primilo je Prvu svetu pričest u župnoj crkvi Imena Marijina u Stanišiću.

Prvopričesnici su svečano ušli u Dom Gospodnji u procesiji predvođeni raspelom koje je nosila djevojka u mađarskoj narodnoj nošnji i barjacima, a po završetku obreda isto tako su izašli van, primivši prvi puta Tijelo i Krv Kristovu pod prilikom kruha i vina. Predvoditelj misnog slavlja i bio je vlč. **Antal Egedi**, a na orguljama je svirao lemeški kantor **Željko Zelić**.

Cijela župna zajednica podjelila je s prvopričesnicima radost, ali i ozbiljnost primljenog Sakramenta koju nosi sa sobom.

Ž. Z.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Kada se počne pričati o vjeri, većina ljudi reći će kako vjeruje, kako ima snažnu i čvrstu vjeru. Međutim, kada nastupe kušnje vjera posustane pa se ispostavi da nije ni približno velika koliko smo mislili da jeste. Tako je bilo i s vjerom apostola.

KUŠNJA VJERE UČENIKA

Za vrijeme Isusovog javnog djelovanja njegovi učenici su u mnogo situacija bili svjedoci njegovih čudesa. Čuli su mnoštvo njegovih propovijedi, mnoštvo njegovih prisposoba koje im je on često tumačio nasamo kako ne bi ostali zbunjeni. Tako im je razotkrivao svoj identitet. Oni su vjerovali u njega i zato su ga slijedili. Međutim, Isus je odlučio prokušati njihovu vjeru. Evanđelja nam opisuju događaj kada su Isus i njegovi učenici krenuli lađom na drugu stranu jezera. Dok su plovili Isus je zaspao, zadesila ih je strašna oluja, toliko velika da su učenici mislili kako će ih potopiti valovi. Uplašeni za svoje živote stali su ga buditi prigovarajući mu što spava dok im svima prijete smrtna opasnost (usp. Mk 4, 35-41). No, ta je opasnost bila kušnja njihove vjere na kojoj su pali, zato ih Isus prekora: »Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?« (Mk 4, 40)

Dok su Isusa pratili i slušali njegovo naučavanje, dok su promatrali kako ozdravlja, kako

Vjera

iskazuje milosrđe odbačenima, bilo im je posve jednostavno i lako vjerovati. Ali, vjera da bi se pokazala kao prava mora biti iskušana. Kušnja na koju je njihova vjera stavljena bila je velika, ali i milosti koje su primili kao učenici Kristovi također su bile velike, kao i zadaci koji će ih u budućnosti čekati. Zato i njihova vjera mora biti snažna. Pokazatelj manjkavosti njihove vjere je strah koji oni u trenutku opasnosti osjećaju iako je Isus bio s njima. Dakle, da su vjerovali ne bi se bojali. To je ono što ih Isus želi poučiti, vjera je osjećaj sigurnosti zbog Gospodinove prisutnosti. Ova kušnja koju Isus stavlja pred svoje učenike bila im je istovremeno i poduka da su sigurni jer je on među njima, kakve god opasnosti prijetele. »Drugim riječima, vjera i strah se isključuju i on je želio da učenici prođu tu školu. On sam kao čovjek dijelio je ljudski strah, proživljavao ga je u Getsemaniju, ali ga je predanjem u volju Očevu i nadvladao. Kao Uskrsli on je pobjednik nad svime što ugrožava ljudski život i zato donosi mir preplašenim učenicima.«

VJERA KRŠĆANA

Od samih početaka Crkve, pa do danas kršćani kao Isusovih učenici i nasljedovatelji trebaju imati snažnu i nepokolebljivu vjeru koja odolijeva svim kušnjama. A kroz povijest Crkve kušnji je bilo mnogo. Crkva je prolazila kroz mnoge oluje progona kada su se oni koji slijede Isusa nalazili u stalnoj smrtnoj opasnosti, kroz oluje krivovjerja koje su je iznutra razdirale, pa i danas svojevrstu oluju suvremenih gibanja, individualizma, pluralizma, sekularizma i sl., koje

iskušavaju vjeru suvremenog čovjeka jednako snažno kao što je oluja iskušala vjeru Isusovih učenika.

Međutim, najveća kušnja vjere za današnjeg čovjeka je težina svakodnevnog života. Siromaštvo, bolest, loši obiteljski odnosi sve su okolnosti u kojima se čovjek, koji sebe smatra vjernikom, pita gdje je Isus, obuzima ga strah pred neizvjesnošću. Ali, vidjeli smo na primjeru kušnje učenika da je upravo taj strah pokazatelj nedostatka vjere, ili njene krhkosti. No, ona mora biti snažna, nepokolebljiva kao što je bila vjera mučenika. Različite opasnosti izazivaju u čovjeku strah, jer je to u njegovoj prirodi, no po uzoru na Isusa taj strah treba predati volji Očevoj i tako dopustiti vjeri da ga prevlada.

Vjera je povjerenje u Boga kakvo je imao Abraham kada se zaputio u nepoznato prema Božjem nalogu. Na tom putu naišao je na mnoge teškoće, neizvjesnost bila je njegova pratiteljica, ali ga je vjera pokretala. Takvu vjeru imala je i Marija kada je pristala da bude majka Sina Božjeg. Zato su nam oni danas ostali kao najveći uzori vjere, uzori neizmjernog povjerenja u Boga, osobito u životnim trenucima koji su izvan ljudske kontrole.

No, kao što je u svemu nestalan i slab, čovjek je takav i u vjeri. Lako je o njenoj snazi i veličini pričati dok sve u životu ide glatko. Nedaće su ono što je prokušava. Iako smo sjeme vjere kao dar svi primili od Boga, svatko ga je drugačije razvijao. Na vjeri treba raditi, ona se mora izgrađivati da uzraste do veličine koja neće pasti na prvoj kušnji, a ako i padne, koja će se oporaviti i opet biti čovjekov pozitivan odgovor na pruženu ljubav Božju.

MINI INTERVJU: JELENA ADEMI, ZALJUBLJENICA U TRČANJE

Trčanje, moj novi sportski izazov

S brojem tisuću

Trčanje u prirodi lijepa i je zdrava sportska aktivnost. Subotičanka **Jelena Ademi** od prošle godine počela se aktivno baviti ovom atletskom disciplinom i ubrzo su stigli i prvi zapaženiji rezultati. Kako sama kaže, postala je velikom zaljubljenicom u trčanje i svaku natjecateljsku priliku u zemlji ili bližem inozemstvu uvijek rado koristi.

Kada si se počela aktivno baviti natjecateljskim trčanjem?

S trčanjem sam se počela baviti u ožujku prošle godine jer sam osjećala potrebu za aktivnim bavljenjem sportom. Okušala sam se u nekoliko kolektivnih sportova s loptom (košarka, nogomet) i novi izbor je pao na trčanje. Počela sam s redovitim treninzima i zaljubila se u trčanje.

Koja je bila tvoja prva utrka?

Moja prva službena utrka je bio *Apatinski polumaraton*, u listopadu prošle godine i moram priznati kako mi je bilo jako teško istrčati je. Imala sam i osobnog tzv. pejsera **Nikolu Kujundžića** i uz njega sam uspjela stići do cilja u vremenu 2 sata i 2 minute.

Nedavno si istrčala jednu međunarodnu utrku na Plitvicama u Hrvatskoj. Kakvi su dojmovi?

Utrka je bila dosta teška i zahtijevna, ali bilo je lijepo. Na natjecateljskom programu su bili maraton, polumaraton (21,5 km) i utrka na 5.000 m, a ja sam sudjelovala na polumaratonskoj stazi.

Prošle godine si si oprobala na prvom Paličkom triatlonu. Kako si se snašla u kombinaciji plivanja, voženje bicikla i trčanja?

Triatlon je super stvar i vrlo mi se svidio, jer u jednom danu u par sati se mora dobro plivati i voziti bicikl, a nakon svega toga i postići što bolji rezultat u trčanju. Plivanje mi je malo slabije išlo, ali sam na biciklu i na koncu u trčanju popravila rezultat i osvojila treće mjesto u ženskoj konkurenciji.

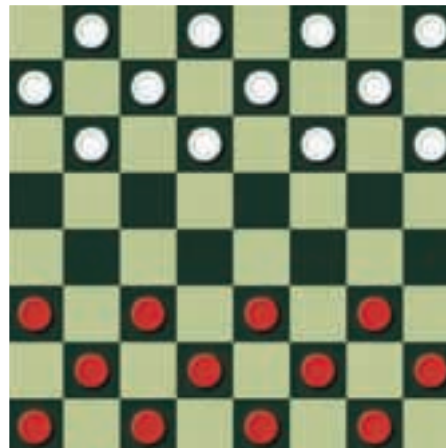
Što za tebe predstavlja trčanje?

Uvijek je to jedna borba sa samim sobom i želiš izgurati do kraja, unatoč poteškoćama i krizama koje se uvijek javljaju. Ali baš tada treba biti jak, izgurati dalje i nastaviti sve do kraja. Osjećaj je neprocjenjiv i zbog njega uvijek uživam u svakoj novoj utrci koju istrčim.

KUTAK ZA IGRICE

DAME

Igra je veoma poznata i igra se širom svijeta, u raznim varijantama, navesti ćemo samo njen najrasprostranjeniji oblik. Od igrača se zahtijeva veliki intelektualni napor, a kombinatorne mogućnosti igre razvijaju kod igrača sposobnost logičkog razmišljanja i rezoniranja. Neizvjesnost i preokreti u toku igre donose igračima velika uzbuđenja. Igra se igrala u Francuskoj još u 12. vijeku, a smatra se da joj je tamo i postojbina.

Igra dame se igra na šahovskoj tabli. Igraju dva igrača koji posjeduju po 12 žetona (novčići, dugmad itd.) u dvije različite boje.

Igru na 64 polja s dvije vrste žetona u različitim bojama Rimljani nazivaju *Latrunkuli* od latinske riječi *Latro* = ratnik. Igra se posmatrala kao bitka dviju armija, međutim većina naroda za igru upotrebljava ime *Igra Dame*. U srednjem vijeku žene su uživale štovanje vitezova, pa je to štovanje preneseno i na igru. Figura koja ima najjače dejstvo dobila je ime dama.

Da su igre sa žetonima bile popularne u srednjem vijeku govore i njihova pojavljivanja na **Bokačovu Dekameronu** i **Cervantesovu Don Quihoteu**. **Puškin** spominje *Dame*. **Tolstoj** u *Ratu i miru* spominje igru *Dame* koja se igra na tabli 100 x 100. U romanu se navodi i da **Kutuzov** koristi igru za analizu vojne strategije na bojnopolju. Sve ovo govori o visokoj intelektualnoj razini igre. Danas se organiziraju svjetski šampionati za igru *Dame*.

Pravila igre *Dame* su izgrađivana vijekovima. Veoma su jednostavna, jer igra predstavlja različite životne situacije. *Dame* uče boljem načinu razmišljanja. Igra je vezana s držanjem i preradom velikog broja informacija u glavi radi pronalazjenja optimalnog rješenja. Igra *Dame* u sebi sadrži elemente znanosti, iskustva i sporta.

Tabla se postavlja tako da bijela ugaona polja od igrača budu s njihove desne strane. Igra se odvija samo na crnim poljima. Igru započinje igrač koji igra crvenim žetonima. O tome tko će voditi crvene figure igrači mogu odlučiti žrijebom. Pravila igre su jednostavna, a igra se naizmjenično. Kretanje se vrši samo dijagonalno, unaprijed od prvog susjednog slobodnog polja. Kretati se smije samo po crnim poljima. U svom prvom potezu crveni ima 7 mogućnosti. Ako se protivnički žeton nađe na putu žetonu koji je na potezu, on biva preskočen i uklonjen s table (zarobljen). Igrač smije preskočiti i zarobljavati samo protivničke žetone, nikako svoje.

TV PREPORUKA

HRT 1 SUBOTA 20. LIPNJA 18.00

Lijepom našom: Sombor 2/2

U drugoj emisiji ciklusa *Mostovi kultura* snimljenoj u Somboru nastupaju: KPZH Šokadija – Sonta, Somborsko tamburaško društvo (seniori), ŽVS Kraljice Bodroga – Monoštor, *Musica viva*, Hajo – Subotica, KUD Petöfi Sándor – Kupusina, Ravnica – Subotica, Subotički Tamburaški Orkestar i drugi.

Voditelj: Branko Uvodić

19. lipnja 2015.

VRIJEDI PROČITATI

IVICA ĐIKIĆ

Sanjao sam slonove (Naklada Ljevak)

Kriminalci, emigranti, špijunji, državni odvjetnici, ratni zločinci, povratnici, političari i slonovi, svi su oni u romanu *Sanjao sam slonove* Ivica Đikića sastavni dio panoptikuma (muzej voštanih figura, prema B. Klaiću) koji traje kroz nanose vremena i prostora – od sedamdesetih od kraja devedesetih prošloga stoljeća i od Frankfurta do Zagreba. Drugi roman Ivica Đikića (1977.) *Sanjao sam slonove* pripovijest je o patološkoj isprepletenosti svijeta tajnih službi i politike s nestalnom privlačnošću organiziranog kriminala, tipičnog patološkog društvenog fenomena. Konstatirajući zlokobnu međuovisnost različitih društvenih slojeva Đikić ispisuje veliku literarnu društvenu studiju o traumatičnim hrvatskim vremenima i karakterima, i takav roman danas naprosto mora biti kriminalistički. Umjesto eventualne romantizacije jednog vremena, Đikić pripovijeda o pomutnji, strahu i kaosu u kojima sudbine protagonista neizbježno tonu u tragiku, i istovremeno dubinski sondira motivaciju likova, dopuštajući im i strast i opijenost uspjehom, slavom, ratnim pobjedama i zločinima. Špijuni, odvjetnici, emigranti, kriminalci i udbaši su u romanu *Sanjao sam slonove* demonski povezani u neuhvatljivoj spirali velikog tragičnog događaja.

PJESMA ZA DUŠU:

Ruže su crvene

Ivica Šerfezi

Još u prvom razredu
ja sam napisao
tebi u spomenar
sjećaš se
na prvi list

Ref.

Ruže su crvene
tajne su skrivene
slatka je muzika
al' nije kao ti

A onda sam pisao
po tvojim tekama
na svaku stranicu
u svaki kut

Ref.

I kada si otšla
u mojim pismima
opet si čitala
po stoti put

RASPISUJE SE

NATJEČAJ

ZA ODOBRAVANJE JAMSTVA ZA OSIGURAVANJE DUGOROČNIH KREDITA ZA NABAVU NOVE POLJOPRIVREDNE MEHANIZACIJE I OPREME

1.
Temeljni cilj izdavanja jamstva Garancijskog fonda AP Vojvodine je stvaranje preduvjeta za lakši pristup kreditnim linijama banaka, pod povoljnijim uvjetima u odnosu na tržišne, ako jesu namijenjene za kreditiranje fizičkih osoba – poljoprivrednika koji su nositelji registriranih obiteljski poljoprivrednih gospodarstava s prebivalištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, za nabavu nove poljoprivredne mehanizacije i opreme.

2.
Po ovom Natječaju garantirat će se za kredite odobrene za financiranje nabave:
kombajna,
traktora,
drugih samohodnih poljoprivrednih strojeva,
priključnih poljoprivrednih strojeva,
matičnog stada,
višegodišnjih zasada voća i vinograda (sadnice i prateća oprema) i
opreme iz područja proizvodnje i skladištenja žitarica, industrijskog, ljekovitog, aromatičnog i začinskog bilja, voća, povrća, ukrasnog bilja, kao i opreme za mobilne sušare, opreme za navodnjavanje, opreme za zaštitu od elementarnih nepogoda, opreme za stočarsku proizvodnju i opreme za podizanje energetske učinkovitosti u poljoprivrednoj proizvodnji.

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju fizičke osobe – POLJOPRIVREDNICI, nositelji registriranih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, koji ispunjavanju sljedeće minimalne uvjete:
prebivalište na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine,
otvoren namjenski tekući račun u banci kreditoru i prijavljen Upravi za agrarna plaćanja kao namjenski tekući račun registriranog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva,
manje od 70 godina života na dan otplate posljednjeg anuiteta.

Sudionici natječaja svoju zainteresiranost za odobrenje kredita i izdavanje jamstva izražavaju putem podnošenja Prijave na Natječaj za odobravanje jamstva.

Prijava po ovom natječaju se podnosi Garancijskom fondu AP Vojvodine. Postoji mogućnost da se Prijava na Natječaj za izdavanje jamstva dostavi i banci kreditoru.

3.
Po ovom Natječaju jamstva će se izdavati na iznos do 100 % ukupnog potraživanja banke po kreditu (glavni dug uvećan za redovitu kamatu i eventualnu zateznu kamatu), odobrenom pod sljedećim uvjetima:

1. Krediti u EUR

Iznos kredita za poljoprivrednu mehanizaciju i opremu: od minimalno 3.000 EUR i maksimalno 150.000 EUR u dinarskoj protuvrijednosti po zvaničnom srednjem tečaju NBS na dan puštanja kredita u korištenje;

Iznos kredita za proširenje matičnog stada: do 50.000 EUR u dinarskoj protuvrijednosti po zvaničnom srednjem tečaju NBS na dan puštanja kredita u korištenje;

Iznos kredita za podizanje dugogodišnjih zasada voća i vinograda (sadnice i oprema): do 30.000 EUR u dinarskoj protuvrijednosti po zvaničnom srednjem tečaju NBS na dan puštanja kredita u korištenje;

Nominalna kamatna stopa: fiksno do 7,5 % ili promjenjiva do 6,75 % + 6M Euribor, na godišnjoj razini. Kamata se obračunava na način utvrđen poslovnim politikom banke;

Grace razdoblje kod kredita za proširenje matičnog stada: do 12 mjeseci i isti je uključen u rok otplate kredita (kamata se obračunava i naplaćuje u toku grace razdoblja).

Grace razdoblje kod kredita za podizanje novih višegodišnjih zasada voća i vinograda (sadnice i oprema): do 24 mjeseca i isti je uključen u rok otplate kredita (kamata se obračunava i naplaćuje u toku grace razdoblja).

Rok otplate kredita: do 10 godina;

Način korištenja kredita: prijenosom dinarske protuvrijednosti od obrenog iznosa kredita na račun prodavatelja – isporučitelja dobara na temelju predračuna za nabavu predmeta kreditiranja;

Način otplate kredita: U dva polugodišnja anuiteta /obroka u dinarskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju NBS na dan plaćanja anuiteta i to: Za kredite puštene u korištenje od 1. 1. do 31. 6. u tekućoj godini, prvi anuitet dospijeva za plaćanje 1. 9. iste godine;

Za kredite puštene u korištenje u razdoblju od 1. 7. do 31. 12. u tekućoj godini, prvi anuitet dospijeva za plaćanje 1. 3. naredne godine. Banka od dana puštanja kredita u korištenje do dana početka otplate kredita obračunava i naplaćuje kamatu.

Banka u dogovoru s klijentima može ugovoriti drugačiju dinamiku otplate kredita i kao i razdoblje mirovanja kredita;

Naknada Banke: do 1 % fiksno od iznosa realiziranog kredita, jednokratno unaprijed – prije realiziranja kredita u dinarskoj protuvrijednosti po zvaničnom srednjem tečaju NBS na dan puštanja kredita u tečaj;

Prijevremena otplate kredita: 0 %;

2. Krediti u RSD

Fond će odobravati jamstva i za kredite odobrene u dinarima sukladno poslovnoj politici banaka.

4.

Podnositelj Prijave će, kao sredstvo osiguranja za obveze po izdanom jamstvu Garancijskog fonda AP Vojvodine, osigurati sljedeće:

blanko vlastite mjenice, s klauzulom »bez protesta« i mjeničnim očitovanjima

i (opciono)

hipoteku 1. reda na poljoprivrednom zemljištu bez tereta, u minimalnom odnosu 1:1,3 vrijednosti garantiranog iznosa;

ili

hipoteku 1. reda na poljoprivrednom zemljištu bez tereta, u minimalnom odnosu 1:1 vrijednosti garantiranog iznosa i založno pravo na predmetu kreditiranja ukoliko je predmet kreditiranja nova poljoprivredna mehanizacija, kombajni, traktori i drugi samohodni poljoprivredni strojevi

ili

bonitetno kvalitetnog sudužnika određenog po internim procedurama Fonda i založno pravo na predmetu kreditiranja ukoliko je predmet kreditiranja nova poljoprivredna mehanizacija, kombajni, traktori i drugi samohodni poljoprivredni strojevi

ili

založno pravo na predmetu kreditiranja, ukoliko podnositelj prijave na Natječaj osigura vlastiti udio u minimalnom iznosu od 40 % vrijednosti predmeta kreditiranja ukoliko je predmet kreditiranja nova poljoprivredna mehanizacija, kombajni, traktori i drugi samohodni poljoprivredni strojevi.

U slučaju da Fond garantira 100 % ukupnog potraživanja banke po kreditu, utvrđena sredstva osiguravanja za obveze po izdanim jamstvima ostaju nepromijenjena.

U slučaju da banke i Fond dijele rizik, sredstva osiguravanja urednog ispunjenja obveza po kreditu i jamstvu uspostaviti će se u korist Fonda i Banke.

Ostali instrumenti osiguravanja utvrđuju se sukladno poslovnoj politici Fonda i Banke.

5.

Provizija za izdavanje jamstva: 0,5 % godišnje od nominalnog iznosa jamstva i plaća se prije izdavanja jamstva. Svaka naredna provizija obračunava se godišnje, u razdoblju od 1. do 15. 9. tekuće godine, na ostatak garantiranog duga i plaća u roku od 10 dana od dana primitka obračuna – fakture.

Na ime pokrića troškova provođenja Natječaja, sudionik Natječaja uplaćuje iznos od 4.000 dinara na tekući račun Garancijskog fonda AP Vojvodine broj: 160-118074-98.

Prijava za sudjelovanje na ovom Natječaju s priloženom dokumentacijom, predstavljat će istodobno potrebnu dokumentaciju za odobrenje kredita i jamstva za namjene utvrđene ovim Natječajem.

Jamstvo će se izdati po uplati provizije i po uspostavljanju sredstava osiguravanja.

Postoji mogućnost podnošenja više Prijava za sudjelovanje na ovom Natječaju od strane različitih subjekata, a radi financiranja jedne jedinice opreme.

Prioritet u izdavanju jamstva ima podnositelj Prijave – nositelj registriranog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ako:

ima manje od 40 godina života u trenutku odobravanja kredita,

ili je žena nositelj gospodarstva, ili ima prebivalište u nerazvijenijoj ili nedovoljno razvijenoj općini.

Natječaj ostaje otvoren do iskorištenja jamstvenog potencijala.

Nepotpune i nepravodobne Prijave neće biti uzete u razmatranje.

Obrazac Prijave za sudjelovanje kao i sve informacije u svezi ovog Natječaja mogu se dobiti radnim danom u Garancijskom fondu u Novom Sadu, Hajduk Veljkova br. 11, 6. kat (Master centar Novosadskog sajma) i na telefon: (021) 489-37-00 ili u svim ispostavama i ekspoziturama banaka kreditora.

Tekst Natječaja, Obrazac prijave na Natječaj, neophodna dokumentacija koja se prilaže uz prijavu, dokumentacija neophodna za zasnivanje hipoteke, detaljan popis opreme koja može biti predmet kreditiranja i popis Banaka kreditora su objavljeni na site-u Garancijskog fonda AP Vojvodine www.garfondapv.org.rs.

Srednjoškolci u Zagrebu

Treću godinu zaredom srednjoškolci koji pohađaju nastavu na Hrvatskome jeziku u subotičkoj Gimnaziji i Politehničkoj školi bili su gosti Zagreba. Tijekom dvodnevno boravka, između ostalog, posjetili su Muzej suvremene umjetnosti, izložbu *European Space Expo* na glavnom gradskom trgu te uz stručnog vodiča obišli zagrebačku gradsku jezgru.

Stručna ekskurzija u Zagreb organizirana je uz pomoć Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH i Hrvatskoga nacionalnog vijeća uz potporu NIU *Hrvatska riječ*, Zagrebačke županije i Hrvatske matice iseljenika.

Domaćin subotičkim srednjoškolcima na ručku bio je gradonačelnik **Milan Bandić** koji je poželio dobrodošlicu i ugodan boravak učenicima i njihovim profesorima u nadi da će vidjeti i naučiti puno toga o Zagrebu te da će se s najboljim dojmovima vratiti u Vojvodinu.

Završna priredba vrtića Bambi

Mališani iz dječjeg vrtića *Bambi* iz Male Bosne za kraj vrtićke godine pripremili su prigodan program na kojemu su pokazali svojim roditeljima što su radili tijekom protekle školske godine. Neki od njih će u rujnu postati đaci prvaci te su se na ovoj završnoj priredbi pozdravili sa svojom odgojiteljicom **Marijom Skenderović**.

U gostima na

Kakva je to uživancija kad *varoška dica* odu u goste na salaš, Kosjetila su djeca vrtića **Marija Petković Sunčica**, kad su ih ugostili **Matejevi** roditelji, obitelj **Milodanović**, na salašu u Žedniku. Djeca su uživala i doživjela gledajući koke, *pivce* i piliće kako slobodno trče po avliji, svinje u svinjcu, i vožnju traktorom kad nas je Matejev tata **Tome provoza** na balama slame u prikolici do salaša obitelji **Sudarević**, koji imaju puno peraidi i drugih životinja. Sve ono o čemu smo pričali i učili u vrtiću imali smo prilike i doživjeti, vidjeti, pomilovati, čuti. **Bač Mirko** i *snaš Marija* pokazali su nam male morke, purice, koke, a ovce su se uplašile od naše *graje* pa su pobjegle u tor. Crno-bijela krava Maja je bila prilično mirna kad smo je gledali, a i mi smo se trudili biti tiši jer smo zaključili da se životinje boje naše *graje*. Vrativši se kod naših domaćina nadvlačili smo konopac, skakali u džaku, vozili male traktore i kamione, pa natrag u vrtić.

Ovih dana planiramo još jednu ovakvu avanturu na salašu u Maloj Bosni kod obitelji **Francišković**. Tko zna, možda se vrtićanci pozele vratiti na salaš?!

a salašu obitelji Milodanović

HRCKOVE VIJESTI

* U nedjelju, 21. lipnja, u 18 sati na etno salašu *Balažević* će se održati XX. Festival dječijeg stvaralaštva, pod nazivom *Djeca su ukras svijeta*.

* Glumice Dječjeg dramskog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo* s voditeljicom **Nevenom Mlinko** srdačno pozivaju sve ljubitelje dječjeg kazališta, osobito djecu koja se žele priključiti njihovoj glumačkoj trupi, na završni program prvosezonskog rada. Kolaž monologa, dijaloga i ostalih nusproizvoda bit će upriličen u petak, 26. lipnja, u 19 sati u dvorištu HKC *Bunjevačko kolo*.

PETAK
19.6.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:21 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:08 Kraljevske toplice: Vichy - kralj toplica, dokumentarna serija
 10:54 Dr. Oz, talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 12:41 Rame uz rame, telenovela
 13:15 Svaki dan dobar dan: Najbolje od nas
 13:45 Labirint
 14:30 Ekumena
 15:03 Pozitivno
 15:31 Znanstveni krugovi
 16:00 Keeping Up Appearances, humoristična serija
 16:35 Hrvatska uživo
 17:42 I to je Hrvatska (R)
 17:57 Iza ekrana
 18:30 Javna stvar
 19:00 Dnevnik
 20:03 Rat Charlieja Wilsona, američki film (R)
 21:44 Taoci, serija
 22:35 Dnevnik 3
 23:05 Otvoreno
 23:52 Noćna kavana
 00:40 Legenda o Fong Sai Yuku, hongkonški film - Filmski maraton
 02:12 Taj talijanski život, talijansko-njemački film (R)
 03:40 Svaki dan dobar dan: Najbolje od nas
 04:08 Pozitivno
 04:33 Ekumena
 05:03 Iza ekrana
 05:33 Hrvatska uživo
 06:38 Rame uz rame, telenovela

05:50 Juhuhu
 09:00 Dečki iz dvorca, dokumentarna serija (R)
 09:07 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
 09:35 Medvjedići, dokumentarna serija
 09:43 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija (R)
 09:50 Mowgli, crtana serija (R)
 10:11 Puni krug
 10:27 Ni da ni ne: Homofobija u školama
 11:49 Moj dom, najbolji trenuci - dokumentarna serija
 12:38 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija

13:04 Velečasni Brown, serija
 13:53 Gracein grijeh, američki film
 15:18 I to je Hrvatska: Benkovac (R)
 15:34 Preuredi pa prodaj!, dokumentarna serija (R)
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:27 Kuharski duet, dokumentarna serija (R)
 16:56 Dečki iz dvorca, dokumentarna serija (R)
 17:04 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
 17:34 Medvjedići, dokumentarna serija (R)
 17:41 Prugasti prijatelji, dokumentarna serija (R)
 17:51 Tea Mamut: Torta od naranče i čokolade (R)
 18:00 Kod Sunca u šest
 18:58 Juhuhu
 19:55 Bajkovita Hrvatska: Đurđevački pijesci - Đurđevac
 20:05 Cedar Cove, serija
 21:00 Otkrivamo: Queen
 21:50 Ne lažu samo ubojice, serija
 23:29 Zločinački umovi, serija
 00:13 Garaža
 00:43 Turnir života, američki film (R)
 02:19 Noćni glazbeni program

06:50 RTL Danas, (R)
 07:35 Virus attack, animirana serija
 07:55 Chuggington, animirana serija
 08:20 Sve u šest, magazin (R)
 08:50 TV prodaja
 09:05 Hitna služba, serija (R)
 10:05 TV prodaja
 10:20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 11:20 JAG, drama
 12:15 TV prodaja
 12:30 Hitna služba, serija
 13:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 14:30 Pet na pet, kviz (R)
 15:25 Kolo sreće, kviz (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Kolo sreće, kviz
 21:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 22:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Cure biraju, igrani film, romantična komedija

01:10 Predator, film, akcijski/ znanstveno-fantastični
 03:25 RTL Danas, (R)
 04:05 Kraj programa

SUBOTA
20.6.2015.

07:38 Teksikanac, američki film - Ciklus klasičnog vesterna
 09:05 Normalan život
 09:55 Kućni ljubimci
 10:30 Moj zanat, dokumentarni film
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:10 Duhovni izazovi
 13:45 Prizma - multinacionalni magazin
 14:30 I to je Hrvatska (R)
 14:49 Opasna osama, američko-kanadski film (R)
 16:19 Potrošački kod
 16:54 Stvarna povijest znanstvene fantastike - Putovanje kroz vrijeme, dokumentarna serija
 17:40 Manjinski mozaik
 18:00 Lijepom našom: Sombor
 19:00 Dnevnik
 20:00 LOTO 7/39
 20:05 Okajanje, britanski film
 22:10 Udovac, serija
 23:05 Dnevnik 3
 23:25 Sedam psihopata, britanski film - Filmski maraton
 01:10 Teksikanac, američki film - Filmski maraton
 02:35 Reprizni program
 04:13 Duhovni izazovi
 04:43 Veterani mira
 05:28 Prizma - multinacionalni magazin
 06:13 Lijepom našom: Sombor

05:45 Generalna špica - zastava, himna
 05:50 Biblija
 06:00 Juhuhu
 09:00 Laboratorij na kraju svemira: Baloni od sapunice
 09:10 Weiner Dog Nationals, američki film
 11:05 Doktor Who, serija za mlade
 11:55 Doktor Who, serija za mlade
 12:40 Plesni izazov, serija za mlade
 13:05 Plesni izazov, serija za mlade
 13:35 Nigellissima,

dokumentarna serija
 14:05 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
 14:40 Rat Charlieja Wilsona, američki film
 16:25 Strani igrani film
 18:20 Dječja usta
 18:35 Međunarodna jedriličarska regata Fiumanka, reportaža
 19:00 Juhuhu
 20:05 Top Gear
 21:00 55. MDF Šibenik - prijenos svečanog otvaranja
 22:10 Zavičaj, serija
 23:10 Carstvo poroka, serija
 00:00 Carstvo poroka, serija
 00:50 Carstvo poroka, serija
 01:40 Noćni glazbeni program: Split in concerto, Split 1994.
 02:40 Noćni glazbeni

05:40 RTL Danas, (R)
 06:25 Legenda o Tarzanu, animirana serija
 07:15 Mala sirena
 07:45 TV prodaja
 08:00 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 09:20 TV prodaja
 09:35 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11:00 TV prodaja
 11:15 Cirkus, zabavna emisija
 13:10 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
 14:10 Zaljubljen u Leah, igrani film, romantična drama
 16:10 X Factor Adria, glazbeni show (specijal) (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 X Factor Adria, glazbeni show (specijal) (R)
 18:30 RTL Danas
 20:00 Ted - TV premijera, igrani film, komedija
 22:10 Borat: Učenje o amerika kultura za boljitak veličanstveno država Kazahstan, igrani film, komedija
 23:55 Cure biraju, igrani film, romantična komedija (R)
 01:55 Astro show, emisija uživo
 02:55 RTL Danas
 03:40 Kraj programa

NEDJELJA
21.6.2015.

07:30 Klasika mundi: Waldbuhne 2014 - Berlinska filharmonija pod ravnanjem Gustava

dudamela (1. dio)
 08:25 The Exile, američki film - Zlatna kinoteka
 10:00 Press klub
 10:50 Gospodica Marple: Usnulo ubojstvo, serija (2. dio)
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva: Mate Mišo Kovač
 15:05 Mir i dobro
 15:30 Ukrotiti kvantni svijet, dokumentarni film
 16:25 Vrtlari: Sirova hrana
 16:55 Kulturna baština
 17:10 Mušketiri, serija
 18:05 Mušketiri, serija
 19:00 Dnevnik
 20:00 LOTO 6/45
 20:05 Glazba i grad, uvodna emisija
 20:45 Glazba i grad - Zbor i Simfonijski orkestar HRT-a, prijenos
 22:50 Udovac, serija
 23:45 Dnevnik 3
 00:10 The Exile, američki film - Zlatna kinoteka
 01:40 Press klub
 02:25 Nedjeljom u dva: Mate Mišo Kovač (R)
 03:25 Reprizni program
 04:25 Mir i dobro
 04:50 Plodovi zemlje
 05:40 Split: More
 06:10 Vrtlari: Sirova hrana

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 Ninin kutak
 09:05 Čarobna ploča - Povijest umjetnosti: Barok i rokoko
 09:18 Najava
 09:20 Serija za djecu - strana
 10:15 Pozitivno
 10:40 Biblija (R)
 10:50 Portret crkve i mjesta
 11:00 Sela kod Siska: Misa, prijenos
 12:30 Tjedni pregled
 13:00 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar, dokumentarna serija
 14:05 Okajanje, britanski film
 16:05 Emisija zabavne i lake orkestralne glazbe
 16:25 Strani igrani film
 17:50 Pjesme Podravine i podravlja - večer popularne tamburaške glazbe, snimka 1. večeri
 19:00 Juhuhu
 20:05 Čudesni siročići iz prirode, dokumentarni film

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže «Hrvatska riječ» svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUHRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU «Hrvatska riječ»,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

20:55 Vrijeme na Drugom
21:00 Posljednja pljačka, britanski film
22:25 Carstvo poroka, serija
23:15 Carstvo poroka, serija
00:05 Noćni glazbeni program

05:05 RTL Danas, (R)
05:45 Legenda o Tarzanu, animirana serija (R)
06:10 Mala sirena, animirana serija (R)
06:40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
08:00 TV prodaja
08:15 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
09:40 TV prodaja
09:55 10 najvećih javnih svada Hrvatske, zabavna emisija (R)
10:50 TV prodaja
11:05 Unutarnji svemir, igrani film, znanstveno-fantastična komedija
13:30 Bezbrizna tišina, igrani film, obiteljska drama
15:20 X Factor Adria, glazbeni show snimka (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 X Factor Adria, glazbeni show snimka (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Mr. Bean, humoristična serija
20:00 10, zabavna emisija
21:00 X Factor Adria, glazbeni show uživo
00:00 News Bar, satirično-informativna emisija
00:30 CSI: Miami, serija
01:30 CSI: Miami, serija
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, (R)
04:05 Kraj programa

PONEDJELJAK 22.6.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
10:10 Fotografija u Hrvatskoj
10:30 Brezovica: Dan antifašističke borbe, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Jezik za svakoga (R)
13:20 U uredu, humoristična serija
13:50 Drevni Egipat: Život i smrt u Dolini kraljeva,

dokumentarni film (R)
14:55 Priča o Glennu Milleru, američki film
16:45 Keeping Up Appearances, humoristična serija
17:20 Hrvatska uživo
18:10 Dinastija, serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Šušur - dnevna mozaična emisija
20:50 72-96, epizoda serije Nepokoreni grad
22:10 Nasljednici, serija
23:10 Dnevnik 3
23:40 Propusnica, francuski film
02:25 Keeping Up Appearances, humoristična serija
02:55 Priča o Glennu Milleru, američki film
04:45 Reprizni program
05:10 Šušur - dnevna mozaična emisija
05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
09:00 Hello Kitty, crtana serija
09:30 Dječja farma, serija za djecu
10:00 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
10:30 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
11:30 Čudesni siročići iz prirode, dokumentarni film
12:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
12:45 Velečasni Brown, serija
13:30 Posljednja pljačka, britanski film
15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Velu Luku mala ne zaboravi
15:25 Najljepši vrtovi Australije, dokumentarna serija (R)
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Kuće iz snova, dokumentarna serija
17:10 Večer na 8. katu - izabrane emisije: Radojka Šverko
18:00 Okus Grenlanda, dokumentarna serija
18:30 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
20:00 Cedar Cove, serija
21:45 Crveni repovi, američki film
23:50 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
00:35 Cedar Cove, serija
01:25 Sestra Jackie, serija
01:55 Tree Hill, serija
02:40 Noćni glazbeni program

06:55 RTL Danas, (R)
07:40 Virus attack, 07:55 Chuggington
08:25 Sve u šest, magazin (R)
08:55 TV prodaja
09:10 Hitna služba, serija (R)
10:05 TV prodaja
10:20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
11:20 JAG, drama
12:20 TV prodaja
12:35 Hitna služba, serija
13:35 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14:35 Pet na pet, kviz (R)
15:30 Kolo sreće, kviz (R)
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Kolo sreće, kviz
21:10 Shopping kraljica, lifestyle emisija
22:15 RTL Direkt
22:45 Dr. House, dramska serija
23:45 Kost, serija
00:40 Heroji iz strasti, serija
01:35 Kost, serija (R)
02:35 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, (R)
04:15 Kraj programa

UTORAK 23.6.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
10:10 Australijski vremeplov: Počeci, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Jezik za svakoga (R)
13:20 U uredu, humoristična serija
13:45 72-96, epizoda serije Nepokoreni grad
15:00 Irma la Douce, američki film
17:20 Hrvatska uživo
18:10 Dinastija, serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Šušur - dnevna mozaična emisija
20:50 Ne dao bog većeg zla, serija
21:25 Nasljednici, serija
22:25 Dnevnik 3

22:55 Glasnik, američki film
00:45 Top Gear
01:45 Irma la Douce, američki film
04:05 Reprizni program
04:30 Šušur - dnevna mozaična emisija
05:15 Dr. Oz, talk show
05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
09:00 Hello Kitty, crtana serija
09:30 Dječja farma, serija za djecu
10:00 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
10:30 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
11:30 Dinastija, serija
12:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
12:45 Gospodica Marple, serija
13:30 Slučajno zaljubljeni, američki film
15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Tripice s pašnjaka i podmorja
15:25 Najljepši vrtovi Australije, dokumentarna serija (R)
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Kuće iz snova, dokumentarna serija
17:10 Šušur
17:55 Okus Grenlanda, dokumentarna serija
18:30 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
18:58 Juhuhu
20:00 Cedar Cove, serija
21:00 Podmornica, britansko-američki film
22:35 Ubojstva bez kajanja, serija
00:05 Cedar Cove, serija (R)
00:55 Sestra Jackie, serija
01:25 Tree Hill, serija
02:10 Noćni glazbeni program

06:55 RTL Danas, informativna emisija (R)
07:40 Virus attack, animirana serija
07:55 Chuggington, animirana serija
08:25 Sve u šest, magazin (R)
08:55 TV prodaja
09:10 Hitna služba, dramska serija (R)
10:05 TV prodaja
10:20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
11:25 JAG, kriminalistička drama

12:20 TV prodaja
12:35 Hitna služba, dramska serija
13:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14:30 Pet na pet, kviz (R)
15:30 Kolo sreće, kviz (R)
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Kolo sreće, kviz
21:15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
22:15 RTL Direkt, informativna emisija
22:45 Dr. House, dramska serija
23:45 Kost, serija
00:40 Heroji iz strasti, serija
01:35 Kost, serija (R)
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, informativna emisija (R)
04:15 Kraj programa

SRIJEDA 24.6.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Capri, serija
10:10 Australijski vremeplov: Prvi koraci, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Jezik za svakoga (R)
13:20 U uredu, humoristična serija
13:50 Ne dao bog većeg zla, serija
15:00 Ali Baba i 40 hajduka, francuski film
16:45 Keeping Up Appearances, humoristična serija
17:20 Hrvatska uživo
18:10 Dinastija, serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 LOTO 7/39
20:05 Šušur - dnevna mozaična emisija
20:50 Ne dao bog većeg zla, serija
21:25 Nasljednici, serija
22:30 Dnevnik 3
23:00 Ormar, francuski film
00:25 Top Gear
01:25 Keeping Up Appearances, humoristična serija
01:55 Ali Baba i 40 hajduka, francuski film
03:25 Reprizni program

04:30 Šušur - dnevna mozaična emisija
05:15 Dr. Oz, talk show
05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:00 Hello Kitty, crtana serija
09:30 Dječja farma, serija za djecu
10:00 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
10:30 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
11:30 Dinastija, serija
12:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
12:45 Gospodica Marple, serija
13:30 Kamenjaci, američko-kanadski film
15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Škarpun i škarpina
15:25 Najljepši vrtovi Australije, dokumentarna serija (R)
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Kuće iz snova, dokumentarna serija
17:10 Šušur
17:55 Okus Grenlanda, dokumentarna serija
18:30 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
20:00 Cedar Cove, serija
21:40 Predsjednikove ljubavnice, britanski film
23:10 Ubojstva bez kajanja,

serija
00:40 Cedar Cove, serija (R)
01:30 Sestra Jackie, serija
02:00 Tree Hill, serija
02:45 Noćni glazbeni program

06:50 RTL Danas, (R)
07:35 Virus attack, animirana serija
07:55 Chuggington, animirana serija
08:20 Sve u šest, magazin (R)
08:50 TV prodaja
09:05 Hitna služba, serija (R)
10:05 TV prodaja
10:20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
11:20 JAG, drama
12:15 TV prodaja
12:30 Hitna služba, serija
13:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14:30 Pet na pet, kviz (R)
15:25 Kolo sreće, kviz (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 RTL Vrijeme
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Kolo sreće, kviz
21:15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
22:15 RTL Direkt, informativna emisija
22:45 Dr. House, dramska serija
23:45 Kost, serija
00:40 Heroji iz strasti, serija

01:35 Kost, serija (R)
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, (R)
04:15 Kraj programa

ČETVRTAK 25.6.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Capri, serija
10:00 Zagreb - Dan državnosti, prijenos mise
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Jezik za svakoga (R)
13:20 U uredu, humoristična serija
13:50 Ne dao bog većeg zla, serija
14:50 Djevojka koju sam volio, američki film
16:45 Keeping Up Appearances, humoristična serija
17:20 Hrvatska uživo
18:10 Dinastija, serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Šušur - dnevna mozaična emisija
20:50 Ljepom našom: Sinj, specijalka (1. dio)
22:05 Nasljednici, serija
23:05 Dnevnik 3
23:35 Letači, britansko-američki film
01:48 Top Gear
02:48 Keeping Up Appearances, humoristična serija

03:18 Djevojka koju sam volio, američki film
05:10 Šušur - dnevna mozaična emisija
05:55 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:00 Hello Kitty, crtana serija (R)
09:30 Dječja farma, serija za djecu
10:00 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
10:30 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
11:30 Dinastija, serija
12:20 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
12:45 Gospodica Marple, serija
13:30 Star Spangled Banners, kanadski film
15:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Jela starih barda
15:25 Najljepši vrtovi Australije, dokumentarna serija (R)
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Kuće iz snova, dokumentarna serija (R)
17:10 Šušur
17:55 Okus Grenlanda, dokumentarna serija
18:30 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
20:00 Cedar Cove, serija
21:00 Prvi vitez, američki film
23:10 Ubojstva bez kajanja

00:40 Cedar Cove, serija
01:30 Sestra Jackie, serija
02:00 Tree Hill, serija
02:45 Noćni glazbeni program

06:50 RTL Danas, (R)
07:35 Virus attack, animirana serija
07:55 Chuggington, animirana serija
08:20 Sve u šest, magazin (R)
08:50 TV prodaja
09:05 Hitna služba, serija (R)
10:05 TV prodaja
10:20 Pomorska ophodnja, akcijska serija
11:20 JAG, drama
12:15 TV prodaja
12:30 Hitna služba, serija
13:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14:30 Pet na pet, kviz (R)
15:25 Kolo sreće, kviz (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Kolo sreće, kviz
21:15 Shopping kraljica, lifestyle emisija
22:15 RTL Direkt
22:45 Dr. House, dramska serija
23:45 Kost, serija
00:40 Heroji iz strasti, serija
01:35 Kost, serija (R)
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, (R)
04:15 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15.35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvodanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

Zarobljena u knjižnici

Dogodilo se to jednog poslijepodneva. Gledala sam TV kad mi je mama ljutito prišla i počela vikati na mene. Nisam je jasno razumjela jer se i TV čuo istovremeno, ali sam razabrala da je pričala o lektiri. Poslije kratkog vremena mama se smirila, a potom ugasila TV. Dala mi je jaknu i člansku iskaznicu od knjižnice. Shvatila sam da želi da odem po lektiru. Uzdahnula sam, malo se namrštila i potom krenula. Usput sam svratila na sladoled i malo se zadržala, ali ne duže od 20 minuta. No, ipak je bilo dosta kasno. Polako sam ušla u knjižnicu i počela razgledati knjige. Nisam nalazila ništa zanimljivo pri ulazu u knjižnicu pa sam ušla malo dublje u prostoriju. Minute su samo prolazile, a ljudi u knjižnici je bilo sve manje. Uskoro sam bila jedina osoba u knjižnici pored knjižničarke, ali to se ubrzo promijenilo. Kad sam

se spremala da odnesem knjigu knjižničarki, svjetla su se ugasila. Malo sam se uplašila, ali sam se sjetila da bi nestanak struje bilo logično objašnjenje. Krenula sam k izlazu, ali vrata se nisu mogla otvoriti, pored toga, nigdje nije bilo knjižničarke. Shvatila sam da sam zarobljena u knjižnici! Počela sam paničariti. Lupala sam vrata, prozore i vikala iz sveg glasa, ali nitko nije dolazio. Pala sam na pod, počela plakati i zamišljati sve najgore stvari koje bi se mogle dogoditi. Pomislila sam da ću umrijeti od gladi, da me nikada neće naći i još dosta grozota. Plakala sam, rekla bih, pola sata, pa sam se pribrala. Shvatila sam da mi plakanje neće pomoći, iako je to tada bila najbolja opcija pa sam počela tražiti prekidač. Uskoro sam ga našla i upalila svjetlo. Odjednom nije sve bilo tako crno, bukvalno. Zatim mi je osmijeh prekrpio lice čim sam ugledala knjižničarki-

no računalo. Odmah sam sjela na stolicu i upalila ga. Nažalost, imao je Windows xp i nije imao igrice. Moja sljedeća opcija bila je, spala sam stvarno nisko, čitanje knjiga. Stala sam ispred svih tih knjiga i nijemo ih gledala. Bilo ih je više od 1.000.000 rekla bih, (dobro, možda manje). Osvrtala sam se oko sebe i svuda su bile knjige, knjige i samo knjige. Tog trenu mi je zapao za oko odjeljak gdje su bili stripovi. »Ovo možda bude i zanimljivo«, pomislila sam. To zapravo i jeste bilo zanimljivo. Bilo je raznih stripova: ljubavnih, kriminalističkih, akcijskih... Kad su mi stripovi dosadili, otišla sam u odjeljak s romanima. Te knjige su bile još zanimljivije. Pročitala sam roman (ljubavni) od 300 strana za sat vremena!

Kako je vrijeme prolazilo, suze iz mojih očiju su nestajale, a osmijeh i uzbuđenje je raslo. Čitala sam i čitala... Začudilo me

što me glava nije zaboljela od toga. Iskreno, na tulumu bih se zabavila, ali ovo je bilo još bolje! Kako je vrijeme prolazilo, naišla sam i na knjigu za lektiru. Bila je velika, od 500 stranica sa zlatnim koricama. Oči su mi zasjale kad sam je ugledala. »Toliko detalja, toliko avantura...«, rekla sam. Polako i pažljivo sam je spustila na stol, ali baš kad sam se spremala da je otvorim, jarko svjetlo mi je opeklo oči. To je bilo svjetlo dana koje je ulazilo kroz ulazna vrata, a ispred njega je bila ta sjena. Protrljala sam oči i vidjela da je ta sjena ustvari knjižničarka. Bez razmišljanja je potrčala k meni i počela mi se ispričavati. Rekla je da će uraditi sve da joj oprostim, a ja, ja sam imala nešto na umu. Tako sam se toga jutra vratila kući s lektinom i VIP članskom iskaznicom za knjižnicu.

Ivana Imrić,
6. h, OŠ Matko Vuković,
Subotica

PROJEKT ŠOKAČKI SUVENIR GRADU OSIJEKU

Necani nadstolnjak – najsuvenir 2015.

»Svaki dosadašnji ciklus završavan je prekrasnom izložbom, uvijek je biran i promoviran najljepši suvenir, a ove je godine to milje u tehnici necanja«, rekla je voditeljica projekta Ana Dragić

Ideveti ciklus projekta *Šokačke grane* u Osijeku *Šokački suvenir gradu Osijeku* uspješno je priveden kraju, a na završnoj izložbi ponuđeno je desetak uradaka vrijednih snaša, no titulu najljepšeg ponio je nadstolnjak u tehnici necanja bake **Ljubice Domačinović** iz Osijeka, porijeklom iz Apševaca.

TEHNIKA U IZUMIRANJU

Obrazlažući odluku, predsjednica prosudbenog povjerenstva **Ana Vild**, etnologinja u Muzeju Slavonije Osijek, priznala je da ih je vodilo saznanje kako je tehnika necanja u izumiranju i to je glavni razlog da je ovaj izvršni uradak završio titulu najsuvenir u 2015. godini, no isto tako pohvalila je bar još pet uradaka, među kojima svileni privjesak za ključeve na ormarima u dnevnoj i spavaćoj sobi, vunicom pleteni bookmarkeri, originalno rješenje za sve koji uživaju u čitanju i tako mogu obilježiti dokle su stigli, poslužavnici koji u osnovi imaju šokačke motive u zlatovezi ili pak jastučić za poslijepodnevni odmor lijepo izvezen s prepoznatljivim šokačkim motivima. Ana se također pohvalila

da je skupa s kolegicom **Vlastom Šabić** često nazočila aktivnostima *Šokačke grane*.

Šokačku je granu nahvalio i predsjednik Gradske četvrti Novi grad, **Ivan Karalić** i izrazio zadovoljstvo da jedna takva udruga, gotovo institucija, radi baš u njihovoj četvrti. »Nema potrebe izmišljati toplu vodu i brendirati ovo ili ono, Šokci ovdje žive od nastanka grada i svaka uspješno osmišljena kreacija prepoznatljiv je detalj grada na Dravi, to su dosadašnji izabrani predloži i pokazali. To je i razlog da su Granu prepoznali i grad Osijek i županija Osječko-baranjska, a ona im to vraća na najbolji način«, rekao je Karalić.

PUNO STRPLJENJA I DOBRE VOLJE

Voditeljica projekta *Šokački suvenir Osijeku*, **Ana Dragić** rekla je da nešto što traje toliko godina uistinu nešto i vrijedi, pa je i struka redovito davala svoje mišljenje i doprinos i kroz tih 9 godina *Grana* je ponudila pregršt prepoznatljivih suvenira i mnogi od njih već su našli put do kupaca. »Svaki dosadašnji ciklus završavan je prekrasnom izložbom, uvijek je biran i promoviran naj-

ljepši suvenir, a ove je godine to milje u tehnici necanja«, rekla je Ana te dodala da suveniri idu dalje i da će dogodine i ovaj projekt bilježiti 10. obljetnicu, i svakako nastaviti dalje i dalje, jer i grad i građani su po tomu prepoznali *Granu* i polaznika na radionicama je sve više i više.

Utemeljiteljica projekta, sada već počasna predsjednica *Šokačke grane*, **Vera Erl**, prisjetila je da su počeli već s prvom korizmom nakon osnutka *Grane*: »Tih prvih godina, žene su jedva čekale srijedu, da idu na sijelo kod *Grane*, jer tu se dalo nešto i naučiti, ali i divno družiti i uživati, baš kao što su to naši preci tijekom zime i korizme radili diljem Šokadije. Voditeljice su bile žene koje su odavno ovladale tehnika-

ma i znale ih prenijeti polaznicima, a uvijek su angažirani i ljudi od struke, što je tim radionicama davalo na važnosti.«

Dobitnica nagrade, baka Ljubica je rekla da je kao dijete gledala kako necaju baka i mama, a negdje u 12-toj godini naučila je necati od starije prijateljice i voli to raditi i dan danas. Izrađivala je i poljave, stolnjake, no kako kaže, to je velik posao i sada se ne usudi, ali manje primjerke radi s užitkom. »Treba samo okvir, *derde*, kako to u Šokadiji kažu, još uz to raščić i igla i konac, puno strpljenja i dobre volje«, poručuje baka Ljubica koja je dugogodišnja voditeljica radionice necanja u Osijeku.

Slavko Žebić

POGLED S TRIBINA

Kazna

Nakon krajnje bizarnog i vjerojatno dobro smišljenog incidenta s fašističkim simbolom na travnjaku *Hajdukovog* stadiona u Poljudu tijekom kvalifikacijskog susreta protiv Italije, Hrvatska će ponovno biti (vrlo vjerojatno) drastično kažnjena od strane Disciplinske komisije UEFA.

I sve se to dogodilo tijekom odrađivanja još jedne u nizu kazni kojima je Hrvatski nogometni savez kažnjen unatrag nekoliko godina, igranja pred praznim tribinama.

Izricanje svoje presude UEFA je najavila za 16. srpnja, a prema naznakama upućenih očekuje se nekoliko mogućih scenarija: Visoka novčana kazna, oduzimanje boda ili bodova, ali i ona najdrastičnija moguća – izbacivanje s Eura. No, do konačne odluke disciplinac ostaje još mjesec dana, pa će sve biti transparentno.

Što se igre tiče, jer sada je ona u drugom planu, Hrvatska je, generalno gledano, korektno odradila kvalifikacijski susret protiv najtežeg protivnika u skupini. Neodlučeno je bilo u Italiji, neodlučeno u Splitu i svi zadovoljni. Kvalifikacije se dobivaju pobjedama protiv drugih.

Hrvatske je ostala prvoplasirana momčad skupine H s dva boda prednosti ispred Italije i četiri ispred Norvežana, čini se još jedinih ozbiljnijih pretedenata za jedno od mjesta koje izravno vode put Francuske. Nogometaši koje je odabrao izbornik **Kovač** dobro su odradili posao u prvih šest susreta, zabilježili četiri pobjede uz dva remija i s 14 bodova čak mogu mirno dočekati i potencijalno oduzimanje jednog ili više bodova. Hrvatska ima kvalitetu za mirni plasman na sljedeće prvenstvo Europe, ali nema mira na svojim tribinama. Bilo u zemlji, bilo u inozemstvu.

Zašto je to tako već godinama?

Netko sigurno zna odgovor.

Kao što se mora znati i tko je kriv za veliku međunarodnu blamažu na poljudskom travnjaku.

Šesnaesti srpnja i nije tako daleko...

D. P.

KOŠARKA

Hrvatska u drugom krugu

Pobjedom protiv Velike Britanije (76:70), ali i kiksom Srbije protiv Rusije (53:77), ženska Hrvatska košarkaška reprezentacija osvojila je treće mjesto u skupini i izborila je plasman u drugi krug natjecanja na EP u Mađarskoj i Rumunjskoj.

TENIS

Prvi naslov za Anu Konjuh

Pobjedom protiv Rumunjske **Niculescu** (1:6, 6:4, 6:2) u finalu WTA turnira u Nottinghamu, mlada hrvatska tenisačica **Ana Konjuh** stigla je do svog prvog naslova u karijeri. Zahvaljujući ovom velikom uspjehu 18-godišnja Dubrovkinja je napredovala 32 mjesta i sada zauzima 55. mjesto na svjetskoj ranking ljestvici.

RUKOMET

Kauboji u prvoj jakosnoj skupini EP-a

Rukometaši Hrvatske neće se moći susresti s pet najjačih reprezentacija staroga kontinenta, jer su svrstani u prvu jakosnu skupinu momčadi koje će nastupiti na predstojećem Europskom prvenstvu u Poljskoj 2016. godine. Domaćin je Hrvatsku već unaprijed smjestio u skupinu B koja će se igrati u Katowicama.

ATLETIKA

Perković prva, Vlašić druga

Najbolja hrvatska i svjetska bacačica diska **Sandra Perković** suvereno vlada *Dijamantnom ligom*, a hitac iz prve serije (68,44) bio joj je dovoljan za trijumf na mitingu u New Yorku. Na istom natjecanju skakačica u vis **Blanka Vlašić** preskočila je 197 cm i osvojila drugo mjesto.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Zagreb, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com.

email: marko.gusak@apartmanikorcula.com
Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju.

Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marama, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marama, pregače, ponjaviceeve, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena je 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 062 788924.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 26. 6. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matije criske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO PRVI ROĐENDAN MARIJANE SEKULIĆ

Vesela slavljenica

Marijana Sekulić rođena je 4. lipnja prošle godine, a prvi rođendan je uz brojnu rodbinu i prijatelje proslavila u nedjelju, 7. lipnja. Majka **Ivana** (26) i otac **Miroslav** (31) svojoj prvoj i najvećoj princezi priredili su nezaboravan rođendan u sali *Kod Zvonka* u Žedniku, mjestu gdje ova obitelj i živi. Uz brojne uzvanike, veseloj atmosferi je uvelike pridonio i tamburaški sastav *Rujne zore* iz Subotice. S obzirom na to da su Marijani i mama i tata veseljaci i vole tamburaše, ni ne čudi da je ona također naslijedila tu crtu i da je bila glavni veseljak taj dan – kako to i dolikuje jednom slavljeniku! Ali napravila je i malu pauzu od slavlja te odspavala jednu turu – kako to i dolikuje slavljeniku prvoga rođendana!

Marijana se najviše voli igrati s barbikama te joj je jedna od njih i bila ukras na torti. Ali nije to bila jedina torta! Svoj doprinos dale su i jedna i druga *majka*, tako da je osim barbike, ova mala princeza imala i tortu na Minnie i Hello Kitty.

Sada, kad je rođendan prošao, Marijana uživa u svojim novim igračkama koje je dobila na dar, a najdraža od svih joj je kuhinja koju je dobila od mamine prijateljice **Kristine**.

Svoj drugi rođendan Marijana će proslaviti s bratom kojega očekuju u studenome te ovom prilikom osim prvoga rođendana, čestitamo roditeljima i na budućoj prinovi.

J. D. B.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Samo što nije

Piše: Branko Ivković

Faljni čeljadi moja, eto ja pozalivo to malo bašče i namirio josag, pa već došla vrućčina. Sav sam se osapuno kugod mator vranac kad vuče roljku. Ta šta je to sa mnom posljednji desetak godina ni sam ne znam.

Kadgod nisam tako susto nikad. Velim sam sebi: »Ta to ti je od mladosti moj Braniša, istekla nam garancija posli pedesete.« Kadgod smo čitav šor oplugovali za par dana s konjima, a sad nismo vridni ni polak toliko pišće ič«, divani mi Pere iza leđa, izio ga ko ga, taj ima nos kugod ona sprava što sve pronalazi, a zovu je detektor. Valjdar je nanjušijo rakiju, al pak, dobro došo Periša barem neću pit sam. »Kaku ti garanciju spominješ, čovče Božiji? Ta ja sam još mlad čovik, skoro deranac. Niki dan kad sam se prošetio kroz varoš, sustrio sam samo starije od mene.« Jeste da, al to nije zato što si mlad, Bože čovče, već zato što je sva mladež utekla u bili svit rad boljeg života, a ostali samo mi matori i oni od nas još matoriji. Ne vidiš da više nikom ne trebaš? Bože iz čovikom. Ta niki dan su ti dali rabadžijsku knjižicu i kečili te odastrag u čakšire. Eno vidi... i sad se još vidi otisnut opanak na njima, ha-ha-ha. Kad bi ti u državnu službu bit poljar, a oni vas kod privatnika strpali i eto ti sad to tvoje priko partijanjanja. Nisam vidio ni jednog od ti tvoji veliki drugova da te došo obać jel pitat kako ti je Braniša sad kad si već drukput osto pod stare dane na sokaku.« Čeljadi moja, ma koliko bio bisan na Perišu niki sam se stužio. Ta nije on čovik rdavo mislio nikad, samo šta sad? Borme da me digod prime... neće, mator sam, imam više staža neg sad ove nove gazde godina. »Ta nisam samo ja tako prošo, Bože Pere, ima nas priko dvadest.« »A sve diđe ko i ti. Bolje da si kupio desetak koza, pa namirivo neg što si njim trčo po šoru s kojikaki papirima. Kad god njim štogod triba, a oni: 'ajd Braniša! A sad te kečili. Neg, pušti divan. Ti si kadgod bio gepez u mlinu. Šta veliš šta će bit sa žita? Ne bi reko da mu ova jara baš tušta pomaže.« Jedva sam čeko da već promini divan. Bilo mi sramota kaki sam bio najivan i glupav i svakom virovo. Al neš više, Braniša! Kako s tobom tako i ti natrag. Otiću još i u našu crkvu u kraj Ivković šora i zavitovat se da će bit tako, a nek politikuje ko od tog ima hasne, a ja ću u nadnicu kad se nisam skupio na vrime. Eee, triba to skupit džakova, prošo je sveti Antun pa vrebat kombajniste kad dođu u šor vrc i to malo ječma ovrč. Od pridaje nema kandar ništa, cina se po običaju ode kod nas još ne zna, a i kad se sazna bolje da se nije saznala jel mož se samo čovik ražalostit od muke. Al zato struju i koji kake uncutarije nisu zaboravili odignit u nebesa. Av, čeljadi moja, di mi pamet bila prija dvadest kusur lita? Ta očo bi odaleg, pa da mi sto puta didovina! I to digod na kraj svita, di me niko ne pozna i ne haje. Ajd, zbogom i budite mi vi bar veseli i srični kad je mene spopala muka i nevolja.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Sve se diže i pri neg struja

Niki dan bać Iva unišo u kujnu i izvalijo se na oتمان, napolju se više ni moglo. Još od ujtru se latijo zalamat vinograd, pa veli dok izdura. Već oko jedanajst bila taka omarina da se jedva moglo dijat. A dobro je i fruštukovo, pa se potli nažburo vode, sve mu ni bilo dobro u trbuvu. Nusput naljo i polučak dudovače, njegov pokojni dida još kadgoda reko da je za najveći vrućina za žeđ najbolja rakija, pa je u žetvu uvik za pojasom nosijo rakije u tikvice. Vrtoši se po otomanu, naki bunovan veli malo će zapalit televiziju, lakše će zaspāt, a i da vidi šta je novoga. Zapalijo baš u zlo doba. Taman najveći gospodar obnarodovo da će se struja dignit još pri Kirbaja. Ko da mu niko istreso kabov ladne vode na glavu, skoćijo i sijo na otoman. Sa mu se istom koišta rastolmaćilo samo po sebe. Eto, veli mu komšija Pera da je išo kupit niki šarofa, mora izopravljat biciglu, veli poskupili. Baka Stana za kućom niki dan išla donet kreća, kaže već je malo i sramota kaka je kuća iznatrag izguljita, veli poskupilo. Njegova pri nikoliko dana ošla nakupovat ništa za kolače, veli kanda će obadve cure dojt za Srce Isusovo, a možda i naj deran o starije. Ka je došla natrag, sva zapržitita, veli baš sve te sitnice nako ofanj poskupile. Bilo još toga. Pajtaš Stipa išo za nogu ko doktora u varoš, veli ne plati se više dvistopedes dinara, neg četiristo. Al štaš, moraš, ka boli, ne pita se šta košta. A veli, doktor popuščaje u abolantu nji pešest, sestra se razleti, pa odmota i zamota koliko stigne, on samo redom divani šta ko triba da kupi, jel više ništa o toga njegovoga ne mož dobit o države. To mora bit velika pamet, ka za frtalj sata bude gotov sa pešest bolesnika. A to je pešest put po četiristo dinara. I onda bi još štrajkovo što imade male nadnice. Bać Iva se pita šta taj i radi u tako male varoši, tako pametan i tako sposoban, a ni najveći, u najveće varoši i u vojne i u civilne abolante držu bolesnika najmanje po sata. Ošla u fabriku, pa ni njoje sirote baš ni bilo lipo. Eto, još prvać poskupijo i porez i globe i no što se plati ka vadiš nikake papire ako oćeš praviti legitimaciju i šta sve ne. I u države ko i u dućanu, najviše se diglo no što je i najjeftinije, a najviše čeljadi tako štogod triba. No, ni se baš sve doglo. Gazde se većinom uplašile novi troškova, pa spuščale nadnice. Ajd, Bogu fala, njegova se usrićila. Novi gazda od njezne fabrike reko da će rabadžijama dignit nadnice, a ne ko vaj o kojega je kupijo fabriku. I stvarno, nadnice jim lipo digo, al jim zoto udesijo tako da zote novce moru radit od zore do mraka. A noći jako kratke. Pa eto, ka se sve to podizalo i sad, ka je gospodar obnarodovo da će se pri Kirbaja dignit struja, prosvitlilo mu se, vidi on da se zoto i diglo sve drugo. Samo ne no što triba.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Epiktet:** Čovjek ne može biti slobodan ako ne vlada sobom.
- **Konfucije:** Čovjek koji je pogriješio, a tu grešku ne ispravlja, čini još jednu pogrešku.
- **Simon:** Samo je poštovanje nešto veliko. Samo je ljubav nešto snažno.

KVIZ

Vlaho Bukovac

Koje godine i gdje se rodio hrvatski slikar Vlaho Bukovac?
 Gdje je studirao i radio petnaestak godina?
 Kada je došao u Zagreb?
 Što je potakao u Zagrebu i čega je bio jedan od osnivača?
 Do koje godine je živio u Pragu?
 Kako se zovu njegove velike dekorativne kompozicije?
 Čega je Bukovac idejni začetnik?
 Kada i gdje je umro Vlaho Bukovac?

Umrlo je u Pragu 23. travnja 1922
 Hrvatske moderne
 Dubravka, Gundulićev san
 Do svoje smrti 1903. godine
 Izgradnju Umjetničkog paviljona i društvo hrvatskih umjetnika
 1893. godine
 U Parizu
 Rodio se 4. srpnja 1855. godine u Cavtatu

FOTO KUTAK

Nepropisno preticanje!

VICEVI

Govori svekrva snahi na vjenčanju:
 – Znaš Kćeri, nije ti baš nešto lijepa ta vjenčnica.
 A snaha će na to:
 – Sljedeći put će biti ljepša.

Mlada žena ulazi u slastičarnicu i pita:
 – Imate li neku tortu koja je zagorjela s jedne strane?
 – A što će Vam to?!
 – Htjela bih da moj muž povjeruje da sam je sama napravila.

NOGOMET

Monoštorci ispadaju

RUSKI KRSTUR – Nakon minimalnog poraza u posljednjem, 30. kolu Područne lige Sombor na gostovanju u Ruskom Krsturu, nogometaši *Dunava* se, na veliko razočaranje navijača, vraćaju u Međuopćinsku ligu Sombor – Apatin – Kula – Odžaci. Monoštorci su, osobito u finišu prvenstva, postigli nekoliko vrlo iznenađujućih pobjeda, ali su taj nesretni bod koji im nedostaje za ostanak, izgubili u duelima s objektivno slabijim ekipama. Tako je zimski angažman trenera **Nikole Nine Eleza** i šestorice nogometaša iz okolice bio pucanj u prazno, a neki od razočaranih navijača tvrde i da su u završnici prvenstva pojedini vrlo iznenađujući rezultati dobro olakšali klupsku kasu.

I. A.

ULTRAMARATON

Državno prvenstvo u ultramaratonu

PALIĆ – Na Paliću je proteklog vikenda održana međunarodna utrka u kojoj su natjecatelji trčali 6, 12 i 24 sata kao i na 50 i 100 kilometara koje je ujedno bilo i prvenstvo Srbije. Domaći trkači opravdali su ulogu favorita, a **Igor Vojnić Zelić** obranio je naslov prvaka države u utrci na trajanju 12 sati, istrčavši 116,6 kilometra. U najtežoj utrci na 24 sata **Dragana Tabaković** je osvojila drugo mjesto, pretrčavši 154,23 kilometara odnosno 44 km više u odnosu na njezin prošlogodišnji rezultat.

DIZANJE UTEGA

Kajdoči 6. junior svijeta

WROCLAW – Na Svjetskom prvenstvu za juniore do 20 godina u Wroclawu (Poljska) dizač utega **Tamaš Kajdoči** zauzeo je odlično 6. mjesto s novim osobnim i nacionalnim rekordima.

KOŠARKA

Međunarodni veteranski turnir

SUBOTICA – Protekloga vikenda u Subotici je održan 18. Međunarodni veteranski košarkaški turnir u muškoj i ženskoj konkurenciji u dva starosna uzrasta, preko 35 i 45 godina.

Na turniru koji je organiziran pod pokroviteljstvom Pokrajinskog tajništva za sport i mladež i Gradskog resora za sport i omladinu sudjelovalo je preko 20 ekipa iz nekoliko zemalja u okruženju. Rezultat je bio u drugom planu, ali se osjetila sportska želja za pobjedom u svim ekipama. Bila je ovo idealna prilika da se uz sport i druženje ponovno sretnu stari sportski prijatelji koji su nekada vodili velike borbe na terenu.

Turnir je otvorio član Gradskog veća zadužen za sport, mladež i turizam **Vjekoslav Ostrogonac**, a potom su uslijedile zanimljive sportske borbe nekadašnjih rivala iz vremena aktivnog bavljenja košarkom.

Rezultati:

Muškarci (+35 godina) : 1. *KK Tuzla* - Tuzla, 2. *Tigrasti komarci* – Subotica, 3. *Basket* - Tivat

Muškarci(+45): 1. *Krajišnici Igokea* – Aleksandrovac, *Bosna Maxi* – Sarajevo, 3. *Kočevski Medvjedi*, 4. *Fet play pehar* - Sokoli - Nikšić

Žene (+35): 1. *Kornjačice* – Subotica, 2. *Nikad dosta* – Zagreb, 3. *Bučke* - Maribor

Žene (+45): 1. *Veteranke Ljubljana* – Ljubljana, 2. *Šizike* – Beograd, 3. *Kornjače* – Subotica.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Službeni glasnik RS* broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podniet zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš za Projekt: *Proširenje hladnjače I. i II. faza*, na katastarskoj parceli br. 6993 k.o. Tavankut, nositelja projekta d.o.o. *Support*, Subotica, Petra Drapšina 1.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 225 u periodu od 19. 6. 2015. godine do 29. 6. 2015, u vremenu od 10 do 12 sati.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u gore navedenom roku, ovom nadležnom tijelu mogu dostaviti svoje mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Službeni glasnik RS* broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podniet zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš za Projekt: *Bazne stanice mobilne telefonije Su01/Suh01//Suu01/Sul01 Subotica centar*, na katastarskoj parceli br. 6110 k.o. Donji grad, općina Subotice, nositelja projekta *Telekom Srbija* a.d., Takovska 2 Beograd.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 225 u periodu od 19. 6. 2015. godine do 29. 6. 2015, u vremenu od 10 do 12 sati.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u gore navedenom roku, ovom nadležnom tijelu mogu dostaviti svoje mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš.

AMRA SOPI, KAPETANICA ŽRK SONTA

Nevidljiva radilica

Dvadesetdvogodišnja Goranka **Amra Sopi** rođena je u Dragašu, a najveći dio života proživjela je u Sonti. Potomak je slastičarske obitelji koja već nekoliko generacija živi u ovom mjestu. Kapetan je ŽRK Sonta i briljantna studentica Učiteljskog fakulteta u Somboru.

OD MALIH NOGU U RUKOMETU

Amra je zavoljela rukomet jako rano. Iako se u početku otac kategorički protivio njezinom aktivnom igranju, svojom upornošću je kod njega slomila okove teškoga tradicionalizma i otvorila novo poglavlje u obiteljskim odnosima. Već u petom razredu počela je s treninzima kod pokojnog **Bore Narandžića**, tada trenera juniorki RK Sonta. »Bila je to solidna generacija, trenirale smo redovito i od Bore smo puno naučile. Nismo bile uključene u juniorsku ligu, u našem rangu natjecanja nije postojala. Redovito smo igrale na školskim natjecanjima i pokazivale sve što smo na treninzima naučile. I osobno sam puno napredovala, pa sam 2007. godine bila proglašena najboljom mladom rukometašicom općine Apatin. Toga ljeta sam sa još nekoliko mladih igračica priključena seniorskoj ekipi. To mi je bilo veliko priznanje, redovito sam trenirala i puno naučila od trenera **Ivana Matića – Gibe**. U početku nisam imala neku zamjetnu minutažu, ali sam s klupe pozorno pratila igru svojih iskusnijih suigračica, ali i protivnica, pa sam i na taj na-

čin ponešto naučila«, prisjeća se Amra. Na njenu veliku žalost, odlaskom većine iskusnih rukometašica i sve katastrofalnijom materijalnom situacijom klub dolazi u vrlo tešku situaciju i zamrzava ligaške aktivnosti. U Treću ligu Srbije, skupina *Srijem – Južna Bačka* vraća se prije četiri godine. Amra je naprosto eksplodirala, u obnovljenoj ekipi postala jedna od najpouzdanijih igračica, a ubrzo preuzima i kapetansku vrpцу. »Ovo je za mene bilo nenadano priznanje, ali i nova obaveza. Od trenera **Gorana Matića** sam i na terenu i van terena imala potpunu podršku, ali isto tako i od suigračica. Najveći mi je uspjeh što sam brzo uspjela uspostaviti komunikaciju sa svima, jer smo se generacijski, ali i po stilu igre dosta razlikovale. Trener Matić je s nama uporno radio, namećao nam svima stil igre kojega je uporno gradio i mislim da smo uspjeli u tom segmentu. Danas smo u ligaškom natjecanju prepoznatljive po ogri sa čvrstom obranom i brzim kontramama, sa dosta igračica koje postižu zgoditke, tako da protivnice ne znaju kad i s koje strane prijeti opasnost. Sa svim suigračicama sam u korektnim odnosima, kako sa starijima, tako i s mladima«, priča Amra.

ŠKOLA I SPORT U PLANOVIMA

Iako je zaljubljena u rukomet, Amri je na prvom mjestu obrazovanje. Briljantna je studentica Učiteljskog fakulteta u Somboru. U dosadašnjem studiranju zna za desetke i gdje koju devetku. Namjeravala se

povući, privremeno ili trajno, vrijeme će pokazati, već u upravo završenoj sezoni, no, popustila je nagovoru trenera i suigračica i ostala je, ali osobno nije zadovoljna odigranom sezonom. »Dosta se razlikujem od dijela svojih suigračica, koje ne pridaju veliku važnost tre-

»O Amri Sopi imam samo riječi hvala. U igri nikad ne gubi glavu, pravi je lider ekipe i najbolja veza između mene i igračica na parketu. Kad osjeti da ekipi ne ide najbolje, kad se u mlade suigračice uvuče neki strah, beskompromisno preuzima odgovornost na sebe, pa tako često uspijeva i vratiti ekipu u igru. Ukoliko se povuče, bit će to veliki gubitak za RK Sonta«, kaže trener Goran Matić.

ninzima. Sve do prošle sezone dobrom organizacijom vremena uspijevala sam uskladiti treninge i obaveze u školi. Sad već imam previše obaveza, a i želim se potpuno posvetiti studiju. Glede životnih planova ne smišljam nešto veliko, samo bih se željela uposliti u struci koju volim i za koju se školujem. Od

rujna ću biti na završnoj godini, pa mi slijedi diplomski, tako da najvjerojatnije neću imati vremena za treninge. Bez treninga ne volim igrati, ne želim u jednoj sezoni uništiti ono što sam stvarala godinama. Nadam se da ću se nakon diplomiranja vratiti omiljenom sportu o svojem klubu, pa ću i igrati sve dok mi to tjelesne mogućnosti dopuštaju«, kaže Amra. I na koncu, nema dvojbe o lokacijama za koje je sentimentalno vrlo vezana. I rodni Dragaš i Sonta voli podjednako. »Sonta i Dragaš su mi podjednako draga mjesta. I u rodnom mjestu i u mjestu u kojem živim postoje ljudi koje jako cijenim, ljudi koji su znatno uticali na mene, na moje školovanje, jednom rječu na dosadašnji dio života. Ljeti volim otići na neko vrijeme u Dragaš, tamo su mi bake i djedovi, kod njih se najljepše odmorim od svega. S druge strane, u dobi odrastanja pokupila sam dio mentaliteta sončanskih Šokaca i kad odem, jedva čekam da se vratim mojoj Sonti i mojim prijateljicama. A mislim da će mi najveće bogatstvo zauvijek ostati veze s mnogim dragim ljudima i u Dragašu i u Sonti«, završava priču Amra Sopi.

Ivan Andrašić

DANI IVANA ANTUNOVICA

Subotica – Kalača
19.-21. lipnja 2015.

PROGRAM

Petak, 19. lipnja – Subotica

18,00 – Otvorenje izložbe o Ivanu Antunoviću „Život da mi bude Krist“ iz fundusa Kalačke nadbiskupske riznice
– *Gradski muzej*

19,00 – Akademija; početak Međunarodnog znanstveno-stručnog skupa „Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj“ (plenarna izlaganja) i predstavljanje knjige iz rukopisne ostavštine Ivana Antunovića „Posljednji Gizdarev“
– *Velika vijećnica Gradske kuće*

Subota, 20. lipnja – Subotica

09,30 – Međunarodni znanstveno-stručni skup „Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj“ (nastavak)
– *Pastoralni centar „Augustinianum“*

Nedjelja, 21. lipnja – Kalača

12,00 – Posjet knjižnici i riznici Kalačko-kečkemetske nadbiskupije

14,00 – Izložba fotografija „Zbogom bili salaši“
– *Predvorje Kalačkoga kazališta*

14,30 – Akademija u organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj – *Dom „Katona István“*

16,00 – Sveta misa u crkvi sv. Josipa na hrvatskom jeziku

17,00 – Polaganje vijenaca na spomen-ploču Ivana Antunovića
– *Dom „Katona István“*

Prigodni program – *dvorište Visoke škole Pál Tomori*

Dani Ivana Antunovića održavaju se uz pokroviteljstvo:

Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske
Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji
i Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj

Organizatori:
Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Subotica
Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, Subotica
Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Pečuh
Filozofski fakultet u Osijeku
Filozofski fakultet u Zagrebu
Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu

Organizatori izložbe u Subotici:
Gradski muzej, Subotica
Kalačka nadbiskupska riznica, Kalača
Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Subotica

Organizator programa u Kalači
Hrvatska samouprava Kalača

Manifestaciju su podržali:
Grad Subotica
Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice
Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu

